

STÖD FÖR OCH ATTITYDER TILL KLIMATPOLITIK I SVERIGE

Sofia Axelsson, Göteborgs universitet

Naghme Nasiritousi, Linköpings universitet och Utrikespolitiska institutet

Matilda Miljand, Stockholms universitet

Sammanfattning

Denna rapport är framtagen för Klimatpolitiska rådet med uppdraget att analysera ett urval av frågor från den nationella SOM-undersökningen. Den här rapporten syftar till att ge en djupare förståelse för vad som påverkar den svenska allmänhetens attityder till klimatpolitik och klimatomställning; vilka är medborgarnas preferenser och farhågor och hur kan dessa påverkas eller hanteras. Rapporten fokuserar på några huvudområden. Först görs en internationell utblick, sedan undersöks stödet för omställningen bland medborgarna, därefter beskrivs allmänhetens syn på olika klimatpolitiska förslag, och slutligen diskuteras hur olika faktorer – demografiska, politiska och demokratirelaterade variabler – påverkar synen på klimatpolitiken och dess utformning och vad resultaten innebär för utformning av framtida klimatpolitik.

Resultaten visar att det finns hög oro generellt för hur klimatförändringarna påverkar människor. Samtidigt svarar runt 50 procent av respondenterna att det är oroande att klimatåtgärder kommer att påverka Sveriges och den globala ekonomiska utvecklingen negativt. Fler (77 procent) är däremot oroade över att klimatåtgärder som görs är otillräckliga för att bromsa klimatförändringarna. Det finns ett brett stöd för Sveriges klimatmål och fler klimatåtgärder i Sverige, men åsikterna skiljer sig mellan olika grupper i samhället. De förslag som generellt är mest populära är investering, medan förbud som påverkar en stor grupp medborgare är minst populärt. De förslag som har minst stöd är de som rör bilar, särskilt begränsningar i köp av fordon/bränsle. Det finns ett särskilt högt stöd för vissa klimatåtgärder exempelvis satsningar på kollektivtrafik. En majoritet stöder också förslaget att delvis bekosta klimatomställningen genom att höja skatten för företag och industrier med stora utsläpp. Resultaten tyder även på att en majoritet anser att EU har en viktig roll att spela i klimatomställningen. De flesta frågor som ställts två år i rad visar en generell tendens att vara relativt stabila. Däremot finns indikationer att vissa frågor som var särskilt debatterade under valåret 2022 blivit mer polariserade.

Resultaten visar vidare att det finns ett brett stöd för Sveriges klimatmål och fler klimatåtgärder i Sverige, men åsikterna skiljer sig mellan olika grupper i samhället. De faktorer som har störst betydelse för att förklara skillnader i stöd för olika klimatåtgärder är främst politiska variabler, och då särskilt partisympati, men även olika demokrativariabler. Skillnader i andra demografiska och politiska variabler går också att utläsa från analyserna, exempelvis skillnader mellan unga och äldre, mellan olika typer av hem, stad och land, skillnader i ideologisk orientering och politiskt intresse. Däremot är variablerna nyhetskonsumtion och användning av sociala medier sällan signifikanta. På det hela visar resultaten dock att många förslag som ställts i den här undersökningen samlar ett brett stöd. Sammantaget indikerar den här rapporten att förutsättningar för att föra en ambitiös och legitim klimatpolitik finns.

Uppdraget för Klimatpolitiska rådet har genomförts av Sofia Axelsson, biträdande undersökningsledare vid Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet, Naghmeh Nasiritousi, lektor vid Tema Miljöförändring, Linköpings universitet och forskare vid Utrikespolitiska institutet, samt Matilda Miljand, postdoc vid Statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet.

Innehållsförteckning

Introduktion.....	6
Internationell utblick.....	8
Oro för klimatet och individens ansvar	8
Hur omställningen påverkar människor	8
Analys av data från 2021 och 2022.....	10
Klimatoro bland det svenska folket	12
Vad tycker svenska folket om målsättningen att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären?	15
Hur ställer sig svenska folket till olika förslag som förekommer i debatten för hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen?	18
Hur ställer sig svenska folket till olika förslag om hur statliga klimatinvesteringar ska bekostas?	31
Svenska folkets åsikter om hur EU kan påskynda den europeiska klimatomställningen	34
Slutsatser.....	38
Referenser	40
Appendix.....	42

Lista över figurer och tabeller

Figur 1. Mycket/ganska oroande: Förändringar i jordens klimat efter partisympati, 2010–2022 (procent)	12
Figur 2. Oro för klimatåtgärdernas negativa påverkan på individen, 2021 och 2022 (procent)	13
Tabell 1. Oro för klimatåtgärdernas negativa påverkan på den ekonomiska utvecklingen, 2021 och 2022 (procent)	14
Figur 3. Åsikt om det långsiktiga klimatmålet, 2021 och 2022 (procent)	15
Figur 4. Endast tillåta nybilsförsäljning av bilar som inte drivs på bensin och diesel från år 2030, 2021 och 2022 (procent)	18
Figur 5. Förbjuda försäljning av bensin och diesel från år 2040, 2021 och 2022 (procent)	19
Figur 6. Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel, 2021 och 2022 (procent)	20
Figur 7. Införa fler bilfria stadskärnor, 2021 och 2022 (procent)	21
Figur 8. Förbjuda inrikesflyg där destinationen kan nås inom tre timmar med tåg, 2021 och 2022 (procent)	22
Figur 9. Använda mer skattepengar till subventioner för köp av fordon som drivs fossilfritt, 2021 och 2022 (procent)	23
Figur 10. Använda mer skattepengar för att bygga ut kollektivtrafiken, 2021 och 2022 (procent)	23
Figur 11. Öka offentlig finansiering till kompetensomställning för att möta nya behov på arbetsmarknaden, 2021 och 2022 (procent)	25
Figur 12. Införa statliga lån till företag för att finansiera klimatomställning, 2021 och 2022 (procent) ..	25
Figur 13. Höja momsens på varor och tjänster som leder till stora utsläpp, 2021 och 2022 (procent) ...	26
Figur 14. Skatteväxla, genom att sänka arbetsgivaravgiften men höja miljöskatter, 2021 och 2022 (procent)	27
Figur 15. Underlätta för nyetablering av vindkraft genom snabbare tillståndsprövning, 2022 (procent)	29
Figur 16. Lagstifta om att kommuner ska få ta del av vinsten från energiproduktion inom kommunens gränser, 2022 (procent)	30
Figur 17. De statliga investeringarna ska bekostas genom att: Höja skatten för företag och industrier med stora utsläpp 2021 och 2022, (procent)	31
Figur 18. De statliga investeringarna ska bekostas genom att: Höja skatten på varor och tjänster med stora utsläpp 2021 och 2022, (procent)	32
Figur 19. De statliga investeringarna ska bekostas genom att: Staten lånar mer pengar 2021 och 2022, (procent)	33
Figur 20. De statliga investeringarna ska bekostas genom att: Staten omfördelar resurser inom befintlig budget 2021 och 2022, (procent)	34
Figur 21. EU kan påskynda klimatomställningen genom att EU: Använder en större del av sin budget för klimatinsatser i medlemsländer, 2022 (procent)	35
Figur 22. EU kan påskynda klimatomställningen genom att EU: Straffar medlemsländer som inte minskar sina utsläpp enligt vad som bestämts, 2022 (procent)	36
Figur 23. EU kan påskynda klimatomställningen genom att EU: Förbjuder subventioner av fossila energislag, 2022 (procent)	37
Figur A1. Modelljämförelse: Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	42
Figur A2. Modelljämförelse: Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	42

Figur A3. Modelljämförelse: Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel, 2021 (predicerade medelvärden)	43
Figur A4. Modelljämförelse: Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel, 2022 (predicerade medelvärden)	43
Figur A5. Oroande: Klimatförändringarnas påverkan på oss i Sverige, 2021 (procent).....	44
Figur A6. Oroande: Klimatförändringarnas påverkan på människor i andra länder, 2021 (procent).....	44
Figur A7. Oroande: Att åtgärderna ska vara otillräckliga för att bromsa klimatförändringarna, 2022 (procent)	45
Figur A8. Använda mer skattepengar för att satsa på järnväg, 2021 (procent).....	45
Figur A9. Använda mer skattepengar för att satsa på gång- och cykeltrafik, 2021 (procent)	46
Figur A10. Öka den statliga finansieringen av kärnkraft, 2021 (procent)	46
Tabell A1. Målsättningen har rätt ambitionsnivå, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter) ...	47
Tabell A2. Målsättningen har rätt ambitionsnivå, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter) ...	48
Tabell A3. Målsättningen är inte tillräckligt ambitiös, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	49
Tabell A4. Målsättningen är inte tillräckligt ambitiös, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	50
Tabell A5. Målsättningen är för ambitiös, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter).....	51
Tabell A6. Målsättningen är för ambitiös, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter).....	52
Tabell A7. Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	53
Tabell A8. Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	54
Tabell A9. Använda mer skattepengar för att bygga ut kollektivtrafiken, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	55
Tabell A10. Använda mer skattepengar för att bygga ut kollektivtrafiken, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	56
Tabell A11. Höja moms på varor och tjänster som leder till stora utsläpp, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	57
Tabell A12. Höja moms på varor och tjänster som leder till stora utsläpp, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	58
Tabell A13. Skatteväxla, genom att sänka arbetsgivaravgiften men höja miljöskatter, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	59
Tabell A14. Skatteväxla, genom att sänka arbetsgivaravgiften men höja miljöskatter, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	60
Tabell A15. Underlätta för nyetablering av vindkraft genom snabbare tillståndsprövning, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	61
Tabell A16. Lagstifta om att kommuner ska få ta del av vinsten från energiproduktion inom kommunens gränser, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter).....	62
Tabell A17. EU kan påskynda klimatomställningen genom att EU: Använder en större del av sin budget för klimatinsatser i medlemsländer, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	63
Tabell A18. EU kan påskynda klimatomställningen genom att EU: Straffar medlemsländer som inte minskar sina utsläpp enligt vad som bestämts, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	64
Tabell A19. EU kan påskynda klimatomställningen genom att EU: Förbjuder subventioner av fossila energislag, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)	65

Introduktion

För att uppfylla Parisavtalet måste mer göras på kortare tid. I Sverige är allmänhetens acceptans för det klimatpolitiska ramverket och medborgarnas inställning till specifika klimatpolitiska åtgärder av stor betydelse för att Sverige ska lyckas nå klimatmålen som antagits av riksdagen. Den här rapporten syftar till att ge en djupare förståelse för vad som påverkar den svenska allmänhetens attityder till klimatpolitik och klimatomställning; vilka är medborgarnas preferenser och farhågor och hur kan dessa påverkas eller hanteras. Specifikt utforskar rapporten allmänhetens syn på de svenska klimatpolitiska målen samt undersöker stöd bland medborgarna för olika klimatpolitiska förslag genom analys av data från den nationella SOM-undersökningen.¹

Den allmänna opinionen utvecklas i samspel med politiska aktörer, både partier och civilsamhället. Studier gjorda om politiska preferenser indikerar att politiker inte bara påverkas av utan också driver den allmänna opinionen (Van Boven & Sherman 2021). Att förstå den allmänna opinionen är viktigt av flera skäl. För det första är det viktigt att förstå hur politiska förslag uppfattas bland olika grupper av medborgare. Att förstå hur intressekonflikter eller målkonflikter spelas ut och uppfattas av allmänheten kan underlätta utformningen av politiska förslag som får stöd från medborgarna. För det andra finns det behov av en ökad förståelse kring förekomsten av klyftor mellan medborgares generella stöd för klimatpolitik och motstånd mot specifika policy-förslag (Rhodes, Axsen & Jaccard 2017). Här kan det exempelvis vara intressant att förstå hur rädsla eller oro för konsekvenserna av att förändra samhället kan hämma människors stöd för en mer ambitiös klimatpolitik eller olika typer av policy-förslag.

Kunskap om allmänhetens attityder till olika klimatpolitiska åtgärder kan i förlängningen omsättas i praktiska lösningar för att underlätta för beslutsfattare på så väl nationell, regional som kommunal nivå att anta och implementera olika klimatåtgärder genom att 1) beslutsfattare kan formulera politik som har starkt stöd bland allmänheten; 2) beslutsfattare kan utforma policy-paket som kan möta allmänhetens oro om man förstår orsakerna till eventuell skepsis; samt 3) att myndigheter kan förbättra kommunikationen med allmänheten om vad som behöver göras, hur och varför för att Sverige ska kunna nå sina klimatmål.

Att förklara allmänhetens stöd för miljö- och klimatpolitiken är ett växande forskningsområde. Tidigare forskning har pekat på olika faktorer som påverkar allmänhetens stöd som handlar om individens egenskaper såsom ålder, kön, värderingar, hur man uppfattar politik, till exempel som effektiv, rättvis och om politiken i sig (Bergquist et al. 2022). I en studie som innehåller en litteraturoversikt delas dessa faktorer in i tre allmänna kategorier: 1) socialpsykologiska faktorer och klimatförändringsuppfattning; 2) uppfattningen om klimatpolitiken och dess utformning, 3) kontextuella faktorer (Drews, Jeroen & van den Bergh 2016). Trots omfattande forskning om policypreferenser kvarstår frågor om varför vissa attityder till klimatpolitiken uppstår och hur detta påverkar klimatomställningens legitimitet och långsiktiga mål att bli ett fossilfritt välfärdsland. Den här rapporten bidrar med en fördjupad förståelse för vad som påverkar allmänhetens stöd för klimatpolitiska åtgärder. Rapporten fokuserar särskilt på statens (och andra typer av offentliga aktörers) roll i klimatomställningen då staten har en avgörande roll i att driva omställningen (Duit, Feindt & Meadowcroft 2016). Genom att analysera ett urval av frågor om klimatpolitik från två års SOM-undersökningar, bidrar rapporten till att bättre förstå medborgares stöd för och attityder till klimatpolitik i Sverige. Rapporten kompletterar liknande rapporter från bland

¹ SOM-institutet vid Göteborgs universitet ställer varje år frågor om Samhälle, Opinion och Medier till mer än 30,000 slumpmässigt utvalda personer i Sverige.

annat Naturvårdsverket², Fossilfritt Sverige³ och SOM-institutet (Axelsson & Jönsson 2023). Det som är unikt för den här studien är 1) att ett brett frågebatteri som innehåller frågor om bland annat klimatoro, beslutat mål om netto-noll utsläpp samt olika förslag för att minska växthusgasutsläpp analyseras och 2) att det var ett riksdagsval där klimat- och energifrågor debatterades av olika partier och politiska aktörer mellan de två SOM-undersökningarna. Politiska val kan påverka frågor som diskuterades mycket under valrörelser enligt forskning som visar att politiska identiteter stärks av politisk kommunikation (Devine 2015). Även om den här studien inte kan belägga att riksdagsvalet 2022 har påverkat vissa av resultaten, är det en kontext som är viktig att poängtera.

Rapporten fokuserar på några huvudområden. Först görs en internationell utblick, sedan undersöks stödet för omställningen bland medborgarna, därefter beskrivs allmänhetens syn på olika klimatpolitiska förslag, och slutligen diskuteras hur olika faktorer – demografiska, politiska och demokratirelaterade variabler – påverkar synen på klimatpolitiken och dess utformning och vad resultaten innebär för utformning av framtida klimatpolitik.

² Rapporten, som är sammanställd av Gullers Grupp för Naturvårdsverket, går under titeln *Allmänheten om klimatet 2021 – En kvantitativ undersökning om den svenska allmänhetens syn på lösningar för klimatet* finns tillgänglig här [2024-01-10]: <https://www.naturvardsverket.se/4ac4dd/contentassets/6ffad3e6018c47cea06e6402f0eea066/rapport-allmanheten-klimatet-2021.pdf>.

³ Rapporten, som är sammanställd av Novus för Fossilfritt Sverige, går under titeln *Kunskapsglappet – svenskarnas kännedom om klimatomställningen* finns tillgänglig här: [2024-01-10]: <https://fossilfritt Sverige.se/wp-content/uploads/2023/06/Kunskapsglappet-Novus-rapport-Fossilfritt-Sverige.pdf>

Internationell utblick

Allmänhetens stöd för klimatpolitik har undersökts i många länder under lång tid.⁴ Nedan redovisar vi en internationell utblick för att sätta svenskars syn på klimatåtgärder i en större kontext. Översikten ger ett axplock av jämförande studier.

Oro för klimatet och individens ansvar

År 2020 lanserade FN:s utvecklingsprogram UNDP den största undersökningen av människors syn på klimatfrågan. I 50 länder svarade 1,2 miljoner människor på frågor kring klimatopinion. Undersökningen visade att 64 procent av respondenterna ser klimatförändringar som en kris och av dessa svarade 59 procent att världen måste agera snabbare och kraftfullare för att adressera krisen (UNDP 2021). I en studie från 2022 utförd av Pew Reserach Center betecknar en median på 75 procent i 19 länder i Nordamerika, Europa och Asien-Stillahavsområdet globala klimatförändringar som ett stort hot (Pew Research Center 2022). En ny forskningsstudie med data från 125 länder visar ett brett stöd för klimatåtgärder, där 89 procent av de svarande anser att stater bör stärka sina klimatåtgärder (Andre et al. 2024).

Dessa siffror ligger i linje med studier som utförts i EU och Norden. Det finns en bred oro för och förståelse av klimatförändringarna som ett stort problem i så väl EU som i Norden. En stor majoritet av européerna är oroliga för klimatförändringarna, 77 procent av de svarande i Eurobarometern anser att klimatförändringarna utgör ett mycket allvarligt problem (EU 2023). 67 procent av deltagarna anser att deras nationella regering inte gör tillräckligt för att tackla klimatförändringarna. Med undantag för svarande i Finland, anser majoriteten i varje medlemsstat att deras regering inte gör tillräckligt (EU 2023). Av de nordiska medborgarna är 71 procent överens om att klimatförändringarna är ett stort problem och ungefär hälften av dem är villiga att öka ansträngningarna för att ta itu med problemet, även om det innebär exempelvis höjda skatter (Tapia, Sánchez-Gassen & Lundgren 2023).

En fråga som diskuteras av så väl forskare som beslutsfattare är vems ansvar klimatfrågan är; huruvida det är statens, företagets eller individens roll att förändra beteenden och minska klimatavtryck och genomföra anpassningar för att motstå klimatförändringarna. Detta väcker frågor om ansvar och möjlighet att påverka. För även om individen kan bidra genom att förändra sin livsstil, är individen samtidigt beroende av de samhällsstrukturer som politiken ställer upp (O'Brien 2018).

Det finns ett stöd bland både européer och nordbor för att ta ett personligt ansvar att agera. 77 procent av de svarande européerna känner ett personligt ansvar att agera för att begränsa klimatförändringarna och 72 procent av de svarande tycker att de personligen borde göra mer än vad de gör för att bidra till den gröna omställningen och tackla klimatförändringarna, oavsett vad andra gör. Endast 27 procent anser att de inte behöver agera personligen för att bekämpa klimatförändringen om andra människor i deras land inte heller vidtar några åtgärder (EU 2022).

Hur omställningen påverkar människor

Den nordiska befolkningen upplever att klimatpolitiken påverkar människor på olika sätt, beroende på deras demografiska och socioekonomiska egenskaper. Vidare håller mer än hälften av deltagarna (56

⁴ En sammanställning av olika undersökningar under titeln *Global surveys show people's growing concern about climate change* av Aniket Narawad vid Clean Energy Wire finns tillgänglig här [2024-01-10]: <https://www.cleanenergywire.org/factsheets/global-surveys-show-peoples-growing-concern-about-climate-change>.

procent) med om att klimatpolitiken påverkar människor på olika sätt, beroende på vilken typ av region de bor i, antingen på landsbygden eller i städerna (Tapia, Sánchez-Gassen & Lundgren 2023).

Nästan en tredjedel av de svarande i Finland, Norge och Sverige (29 procent) anser att den samiska befolkningen påverkas oproportionerligt mycket av klimatpolitiken. På Grönland upplever 19 procent att ursprungsbefolkningen påverkas oproportionerligt mycket av åtgärder för att minska klimatförändringarna (Tapia, Sánchez-Gassen & Lundgren 2023).

En majoritet av européerna håller med om att den gröna omställningen inte "bör lämna någon bakom sig" (*leave no one behind*) och känner personligt ansvar för den. Cirka 50 procent anser att EU, lokala myndigheter och deras nationella regeringar säkerställer rättvisa i övergången, medan något färre (43 procent) anser att företagssektorn gör tillräckligt. Men de med lägre inkomster uppger otillräckliga åtgärder från regeringar och företag. Bara 46 procent anser att hållbar energi kommer att vara överkomligt i pris för alla år 2050. Människor med ekonomiska svårigheter uttrycker ett större missnöje med regeringens insatser. Undersökningen belyser både stöd för inkludering och oro för överkomliga priser i den gröna omställningen (EU 2022).

En finsk studie betitlad "Rättvisa i klimatpolitiken" (Vainio et al. 2023) har undersökt medborgarnas syn på rättvisa i den finska klimatpolitiken, både på ett allmänt plan, och med utgångspunkt i distributiv rättvisa, erkännande rättvisa och procedurrell rättvisa. Resultaten av enkäten visade att respondenterna över lag ansåg att Finlands nuvarande klimatpolitik är måttligt rättvis, men att vissa ansåg att klimatpolitiken är för ambitiös, medan andra ansåg den borde vara mer ambitiös. Även om en majoritet ansåg att det vore rättvist att sträva efter snabbare begränsningsåtgärder, skilde uppfattningarna sig åt beroende på respondentens självupplevda ekonomiska situation och politiska inriktning. Klimatpolitiken upplevdes som mest rättvis av högtutbildade, politiskt vänsterorienterade personer i städer.

En majoritet ansåg att det är rättvist att minska de ekonomiska och regionala ojämlikheter som orsakas av olika klimatåtgärder. I synnerhet upplevdes ökade hushållskostnader som berodde på begränsande klimatåtgärder som orättvisa. Personer på glesbygden upplevde en större sårbarhet i relation till omställningen, inte minst när det gäller uppfattningen om att möjligheterna till rörlighet minskar.

Åsikterna gick isär om procedurrell rättvisa; några höll med om nuvarande policyförfaranden och möjlighet att vara involverad i klimatpolitiken medan andra inte delade den uppfattningen. Resultaten visar att majoriteten av medborgarna accepterar principerna om rättvis klimatpolitik, medan åsikterna går isär om hur rättvis den finländska klimatpolitiken borde vara. Generellt visade sig utbildning och var i landet man bor vara viktiga faktorer: "Högtutbildade respondenter uppfattade sina möjligheter att delta som bättre än andra. De som bodde i Helsingfors upplevde sig vara mer aktivt involverade i klimatpolitiken än andra." (Vainio et al. 2023).

Sammantaget visar en rad studier att klimatoro är utbredd internationellt, varav en majoritet anser att klimatförändringar är ett stort hot. Även om det finns ett generellt stöd för klimatåtgärder i många länder, finns det flera faktorer som gör att det saknas stöd för specifika policy-förslag. Mot den här bakgrunden, fokuserar den här rapporten på att undersöka stöd för och attityder till klimatpolitik i Sverige. Nedan presenterar vi data som den här studien bygger på och introducerar tre övergripande grupper av förklaringsfaktorer som analyserna fokuserar på.

Analys av data från 2021 och 2022

I denna del av rapporten redovisar vi hur klimatoro ser ut i Sverige idag, vad svenskarna tycker om klimatmålsättningen, vilket stöd det finns för olika klimatpolitiska förslag som förekommit i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen, samt hur statliga investeringar för att finansiera klimatomställningen ska bekostas, och hur EU kan påskynda den europeiska klimatomställningen. Detta gör vi genom att analysera data från de frågor som Klimatpolitiska rådet har ställt i den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022, en representativ frågeundersökning som utförs årligen av SOM-institutet vid Göteborgs universitet.⁵

Främst studerar vi frågor som ställts både 2021 och 2022, där vi fokuserar på de förändringar som skett från ett år till ett annat. Dessutom tittar vi på ett antal frågor som enbart ställts antingen 2021 eller 2022. För att gå bortom rent deskriptiva analyser har vi för några utvalda frågor valt att utföra regressionsanalyser. Regressionstabellerna som återfinns i appendix visar sannolikheten att ha en specifik åsikt i en given fråga (exempelvis sannolikheten tycka att ett specifikt klimatpolitiskt förslag är bra) givet ett antal bakgrundsvariabler.⁶

Vi har valt att analysera samtliga oberoende variabler som kategoriska variabler, så kallade *dummy*-variabler eftersom det ger en tydlig överblick över vilka kategorier som skiljer sig gentemot den givna referenskategori. ⁷ Eftersom vi inkluderar en stor mängd oberoende variabler i regressionsanalyserna har vi valt att dela upp analysen för varje fråga i tre steg, eller modeller som vi också kallar dem. Det gör att vi på ett tydligt sätt kan isolera statistiska samband mellan de beroende och oberoende variablerna.

I det första steget tittar vi enbart på hur den beroende variabeln påverkas av följande demografiska oberoende variabler: kön, ålder, utbildning⁸, hushållsinkomst⁹, huruvida man definierar sitt nuvarande hem som ett arbetarhem, jordbrukarhem, tjänstemannahem, högre tjänstemannahem eller ett

⁵ Antalet svarande personer uppgick i edition 3, där det Klimatpolitiska rådets frågor ingår, till 1 645 år 2021 och 1 826 år 2022. Bruttosvarsfrekvensen för denna edition uppgick till 47 procent år 2021 och 49 procent år 2022. Data är inte viktad. Det finns visserligen mindre skevheter i bruttourvalet, men att vikta om data för att kompensera för dessa är en komplicerad process som inte ovillkorligen gör urvalet mer representativt. För en fullständig metodöversikt av den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022, se *SOM-rapport nr 2023:04* och *SOM-rapport nr 2022:03*.

⁶ Den regressionsmodell som använts är en så kallad "linear probability model" (LPM), vilket är det samma som att utföra en så kallad "ordinary least squares" (OLS) där den beroende variabeln är binär i stället för en kontinuerlig intervallskala. Jämfört med logistiska regressionsmodeller, som i regel är det man brukar använda sig av när man har en binär oberoende variabel, har LPM fördelen att dess regressionskoefficienter kan tolkas i procentenheter, vilket förenklar både redovisning och diskussion av resultaten. För att minimera den heteroskedasticitet som är systematisk i denna modell – det vill säga, det faktum att variansen inom respektive variablerna inte är konstant över hela samlingen variabler – har vi använt oss av robusta standardfel. Det ska också tilläggas att vi även, som ett validitetstest, har utfört vanliga logistiska regressioner på samtliga frågor och vi kan konstatera att LPM inte påverkar några substantiella resultat. Konfidensintervallen tenderar att bli något längre men detta vägs upp av att resultatredovisningen blir mer lättillgänglig för allmänheten. Figur A1 och A2 i appendix redovisar hur de ostandardiserade regressionskoefficienter mellan de olika modellerna ser ut för en exempelfråga under 2021 och 2022. Eftersom det är svårt att storleken på koefficienterna mellan en linjär modell och en logistisk modell har vi predicerat medelvärden för en variabel som tenderar att ofta bli statistiskt signifikant, den om partisympati. Figur A3 och A4 i appendix redovisar hur de predicerade medelvärdena mellan de olika modellerna ser ut för samma exempelfråga under 2021 och 2022.

⁷ Flera av de oberoende variablerna som ingår i analyserna är kategoriska variabler; resten består av oberoende variabler med ordinal- eller Likertskala. Som ytterligare robusthetstest har vi därför, för ett utvalt antal frågor, utfört analyser där vi både normaliserat och standardiserat dessa variabler. Vi kan konstatera att varken normalisering eller standardisering påverkar resultaten substantiellt.

⁸ Utbildning mäts på följande sätt: Låg = grundskola eller motsvarande; Medel = gymnasium, folkhögskola el. motsvarande, eftergymnasial utbildning, högskola/universitet kortare än 3 år; Hög: högskola/universitet 3 år eller längre, forskarutbildning.

⁹ Hushållsinkomst mäts på följande sätt: Låg = max 300 000 kr; Medel = 301 000–800 000 kr; Hög = mer än 800 000 kr.

företagarhem (vilket vi framgent refererar till som subjektiv familjeklass)¹⁰, samt huruvida man bor på landsbygden, i mindre tätort, i större tätort eller stad, eller i storstad (vilket vi framgent refererar till som boendeområde).

I det andra steget lägger vi till tre politiska variabler: intresse för politik¹¹, självplacering på den ideologiska vänster-högerskalan¹² samt det parti man tycker bäst om, något vi benämner som partisympati¹³. Här har vi valt att sätta Moderaterna som referensgrupp i egenskap av att vara det största regeringspartiet år 2022. För jämförbarhetens skull har vi även valt att sätta Moderaterna som referensgrupp för data från år 2021, även om Sverige då hade en socialdemokratisk regering.

I det tredje steget lägger vi till ytterligare variabler som litteraturen har påvisat spelar roll för attityder till miljö- och klimatfrågor (Fairbrother 2017; Harring 2018). Dessa består av mellanmännisklig tillit (huruvida det går att lita på människor i allmänhet)¹⁴, förtroende för svenska myndigheter¹⁵, hur nöjd man är med det sätt på vilket demokratin i Sverige fungerar¹⁶, huruvida man regelbundet läser en eller flera svenska morgontidningar eller ej¹⁷, samt om man regelbundet använder sociala medier eller ej.¹⁸

Det ska tilläggas att valet av de av oberoende variablerna till stor del avgörs av tillgången på relevant data från den nationella SOM-undersökningen. Även om undersökningen i sin helhet innehåller en stor mängd data som potentiellt skulle kunna vara relevant för analyserna så består den av sju olika editioner där det Klimatpolitiska rådets frågor ingår i en. Frågor som ställts i andra editioner kan således inte användas i samband med Klimatpolitiska rådets frågor, vilket är något av en begränsning för analyserna.

Resultatredovisningen nedan innehåller fem olika delar. I den första delen redovisas klimatoro bland det svenska folket, hur oroande svenskarna uppfattar att klimatförändringarna och olika klimatåtgärder är. I den andra delen redovisas vad svenskarna tycker om målsättningen att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. I den tredje delen redogör vi för hur opinionsstödet ser ut för olika förslag om hur Sverige ska kunna leva upp till klimatmålsättningen. Dessa frågor har förekommit i den klimatpolitiska debatten – flera har varit särskilt aktuella innan, under och efter valet 2022 – och berör olika färdmedel och bränslen, offentliga lån, reglering och omfördelning av skattemedel samt svensk elproduktion. Som i alla enkätundersökningar påverkar utformningen av frågorna de svar som följer. I samtliga förslagsfrågor som innebär en kostnad har det betonats att det

¹⁰ Frågan och svarsalternativen lyder: 'Om du skulle beskriva ditt nuvarande hem, vilket nedanstående alternativ stämmer då bäst?'. Svartsalternativen lyder: 'Arbetsrum', 'Jordbrukerhem', 'Tjänstemannahem', 'Högre tjänstemannahem' och 'Företagarhem'.

¹¹ Frågan lyder: 'Hur intresserad är du i allmänhet av politik?'. Svartsalternativen lyder: 'Mycket intresserad', 'Ganska intresserad', 'Inte särskilt intresserad' och 'Inte alls intresserad'.

¹² Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'. Svartsalternativen lyder: 'Klart till vänster', 'Något till vänster', 'Varken till vänster eller till höger', 'Något till höger' och 'Klart till höger'.

¹³ Frågan lyder: 'Vilket parti tycker du bäst om i dag?'. Samtliga åtta partier som representeras i riksdagen är med i analysen.

¹⁴ Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?'. Svartsskalan är elvgradig där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 motsvara 'Det går att lita på människor i allmänhet'. I analysen har de olika skalstegen kodats ihop till fem olika kategorier: 0-1, 2-3, 4-6, 7-8 och 9-10.

¹⁵ Frågan lyder: 'Allmänt sett, hur stort förtroende har du för svenska myndigheter?'. Svartsalternativen lyder: 'Mycket stort', 'Ganska stort', 'Inte särskilt stort' och 'Inte alls stort'.

¹⁶ Frågan lyder: 'Allmänt sett, hur nöjd är du med det sätt på vilket demokratin fungerar i Sverige?'. Svartsalternativen lyder: 'Mycket nöjd', 'Ganska nöjd', 'Inte särskilt nöjd' och 'Inte alls nöjd'.

¹⁷ Läsning av morgontidning mäts på följande sätt: Regelbundet = de som uppgivit att de läser en morgontidning antingen dagligen, 5-6 dagar/vecka, 3-4 dagar/vecka eller 1-2 dagar/vecka. Mer sällan/aldrig = de som uppgivit att de läser en morgontidning mer sällan eller aldrig.

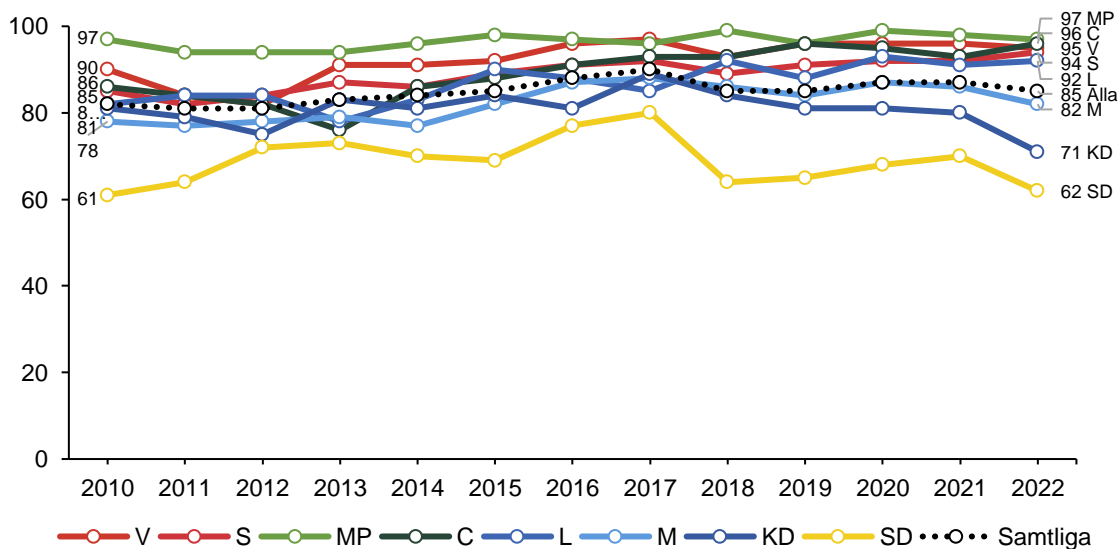
¹⁸ Användning av sociala medier mäts på följande sätt: Regelbundet = de som uppgivit att de under de senaste 12 månaderna använt sociala medier antingen dagligen, flera gånger i veckan eller någon gång i veckan. Mer sällan/aldrig = de som uppgivit att de under de senaste 12 månaderna använt sociala medier antingen någon gång i månaden, någon gång i halvåret, någon gång de senaste 12 månaderna eller ingen gång.

är skattepengar som ska användas för förslaget ändamål. I den fjärde delen undersöker vi hur svenskarna ställer sig till förslag om hur offentliga klimatinvesteringar ska bekostas. I en femte och sista delen av resultatredovisningen tittar vi närmare på svenskarnas åsikter om hur EU kan påskynda den europeiska klimatmötningen.

Klimatoro bland det svenska folket

Oron över förändringar i jordens klimat är generellt hög i Sverige och har hållit sig relativt stabil under de senaste två decennierna. Men exakt hur stor oron är och vem som är mest oroad över klimatförändringarna beror på vem du frågar. I en rapport som släpptes av SOM-institutet 2022 fann forskare att olika klimatpolitiska indikatorer, särskilt oro för förändringar i jordens klimat, har blivit mer politiserat över tid där framförallt det parti man sympatiserar med har blivit starkare förknippat med ens åsikter i olika miljö- och klimatfrågor (Axelsson & Jönsson 2023).

Figur 1. Mycket/ganska oroande: Förändringar i jordens klimat efter partisympati, 2010–2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Om du ser till läget idag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden? Förändringar i jordens klimat'. Svartalternativen lyder: 'Mycket oroande', 'Ganska oroande', 'Inte särskilt oroande' och 'Inte alls oroande'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatserna. Antal svarspersoner varierar mellan cirka 1 280 och 4 200 för den undersökta tidsperioden.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2010–2022.

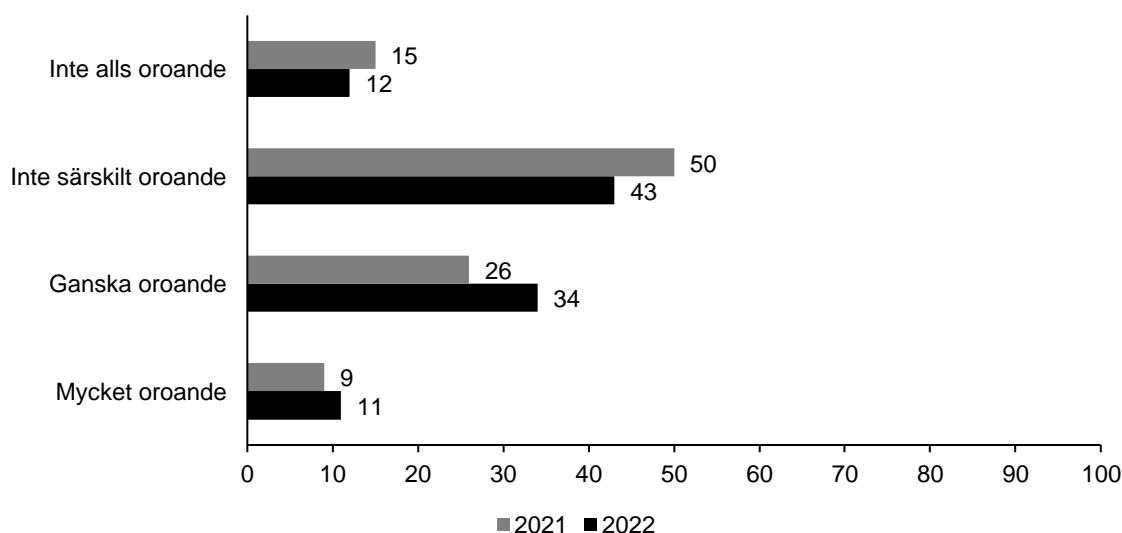
Över tid har en bred majoritet av deltagarna i den nationella SOM-undersökningen ansett att klimatförändringarna varit antingen mycket oroande eller ganska oroande och år 2022 uppgick denna siffra till 85 procent (se figur 1 ovan). Samma år uppgick denna andel till hela 97 procent bland de som sympatiserar med Miljöpartiet, men bara till 62 procent bland de som sympatiserar med Sverigedemokraterna. Från figur 1, som visar procentandelarna för de respondenter som finner klimatförändringarna mycket eller ganska oroande mellan 2010 och 2022, kan vi skönja en försiktig trend där oron hela tiden varit mycket hög för sympatisörer av Miljöpartiet och över tid ökat för sympatisörer av Vänsterpartiet, Centerpartiet, Socialdemokraterna och Liberalerna. Under samma

period har oron samtidigt minskat något eller i stort sett förblivit oförändrad för sympatisörer av Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna.

Klimatoro kan bestå av olika delar. Dels kan människor vara oroade för klimatförändringarna som sådana, hur de tar sig uttryck och hur de kommer att påverka människor i Sverige och andra länder. Dels kan det finnas en oro över de åtgärder som görs för att stävja klimatförändringarna genom att reducera utsläpp av växthusgaser till atmosfären; att åtgärderna som görs inte är tillräckliga eller att de kommer ha en negativ inverkan på ens egna liv och samhällets ekonomiska utveckling.

I den nationella SOM-undersökningen 2021 var det 76 procent som uppgav att de upplevde klimatförändringarnas påverkan på oss i Sverige som mycket eller ganska oroande (se figur A5 i appendix). När det kommer till klimatförändringarnas påverkan på människor i andra länder uppgav ännu fler, 86 procent, av respondenterna i samma undersökning av de fann detta mycket eller ganska oroande (se figur A6 i appendix). Även oro över att de åtgärderna som görs ska vara otillräckliga för att bromsa klimatförändringarna är hög bland svenskarna. År 2022 när frågan ställdes svarade 77 procent att de fann detta mycket eller ganska oroande (se figur A7 i appendix).

Figur 2. Oro för klimatåtgärdernas negativa påverkan på individen, 2021 och 2022 (procent)

Kommentar: Frågeformuleringen skiljer sig något åt men vi anser att skillnaden är så pass liten att det går att jämföra frågorna på ett meningsfullt sätt. Frågan som ställdes 2021 lyder: 'Om du ser till läget idag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden? Att åtgärderna som görs för att uppnå klimatmålen ska påverka mig negativt'. Frågan som ställdes 2022 lyder: 'Om du ser till läget idag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden? Att åtgärderna som görs för att minska växthusgasutsläpp kommer påverka mig negativt'. Endast de som har besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antalet svarspersoner var 1 491 år 2021 och 1 597 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 2.72 och standardavvikelsen 0.83. År 2022 var medelvärdet 2.55 och standardavvikelsen 0.84.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022.

När det kommer till oro för åtgärder som görs för att stävja klimatförändringarna ser vi en substantiell förändring mellan 2021 och 2022. År 2021 uppgav 35 procent att de upplevde det som ganska eller mycket oroande att de åtgärder som görs för att uppnå klimatmålen kommer att påverka dem negativt (se figur 2 ovan). År 2022 hade denna andel ökat till 45 procent. När vi genomför ett t-test mellan gruppen som fått frågan 2021 och gruppen som fått frågan 2022 kan vi konstatera att skillnaden i medelvärde mellan dessa grupper är signifikant ($p = 0.00$).

Tabell 1. Oro för klimatåtgärdernas negativa påverkan på den ekonomiska utvecklingen, 2021 och 2022 (procent)

År	Oroande inför framtiden:	Mycket oroande	Ganska oroande	Inte särskilt oroande	Inte alls oroande	Summa procent	Medeltal	SD
2021	Att åtgärderna som görs för att uppnå klimatmålen ska påverka samhällets ekonomiska utveckling negativt	12	34	45	10	100	2.52	0.82
2022	Att åtgärderna som görs för att minska växthusgasutsläpp kommer påverka Sveriges ekonomiska utveckling negativt	12	41	40	7	100	2.43	0.79
2022	Att åtgärderna som görs för att minska växthusgasutsläpp kommer påverka den globala ekonomiska utvecklingen negativt	12	40	40	8	100	2.44	0.80

Kommentar: Endast de som har besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antalet svarspersoner var 1 491 för frågan som ställdes 2021 och 1 581 respektive 1 574 för frågorna som ställdes 2022.

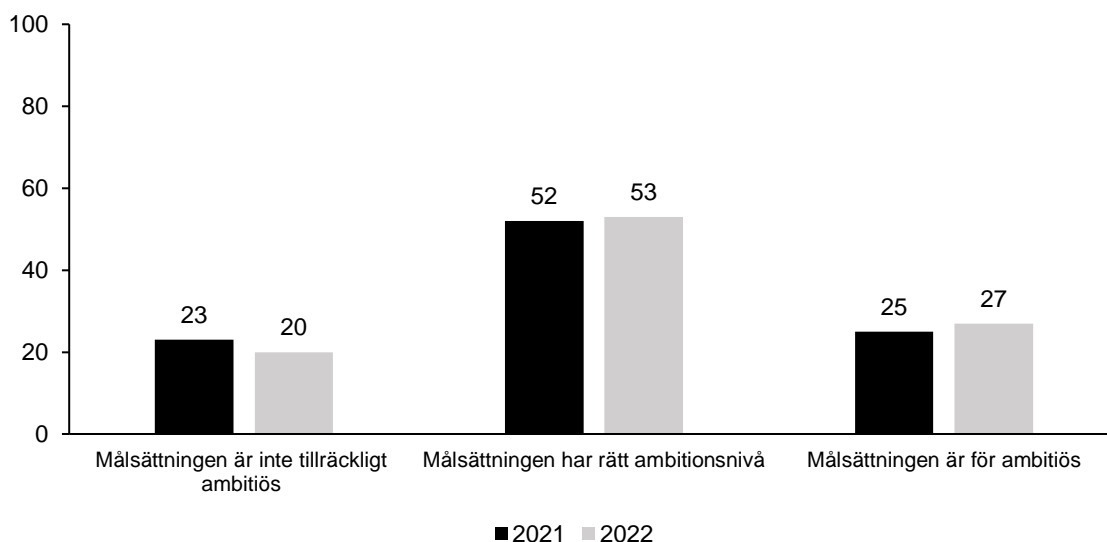
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022.

På liknande sätt upplevde 46 procent av deltagarna år 2021 det som ganska eller mycket oroande inför framtiden att klimatåtgärderna kommer att påverka samhällets ekonomiska utveckling negativt (se tabell 1). Året efter ställdes inte frågan på samma sätt; i stället för en fråga som handlade om oron för samhällets ekonomiska utveckling ställdes två frågor, en som handlade om oron för Sveriges ekonomiska utveckling och en som handlade om oron för den globala ekonomiska utvecklingen. I tabell 1 kan vi utläsa att svaren för båda frågor år 2022 är nästintill snarlika och att den sammanlagda oron har ökat med 6 respektive 7 procentenheter, där respondenterna uttryckte mycket eller ganska stor oro för den ekonomiska utvecklingen globalt (52 procent) i nästan lika stor utsträckning som för den ekonomiska utvecklingen i Sverige (53 procent). När vi genomför t-test mellan grupperna kan vi konstatera signifikanta skillnader mellan å ena sidan gruppen som fick frågan 2021 och gruppen som fick frågan om Sveriges ekonomiska utveckling 2022 ($p = 0.00$), och å andra sidan mellan samma grupp år 2021 och gruppen som fick frågan om den globala ekonomiska utvecklingen 2022 ($p = 0.01$). Däremot finns det ingen sådan signifikant skillnad mellan de båda grupperna som fick frågorna 2022 ($p = 0.37$). Vi kan alltså statistiskt säkerställa att oron har ökat från 2021 till 2022. Detta gäller både för de som finner det oroande att klimatåtgärderna ska drabba dem personligen och för de som finner det oroande att åtgärderna ska ha en negativ påverkan på den ekonomiska utvecklingen. En möjlig förklaring skulle kunna vara att inflationen tog fart i Sverige under 2022 och att svaren reflekterar en allmän oro över kostnadsökningar och den ekonomiska utvecklingen i samhället.

Vad tycker svenska folket om målsättningen att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären?

Riksdagen antog år 2017 ett långsiktigt klimatmål om att Sverige senast år 2045 inte längre ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. År 2021 och 2022 ställde Klimatpolitiska rådet en fråga i den nationella SOM-undersökningen om vad svenskarna tycker om denna målsättning; huruvida den har rätt ambitionsnivå, inte är tillräckligt ambitiös eller är för ambitiös. De flesta, 52 respektive 53 procent år 2021 och 2022, tyckte att målsättningen har rätt ambitionsnivå (se figur 3 nedan). Fördelningen mellan de övriga kategorierna var emellertid mycket jämn; 23 respektive 20 procent år 2021 och 2022 ansåg inte att målsättningen är tillräckligt ambitiös medan 25 respektive 27 procent år 2021 och 2022 ansåg att den är för ambitiös. När vi utför ett t-test kan vi konstatera att frågans medelvärde år 2021 är signifikant skild från det år 2022 ($p = 0.03$), vilket motiverar oss att titta närmare på vad olika grupper i samhället tycker om den svenska klimatmålsättningen och om det skett några andra förändringar mellan 2021 och 2022.

Figur 3. Åsikt om det långsiktiga klimatmålet, 2021 och 2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Sveriges riksdag antog år 2017 ett långsiktigt mål om att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Vad tycker du om den målsättningen?' Svarsalternativen lyder: 'Målsättningen är inte tillräckligt ambitiös', 'Målsättningen har rätt ambitionsnivå' och 'Målsättningen är för ambitiös'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1 531 år 2021 och 1 635 år 2022.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022

Vilka grupper tycker att målsättningen har rätt ambitionsnivå?

Vilka grupper i samhället tycker att målsättningen har rätt ambitionsnivå och har det skett några förändringar bland dessa grupper mellan 2021 och 2022? Regressionsresultaten från 2021 (se tabell A1 i appendix) visar vilka grupper som är mer sannolika att hysa denna åsikt jämfört med sina respektive referensgrupper. De i ålderskategorierna 50–64 år och 65–90 år är 15 respektive 16 procent mer sannolika att tycka att målsättningen är rätt, jämfört med referensgruppen 16–29 år.

Vidare observerar vi en effekt från variabeln politiskt intresse där de som är ganska intresserade av politik är mer sannolika (10 procent) att tycka att målsättningen ligger på rätt nivå, jämfört med de som är mycket intresserade av politik.

År 2021 uppmättes den största effekten bland gruppen som sympatiserar med Miljöpartiet där gruppen är hela 30 procent *mindre* benägen att tycka att målsättningen har rätt ambitionsnivå jämfört med referensgruppen M-sympatisörer. Nästan lika stor effekt ser vi från variabeln nöjd med demokratin där de som inte är särskilt nöjda (-11 procent) och, framförallt, de som inte alls är nöjda (-29 procent) är signifikant mindre sannolika att tycka att klimatmålsättningen har rätt ambitionsnivå.

Jämför vi dessa resultat med 2022 års resultat kan vi notera några intressanta förändringar (se tabell A2 i appendix). Skillnaderna mellan olika åldersgrupper har helt försvunnit i 2022 års mätningar. Bland de demografiska variablerna är det istället subjektiv familjeklass som påverkar sannolikheten att tycka att målsättningen är rätt; här är grupperna från tjänstemannahem (7 procent) och företagarhus (14 procent) mer benägna att hysa denna åsikt jämfört med gruppen från arbetarhus.

2022 är politiskt intresse inte längre en variabel som påverkar sannolikheten att hålla med om påståendet, men det är däremot ideologi. Grupperna som placerar sig som något till vänster (14 procent) eller som varken till vänster eller till höger (16 procent) är mer benägna att tycka att målsättningen är rätt jämfört med de som placerar sig som klart till vänster. Vi observerar starka effekter från partisynpaty 2022. Nu är gruppen MP-sympatisörer 38 procent *mindre* sannolik att hålla med om påståendet att klimatmålsättningen har rätt ambitionsnivå. Det samma gäller för sympatisörer av både V och SD som är 16 respektive 21 procent mindre sannolika att hysa denna åsikt jämfört med referensgruppen M-sympatisörer. Nöjdhet med demokratin är inte längre signifikant år 2022, men däremot har låg tillit (-13 procent) och mycket litet förtroende för myndigheter (-18) en negativ påverkan på sannolikheten att tycka att klimatmålsättningen är rätt jämfört med sina respektive referensgrupper.

Vilka grupper tycker att målsättningen inte är tillräckligt ambitiös?

Om vi går vidare och tittar på vilka grupper som tycker att målsättningen inte är tillräckligt ambitiös år 2021 ser vi att högutbildade är mer sannolika (13 procent) att hysa denna åsikt jämfört med lågutbildade under (se tabell A3 i appendix). När vi granskar de politiska variablerna ser vi dessutom en tydlig skiljelinje mellan de två politiska blocken där sympatisörer av framförallt MP (48 procent) men även V (21 procent), S (15 procent) och C (17 procent) alla har en högre sannolikhet att tycka att målsättningen är för låg jämfört med Moderaternas sympatisörer. Vi hittar inga signifikanta skillnader mellan referensgruppen M och sympatisörerna av L, KD eller SD.

Mindre sannolikhet att tycka att målsättningen är för oambitiös i relation till sina respektive referensgrupper 2021 har åldersgrupperna 50–64 år (-13 procent) och 65–90 år (-17 procent), medelinkomsttagare (-7 procent) samt grupperna som inte är särskilt intresserade (-7 procent) eller inte alls intresserade (-20 procent) av politik. Det samma gäller för variabeln ideologi där grupperna som placerar sig som något till vänster (-15 procent), varken till vänster eller höger (-17 procent), något till höger (-12 procent) och klart till höger (-18 procent) alla är *mindre* sannolika att tycka att klimatmålsättningen är för låg jämfört med gruppen som placerar sig som klart till vänster.

År 2022 är utbildning inte längre signifikant; däremot är boende i storstad mer sannolika (12 procent) att tycka att målsättningen inte är tillräckligt ambitiös jämfört med boende på landsbygd (se tabell A4 i appendix). Vad partisynpaty beträffar ser vi 2022 en ny typ av skiljelinje där sympatisörer av Liberalerna (15 procent) tillsammans sympatisörer av V (27 procent) MP (hela 51 procent) och C (14 procent) nu är mer benägna att hysa denna åsikt jämfört med sympatisörerna av Moderaterna. Vi observerar inga

signifikanta skillnader mellan gruppen S-sympatisörer och gruppen M-sympatisörer. Det samma gäller för grupperna som sympatiserar med KD och SD.

När vi granskar vilka som är *mindre* sannolika att tycka att målsättningen är för låg 2022 kan vi konstatera att detta fortfarande gäller för åldersgruppen 65–90 år (-9 procent). Intresse för politik är inte längre signifikant år 2022 men det är däremot variabeln ideologi, där samtliga av grupperna något till vänster (-13 procent), varken till vänster eller höger (-12 procent), något till höger (-16 procent) och, särskilt, klart till höger (-21 procent) har mindre sannolikhet att hysa denna åsikt, likt föregående år. Mindre sannolika i jämförelse med sina respektive referensgrupper år 2022 är dessutom de med medellåg (-11 procent) och låg (-15 procent) tillit och de med mycket litet förtroende för svenska myndigheter (-13 procent).

Vilka grupper tycker att målsättningen är för ambitiös?

När vi till slut granskar vilka som är mer eller mindre benägna att tycka att Sveriges klimatmålsättning är för ambitiös kan vi återigen konstatera att flera resultat speglar regressionsresultaten från de andra svarskategorierna från både 2021 och 2022. Om vi börjar titta på resultaten 2021 (se tabell A5 i appendix) kan vi notera att variabeln ideologi påverkar sannolikheten att hysa denna åsikt, men nu är grupperna något till vänster (8 procent), varken till vänster eller höger (10 procent), något till höger (11 procent) och klart till höger (13 procent) *mer* benägna att hålla med om påståendet att målsättningen är för ambitiös. Vi observerar även att de med medellåg tillit (9 procent) är mer benägen att hålla med om påstående jämfört med de med hög tillit. Detsamma gäller för gruppen som inte är särskild nöjd med hur demokratin fungerar (12 procent) och, framförallt, gruppen som inte allt är nöjd (28 procent); båda är mer benägna att tycka att klimatmålsättningen är för ambitiös.

Mindre sannolika att hysa denna åsikt 2021 är de som tillhör grupperna tjänstemannahem (-6 procent) och högre tjänstemannahem (-9 procent), samt gruppen som är ganska intresserad av politik (-5 procent). Vidare har sympatisörerna av Miljöpartiet (-18 procent), Centerpartiet (-12 procent) samt Liberalerna (-17 procent) en lägre sannolikhet att hålla med om påståendet jämfört med sympatisörerna av Moderaterna.

Jämför vi med 2022 års resultat ser vi att ålder och inkomst nu blivit variabler som delvis förklarar åsikten att klimatmålsättningen är för ambitiös (se tabell A6 i appendix). De i åldersspannet 65–90 år (8 procent), de som är medel- (10 procent) och höginkomsttagare (9 procent) har nu högre sannolikhet att hålla med om påståendet jämfört med sina respektive referensgrupper. Även ideologi spelar roll 2022, men denna gång är det bara grupperna något till höger (10 procent) och klart till höger (15 procent) som är signifikant mindre sannolika att hålla med om påståendet. Vad som sticker ut 2022 i förhållande till att tycka att klimatmålsättningen är för högt satt, är tillit, förtroende för myndigheter och konsumtion av sociala medier. Grupperna med ganska hög tillit (9 procent), medel (17 procent), ganska låg (20 procent) och låg tillit (29 procent) är alla signifikant mer sannolika att tycka att målsättningen är för ambitiös, jämfört med de som har hög tillit. Detsamma gäller förtroende där de med ganska stort (10 procent), ganska litet (15 procent) och, framförallt, mycket litet (-31 procent) förtroende alla är mer sannolika att hysa denna åsikt jämfört med de som har mycket stort förtroende. Nöjdhet med demokratin är inte längre signifikant år 2022, men däremot har gruppen som regelbundet konsumerar sociala medier en högre sannolikhet (10 procent) att tycka att målsättningen är för ambitiös jämfört med gruppen som inte gör det.

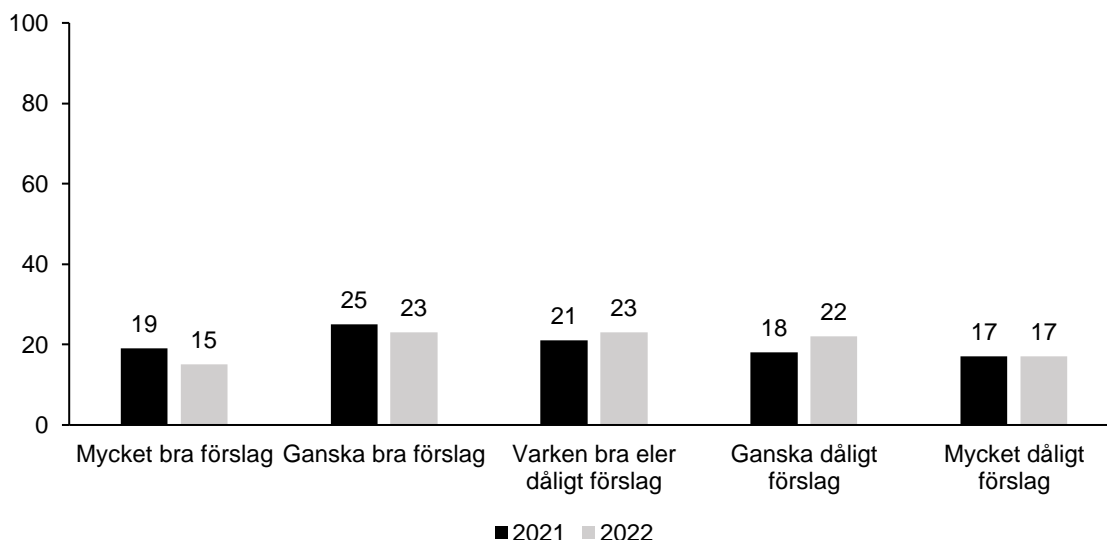
De grupper som i sin tur är *mindre* sannolika att hålla med om detta påstående 2022 är inte längre de från tjänstemannahem utan de från jordbrukarhem (-16 procent) samt de från företagarhus (-10 procent). Det samma gäller för grupperna som bor i stad eller större tätort (-11 procent) samt storstad

(-14 procent). Jämfört med gruppen M-sympatisörer 2022 är också de som sympatiserar med Vänsterpartiet (-11 procent), Miljöpartiet (-13 procent), Centerpartiet (-11 procent) samt Liberalerna (-11 procent) signifikant mindre benägna att tycka att klimatmålsättningen är för ambitiös.

Hur ställer sig svenska folket till olika förslag som förekommer i debatten för hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen?

År 2021 och 2022 ställde Klimatpolitiska rådet en rad frågor i den nationella SOM-undersökningen om det svenska folkets inställning till olika förslag som förekommit i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen. I rapporten har vi fokuserat på de frågor som ställts både 2021 och 2022 samt ett par utvalda frågor från respektive år.

Figur 4. Endast tillåta nybilsförsäljning av bilar som inte drivs på bensin och diesel från år 2030, 2021 och 2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Endast tillåta nybilsförsäljning av bilar som inte drivs på bensin och diesel från år 2030'. Svartalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1 497 år 2021 och 1 636 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 2.91 och standardavvikelsen 1.36. År 2022 var medelvärdet 3.06 och standardavvikelsen 1.32.

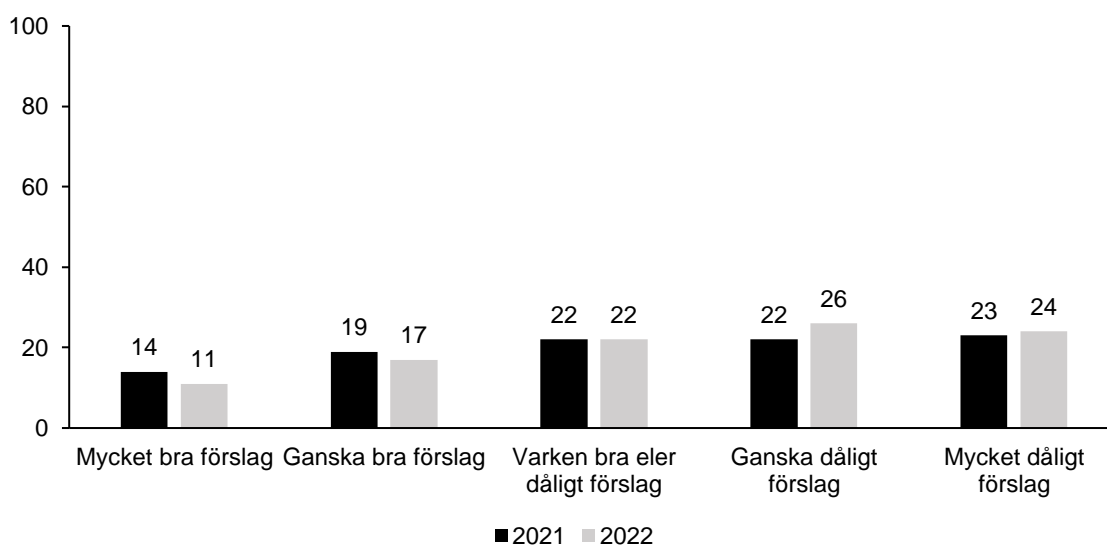
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022.

Till att börja med kan vi konstatera att svenskarna generellt blivit mer negativt inställda till förslag som har att göra med att kraftigt begränsa användandet av bensin- och dieseldrivna bilar eller användandet av bensin och diesel som drivmedel. Förbud mot nybilsförsäljning av fossildrivna bilar är ett förslag som kommer att införas på EU nivå från 2035, vilket Europaparlamentet efter överenskommelse med medlemsländerna godkände i början av 2023. Figur 4 ovan visar vad svenskarna tycker om förslaget att endast tillåta nybilsförsäljning av bilar som inte drivs på bensin och diesel från och med år 2030. Svaren är relativt jämnt fördelade mellan svarkategorierna. Andelen som svarade att det var ett mycket bra förslag sjönk något (från 19 procent till 15 procent) mellan år 2021 och 2022. Andelen som svarade

att det var ett mycket dåligt förslag ligger stabilt på 17 procent bägge åren. Tittar vi på hur frågans medelvärde skiljer sig från det ena året till det andra kan vi konstatera att fler blivit negativt inställda till förslaget över tid ($p = 0.01$).

På liknande sätt har svenskarna blivit mer negativt inställda till förslaget att förbjuda försäljning av bensin och diesel från år 2040. Tittar vi på svarsfördelningen i figur 5 nedan kan vi återigen konstatera att ungefär hälften av respondenterna anser att förslaget är ganska eller mycket dåligt. År 2021 var det 33 procent som tyckte att det var ett mycket bra (14 procent) eller ganska bra (19 procent) förslag. Året efter har dessa andelar sjunkit till 11 respektive 17 procent. Även här finner vi att skillnaden mellan 2021 och 2022 är statistiskt signifikant ($p = 0.00$).

Figur 5. Förbjuda försäljning av bensin och diesel från år 2040, 2021 och 2022 (procent)

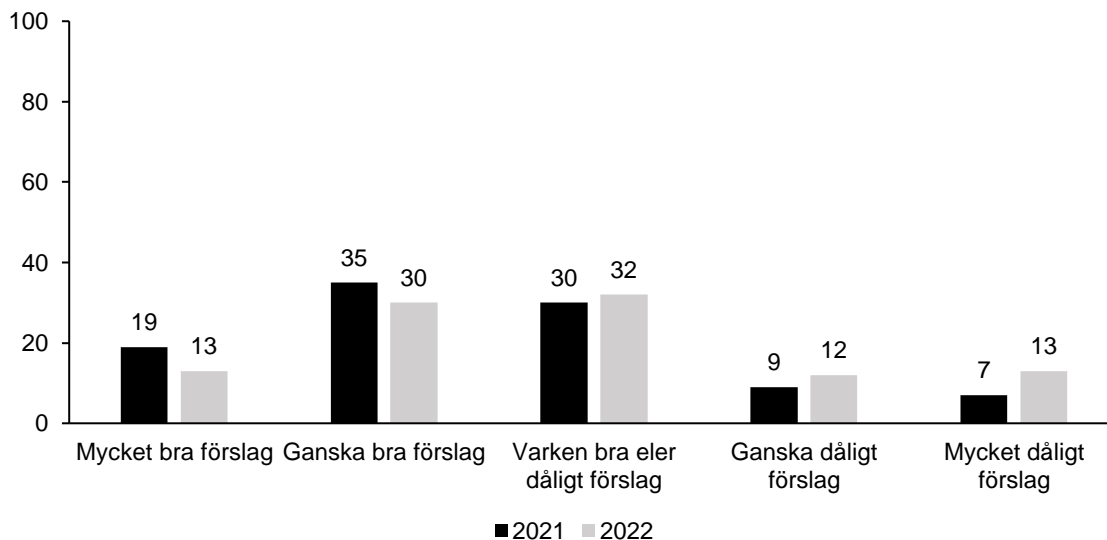

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Förbjuda försäljning av bensin och diesel från år 2040'. Svarsalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1 492 år 2021 och 1 623 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 3.19 och standardavvikelsen 1.36. År 2022 var medelvärdet 3.36 och standardavvikelsen 1.30.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022.

Figur 6 nedan visar svarsfördelningen för förslaget att blanda in mer biobränsle i bensin och diesel (så kallad reduktionsplikt). Svaren visar en förändring i opinionen mellan år 2021 och 2022. År 2021 var det 54 procent som tyckte att det var ett mycket bra eller ganska bra förslag, och motsvarande siffra för år 2022 är 43 procent. Samtidigt ökade andelen som tycker att det är ett ganska dåligt eller mycket dåligt förslag från 16 procent år 2021 till 25 procent år 2022. Även här är skillnaden mellan 2021 och 2022 statistiskt signifikant där fler blivit negativt inställda till förslaget om ökad reduktionsplikt ($p = 0.00$). Den största skillnaden i medelvärde mellan 2021 och 2022 uppmäts för just denna fråga, vilket sannolikt har sin förklaring i att reduktionsplikten varit en viktig fråga på den energi- och klimatpolitiska dagordningen både innan och efter valet 2022. Vi väljer därför att granska denna fråga extra nog genom att utföra regressionsanalyser för 2021 och 2022 respektive (se tabell A7 och A8 i appendix).

Figur 6. Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel, 2021 och 2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel'. Svartalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1 473 år 2021 och 1 607 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 2.49 och standardavvikelsen 1.11. År 2022 var medelvärdet 2.84 och standardavvikelsen 1.19.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022.

För 2021 kan vi notera att ålder har betydelse för att tycka att förslaget är bra, där de i ålderskategorierna 50–64 år samt 65–90 år är mer benägna (12 respektive 19 procent) att tycka att förslaget är bra jämfört med de yngsta i åldern 16–29 år. Vidare är de som sympatiserar med Miljöpartiet 19 procent mer benägna att stödja förslaget jämfört med referensgruppen som består av M-sympatisörer. Även de som regelbundet konsumerar sociala medier är något mer benägna (9 procent) att stödja förslaget om ökad reduktionsplikt, jämfört med de som sällan eller aldrig använder sociala medier. De grupper som är mindre sannolika att stödja förslaget jämfört med sina referensgrupper är de som uppgivit att de är ganska intresserade av politik (-9 procent), samt de som inte är särskilt nöjda (-11 procent) och, framförallt, de som inte alls är nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige (-30 procent).

År 2022 är ålder inte längre en faktor som förklarar huruvida man är positivt inställd till reduktionsplikten eller ej. Däremot spelar utbildning en viss roll där de med medelhög utbildning är mindre benägna (-14 procent) att stödja förslaget jämfört med de med låg utbildning. Vidare ser vi en opinionsförskjutning i frågan inom den förhållandevis lilla gruppen som lever i jordbrukarhem; denna grupp är betydligt mer positiv (34 procent) till ökad reduktionsplikt jämfört med de som lever i arbetarhem. Även de i tjänstemannahem och företagarhus är mer positiva till förslaget i alla modeller år 2022 men här är effekten inte lika stor (11 respektive 13 procent).

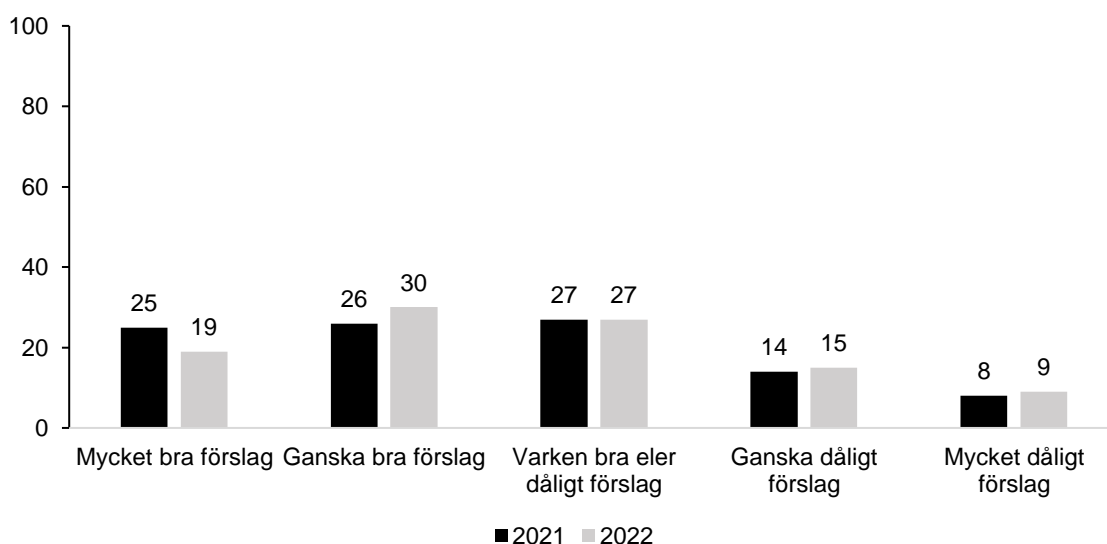
2022 ser vi också tydliga effekter från variabeln partisympati där de som sympatiserar med Miljöpartiet är hela 33 procent mer sannolika att stödja förslaget. Stödet är också starkare bland sympatisörer av Liberalerna (21 procent), Centerpartiet (20 procent) och Socialdemokraterna (12 procent) jämfört med referensgruppen M-sympatisörer. Sverigedemokraternas sympatisörer är däremot signifikant mindre positiva till förslaget jämfört med M-sympatisörerna (-12 procent). Här ser vi en tydlig splittring i opinion

mellan sympatisörerna av två regeringspartier 2022, men även mellan sympatisörerna av det största regeringspartiet M och stödpartiet SD.

Politiskt intresse har ingen effekt på sannolikheten att stödja förslaget att blanda in mer biobränsle i bensin och diesel år 2022, men däremot får variablerna mellanmännisklig tillit, förtroende för myndigheter och nöjdhet med demokratin utslag. Vad tillit beträffar ser vi en liten effekt av att ha ganska hög tillit jämfört med de som har mycket hög tillit, där den förra gruppen är mer positiva till förslaget. De med ganska stort förtroende för myndigheter är däremot något mindre benägna att tycka att förslaget är bra (-9 procent). Det samma gäller de som är ganska nöjda med demokratin och de som inte är särskilt nöjda (-11 procent).

När vi undersöker ytterligare ett förslag att begränsa användandet av bilar, nämligen det att införa bilfria stadskärnor i figur 7 nedan, kan vi notera att fler är för förslaget (51 procent år 2021 och 45 procent år 2022) än emot förslaget (22 procent år 2021 och 24 procent år 2022). Detta gäller både för 2021 och 2022, men däremot har andelarna som tycker att förslaget är mycket bra minskat med 6 procentenheter från 2021 till 2022. När vi testar skillnaderna i medelvärden mellan båda åren kan vi konstatera att fler blivit mer negativt inställda till förslaget över tid ($p = 0.01$), men det ska tilläggas att skillnaden mellan 2021 och 2022 är mycket liten.

Figur 7. Införa fler bilfria stadskärnor, 2021 och 2022 (procent)

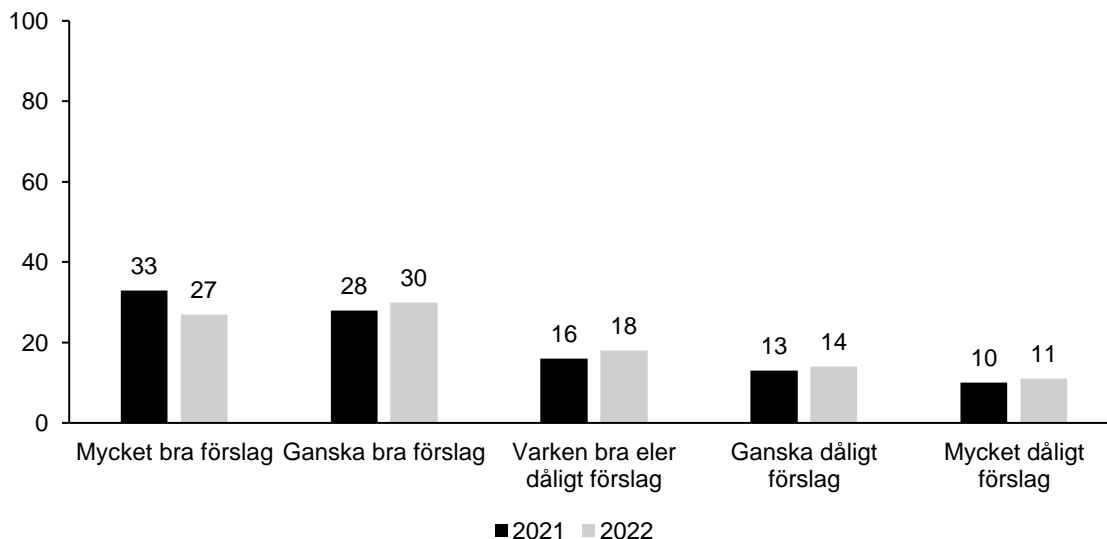
Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Införa fler bilfria stadskärnor'. Svartaltemativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1 480 år 2021 och 1 623 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 2.54 och standardavvikelsen 1.22. År 2022 var medelvärdet 2.56 och standardavvikelsen 1.21.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022.

Trots att politiska förslag som syftar till att förändra medborgares beteenden genom förbud och begränsningar av den individuella friheten sällan upplevs som populära har förslaget att förbjuda inrikesflyg där destinationen kan nås inom tre timmar med tåg ett ganska högt stöd hos den svenska befolkningen (se figur 8 nedan). Detta är dessutom ett förslag som har införts eller håller på att införas i några europeiska länder. En majoritet (61 procent år 2021 och 57 procent år 2022) anser att detta är ett mycket bra eller ganska bra förslag. Det starka stödet kan eventuellt förklaras med att detta är ett förslag

som inte skulle påverka majoriteten medborgare.¹⁹ Ungefär en fjärdedel (23 procent år 2021 och 25 procent år 2022) anser att det är ett ganska dåligt eller mycket dåligt förslag. Precis som med förslaget om att införa fler bilfria stads kärnor, har andelen som tycker att förslaget är mycket bra dock minskat mellan 2021 och 2022 med 5 procentenheter. Även här är skillnaden mellan 2021 och 2022 statistiskt signifikant ($p = 0.01$) där fler har blivit något mer negativt inställda till förslaget.

Figur 8. Förbjuda inrikesflyg där destinationen kan nås inom tre timmar med tåg, 2021 och 2022 (procent)

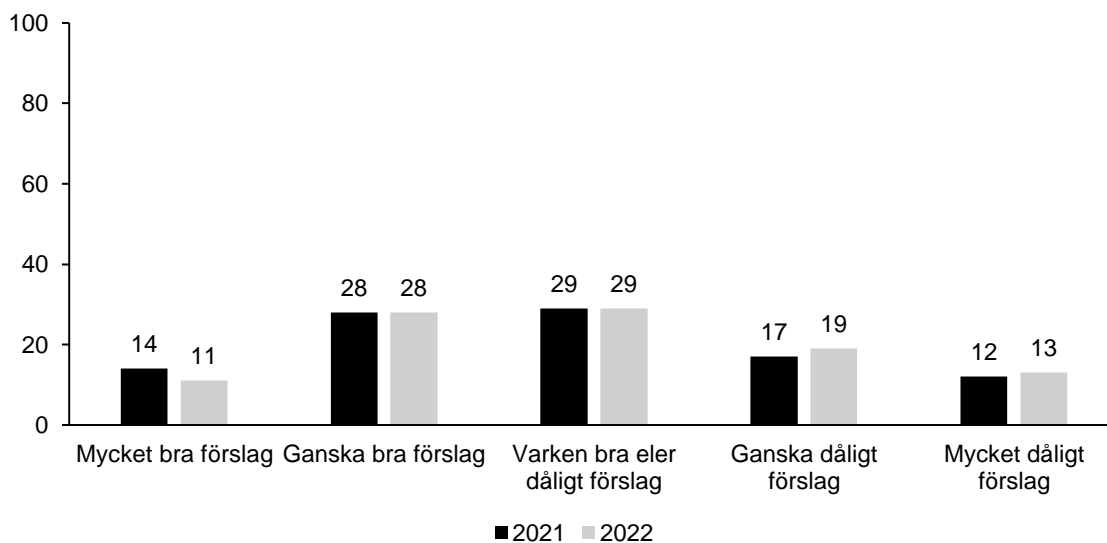
Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Förbjuda inrikesflyg där destinationen kan nås inom tre timmar med tåg'. Svartalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1 513 år 2021 och 1 641 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 2.41 och standardavvikelsen 1.33. År 2022 var medelvärdet 2.53 och standardavvikelsen 1.31.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022-

Figur 9 nedan visar hur svenskarna ställer sig till förslaget att använda mer skattepengar till subventioner för köp av fordon som drivs fossilfritt. Detta är ett förslag som man varken ställer sig mycket positiv eller mycket negativ till. Både 2021 och 2022 anser 29 procent att det varken är ett bra eller dåligt förslag. Fler tycker dock att det är ett mycket eller ganska bra förslag (42 procent år 2021 och 39 procent år 2022) än ett ganska eller mycket dåligt förslag (29 procent år 2021 och 32 procent år 2022). Även här har andelen som tycker förslaget är mycket bra minskat något till fördel för de som tycker att förslaget är ganska eller mycket dåligt. Även här är skillnaden mellan 2021 och 2022 statistiskt signifikant ($p = 0.03$), även om skillnaden i medelvärde mellan de båda åren är mycket liten.

¹⁹ Statistisk över antal flygresor per invånare i Sverige tillhandahålls av Naturvårdsverket och finns tillgängligt här [2024-03-13]: <https://www.sverigemiljomal.se/miljomalen/generationsmalet/flygresor-per-invanare/>.

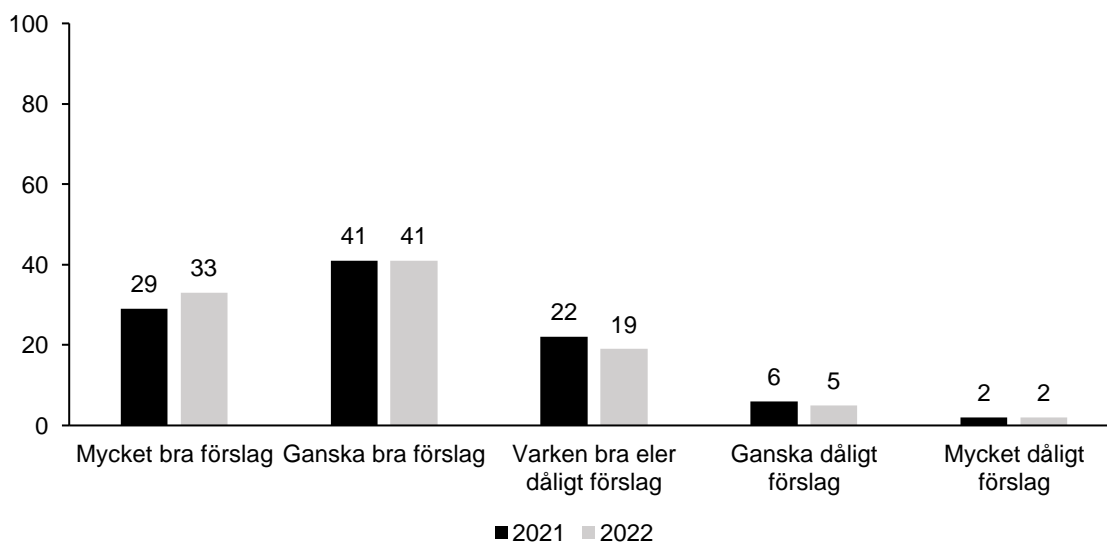
Figur 9. Använda mer skattepengar till subventioner för köp av fordon som drivs fossilfritt, 2021 och 2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Använda mer skattepengar till subventioner för köp av fordon som drivs fossilfritt'. Svartalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svars personer var 1 479 år 2021 och 1 616 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 2.86 och standardavvikelsen 1.21. År 2022 var medelvärdet 2.95 och standardavvikelsen 1.20.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022

Figur 10. Använda mer skattepengar för att bygga ut kollektivtrafiken, 2021 och 2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Använda mer skattepengar för att bygga ut kollektivtrafiken'. Svartalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svars personer var 1 492 år 2021 och 1 629 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 2.12 och standardavvikelsen 0.98. År 2022 var medelvärdet 2.03 och standardavvikelsen 0.96.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022

Om det är något som svenskarna är tydligt positiva till så är det förslaget att använda mer skattepengar för att bygga ut kollektivtrafiken (se figur 10 ovan). En klar majoritet anser att det är ett mycket (29 procent 2021 och 33 procent 2022) eller ganska bra förslag (41 procent båda åren). Färre än en tiondel anser att det är ett dåligt förslag sammantaget och endast 2 procent anser att det är ett mycket dåligt förslag. Detta är ett utav de mest populära klimatpolitiska förslagen som ingår i frågebatteriet som ställts av Klimatpolitiska rådet i den nationella SOM-undersökningen. Liknande stöd finner vi även för förslag som handlar om skattesatsningar på järnvägen (se figur A8 i appendix) och på cykel- och gångtrafik (se figur A9 i appendix) som ställdes i den nationella SOM-undersökningen 2021. Svenskarna har dessutom blivit signifikant mer positivt inställda till detta förslag från ett år till ett annat ($p = 0.00$) även om skillnaden i medelvärde mellan 2021 och 2022 är liten.

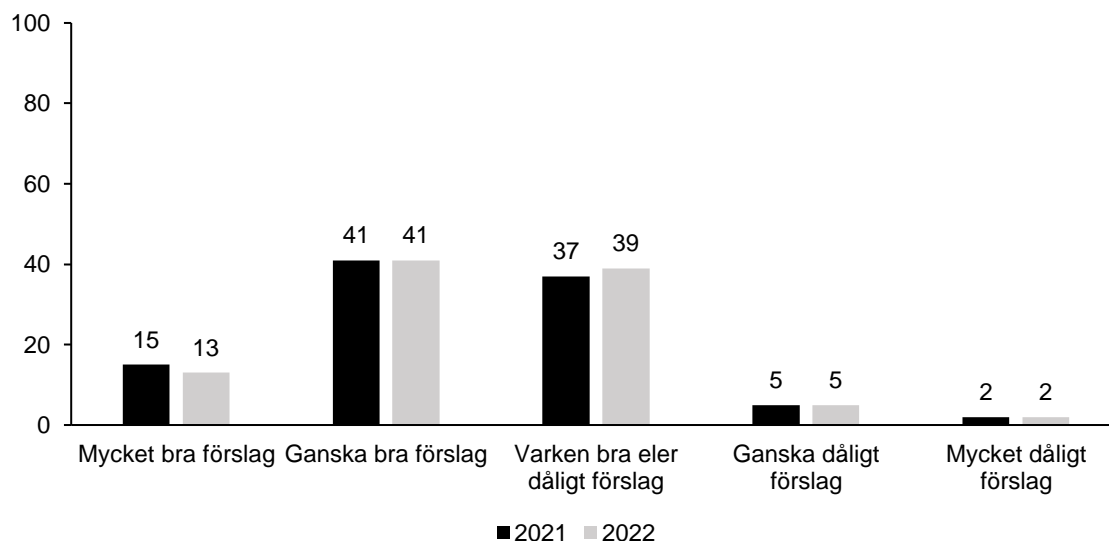
När vi granskar regressionsresultaten från 2021 (se tabell A9 i appendix) för denna fråga kan vi notera att de som är signifikant mer positiva till förslaget i förhållande till sina respektive referensgrupper är högutbildade (12 procent), boende i storstad (17 procent), samt de som sympatiserar med Vänsterpartiet (13 procent) och Miljöpartiet (16 procent). Till de grupper som är signifikant mindre positivt inställda till förslaget i förhållande till sina respektive referensgrupper 2021 ingår de med hög hushållsinkomst, de med litet intresse för politik (-15 procent för de som inte är särskilt intresserade och hela -24 procent för de som inte alls är intresserade av politik), de med ganska litet förtroende för myndigheter (-12 procent) samt de som är minst nöjda med demokratin (-16 procent).

Går vi vidare till regressionsresultaten för 2022 (se tabell A10 i appendix) kan vi konstatera att hög utbildning och storstadsområde fortsätter att vara avgörande faktorer för att anse att förslaget om utbyggd kollektivtrafik är bra. 2022 är även gruppen från jordbrukarhem mer benägna att stödja förslaget (16 procent). Precis som 2021 är grupperna V-sympatisörer och MP-sympatisörer signifikant mer benägna (18 respektive 21 procent) att stödja förslaget jämfört med referensgruppen M-sympatisörer. Därtill är C-sympatisörerna mer benägna att stödja förslaget 2022 (14 procent).

Politiskt intresse fortsätter spela roll under 2022, där de som inte alls har något intresse för politik är 20 procent mindre benägna att stödja förslaget. Nöjdhet med demokrati är inte längre en signifikant variabel 2022. Istället är förtroende för myndigheter en förklaringsfaktor där samtliga svarsgrupper är signifikant mindre benägna att stödja förslaget jämfört med svarsgruppen som uppvisar mycket stort förtroende (-5 procent för de med ganska stort förtroende, -10 procent för de med ganska litet förtroende, och -18 procent för de med mycket litet förtroende).

Förslaget om att öka den offentliga finansieringen till kompetensomställning för att möta de nya behov på arbetsmarknaden som klimatomställningen kräver är ett förslag som varit på den politiska dagordningen under de senaste åren (se figur 11 nedan). Detta är ett förslag som få av respondenterna är negativt inställda till; 5 procent tycker att det är ett ganska dåligt förslag och endast 2 procent tycker att det är ett mycket dåligt förslag både år 2021 och 2022. En majoritet tycker att förslaget är bra, men andelen som tycker att förslaget är ganska bra (41 procent båda åren) är mycket högre än andelen som tycker att förslaget är mycket bra (15 procent 2021 och 13 procent 2022). Det har inte skett någon substantiell förskjutning i opinionsstödet för detta förslag mellan 2021 och 2022 och skillnaden i medelvärde mellan dessa år är inte heller signifikant ($p = 0.13$).

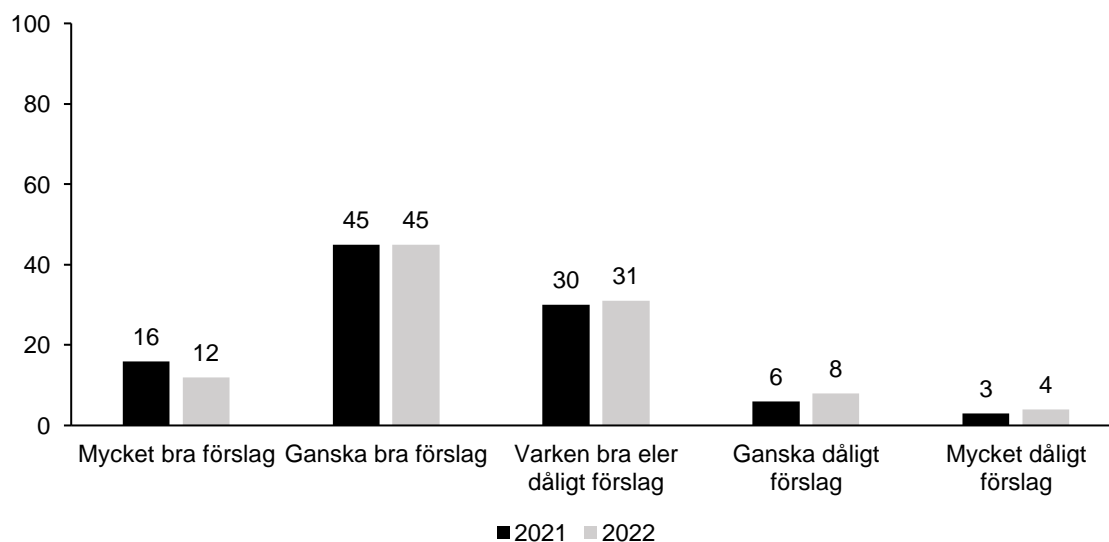
Figur 11. Öka offentlig finansiering till kompetensomställning för att möta nya behov på arbetsmarknaden, 2021 och 2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Öka offentlig finansiering till kompetensomställning för att möta nya behov på arbetsmarknaden'. Svartalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1 457 år 2021 och 1 589 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 2.38 och standardavvikelsen 0.87. År 2022 var medelvärdet 2.43 och standardavvikelsen 0.86.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022

Figur 12. Införa statliga lån till företag för att finansiera klimatomställning, 2021 och 2022 (procent)

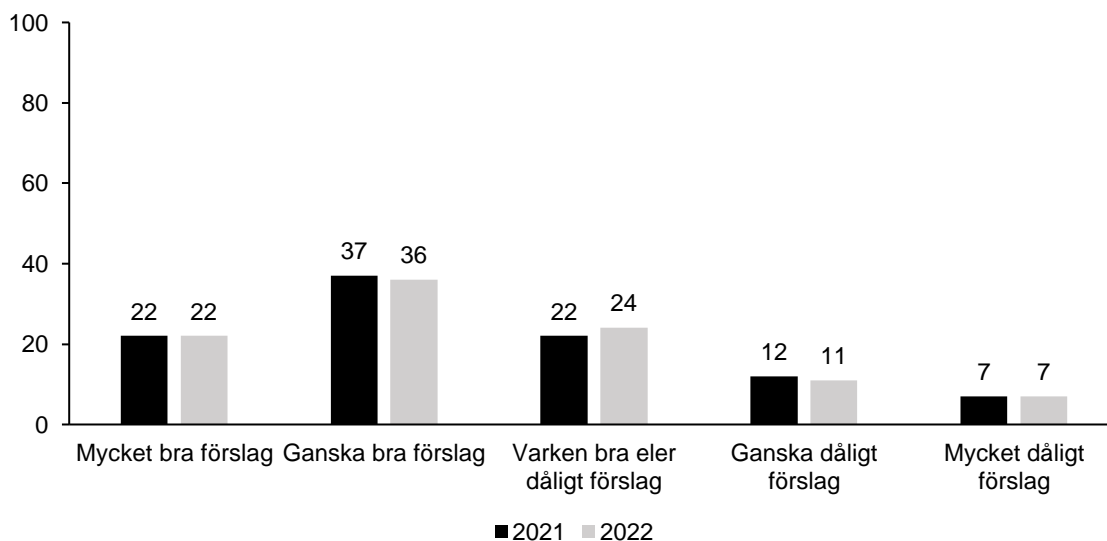
Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Införa statliga lån till företag för att finansiera klimatomställning'. Svartalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1 466 år 2021 och 1 601 år 2022. Antal svarspersoner var 1 457 år 2021 och 1 589 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 2.35 och standardavvikelsen 0.92. År 2022 var medelvärdet 2.48 och standardavvikelsen 0.94.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022

På liknande vis är en majoritet för förslaget att införa statliga lån till företag för att finansiera klimatomställning (se figur 12 ovan). 45 procent tycker att förslaget är ganska bra både under 2021 och 2022, men andelen som tycker att förslaget är mycket bra har minskat från 16 procent 2021 till 12 procent 2022. Även om de som tycker att förslaget är ganska dåligt (6 procent 2021 och 8 procent 2022) eller mycket dåligt (3 procent 2021 och 4 procent 2022) är förhållandevis få, har dessa andelar ökat något mellan 2021 och 2022. Skillnaden mellan de båda åren är statistiskt signifikant ($p = 0.00$) och visar att fler fått en något mer negativ inställning till förslaget.

Ett ytterligare styrmedel för att nå klimatmålsättningen är att höja kostnaden för miljö- och klimatfarliga utsläpp. Ett exempel på detta är förslaget att höja skatten på varor och tjänster med stora utsläpp av växthusgaser. Figur 13 nedan visar hur svenskarna ställer sig till just detta. En majoritet stödjer förslaget. Andelen som tycker att förslaget är ganska bra uppgår till 37 procent 2021 och 36 procent 2022. Andelen som tycker att förslaget är mycket bra uppgår i sin tur till 22 procent båda åren, vilket är en högre siffra än de som tycker att förslaget är ganska dåligt (12 procent 2021 och 11 procent 2022) eller mycket dåligt (7 procent båda åren) sammantaget. Frågans medelvärde 2021 är inte signifikant skiljt från medelvärdet 2022, vilket indikerar att det inte skett någon substantiell opinionsförskjutning av detta förslag på aggregerad befolkningsnivå. Trots det är styrmedel av detta slag omdiskuterade och vi har därför valt att titta närmare på vilka befolkningsgrupper som är mer benägna än andra att stödja just denna typ av förslag.

Figur 13. Höja momsens på varor och tjänster som leder till stora utsläpp, 2021 och 2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Höja momsens på varor och tjänster som leder till stora utsläpp'. Svarsalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1 472 år 2021 och 1 624 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 2.47 och standardavvikelsen 1.16. År 2022 var medelvärdet 2.44 och standardavvikelsen 1.15.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022

Regressionsresultaten från 2021 (se tabell A11 i appendix) visar att utbildning är en faktor som förklarar sannolikheten att stödja en höjning av momsens för miljö- och klimatfarliga varor och tjänster. Medelutbildade (13 procent) och, framförallt, högutbildade (21 procent) är mer benägna hålla med om detta jämfört med gruppen lågutbildade. 2021 ser vi även tydliga effekter från variabeln partisympati där

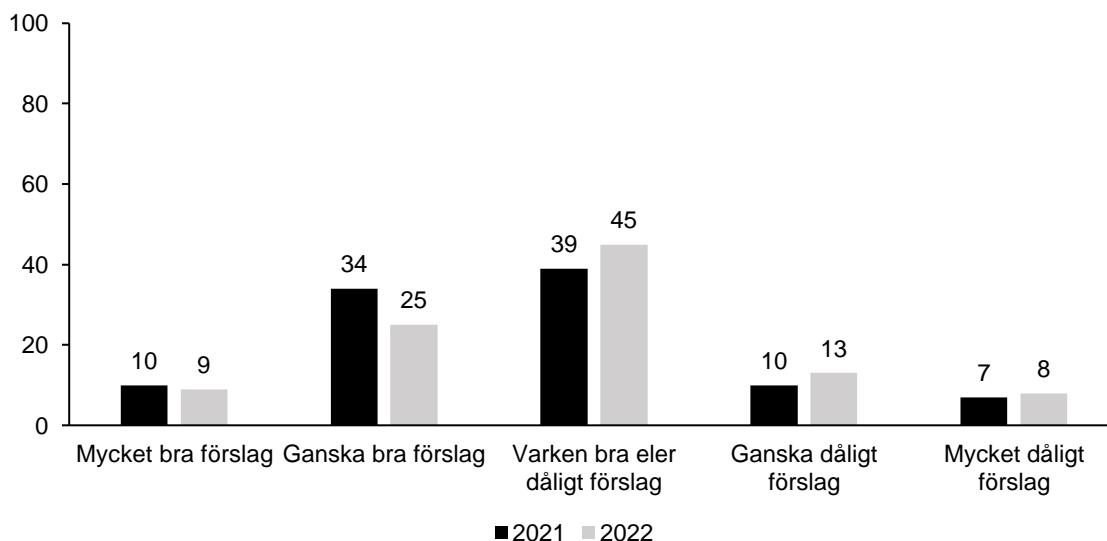
samtliga grupper förutom de som sympatiserar med KD och SD är mer sannolika att stödja förslaget. Sympatisörer av V är 15 procent mer sannolika, sympatisörer av S är 12 procent mer sannolika, sympatisörer av MP hela 30 procent mer sannolika och sympatisörer av C och L är 18 respektive 21 procent mer sannolika att stödja förslaget jämfört med gruppen M-sympatisörer.

Mindre benägna att stödja förslaget 2021 är män (-9 procent), de med medellåg tillit (-10 procent), grupperna med ganska stort och ganska litet förtroende för myndigheter (-8 respektive -14 procent) samt de som inte är särskilt nöjda med demokratin (-12 procent).

Jämför vi dessa resultat med de från 2022 noterar vi att utbildning inte längre är en variabel som förklarar benägenheten att stödja förslaget om höjd moms (se tabell A12 i appendix). Däremot genererar variabeln partisympati stora effekter, där sympatisörer av V (29 procent), S (18 procent), MP (34 procent), C (32 procent) och L (16 procent) återigen är mer sannolika att stödja förslaget jämfört med referensgruppen som sympatiserar med Moderaterna. Något mer benägna att stödja förslaget är även de med ganska stort intresse för politik (8 procent), jämfört med de som uppgivit ett mycket stort intresse.

2022 är män återigen mindre sannolika (-9 procent) att stödja förslaget jämfört med kvinnor. Mindre benägna är också de som placerar sig i mitten på den politiska vänster-högerskalan (-11 procent) samt de som placerar sig som något till höger (-13 procent). Detta år observerar vi inga effekter från variabeln som mäter nöjdhet med demokratin men däremot från variablerna tillit och förtroende. Denna gång är det de med ganska låg mellanmännisklig tillit som är mindre sannolika (-16) att stödja förslaget om höjd moms. Dessutom är det, precis som föregående år de med ganska stort och ganska litet förtroende för svenska myndigheter som är mindre benägna (-11 respektive -10 procent) att stödja förslaget jämfört med mycket stort förtroende.

Figur 14. Skatteväxla, genom att sänka arbetsgivaravgiften men höja miljöskatter, 2021 och 2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Skatteväxla, genom att sänka arbetsgivaravgiften men höja miljöskatter'. Svartalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1 455 år 2021 och 1 596 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 2.69 och standardavvikelsen 1.01. År 2022 var medelvärdet 2.88 och standardavvikelsen 1.03.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022

Även skatteväxling är ett politiskt styrmedel för att, likt höjd moms, höja kostnaden för växthusgasutsläpp. Även om skatteväxling visserligen innebär skattehöjningar inom miljö- och klimatområdet, innebär det samtidigt skattelättnader inom något annat område. Förslaget att skatteväxla genom att sänka arbetsgivaravgiften men höja miljöskatter är ett exempel på ett sådant instrument. Figur 14 ovan visar att den största andelen är neutralt inställda till förslaget om skatteväxling och denna andel har ökat över tid; andelen som varken tyckte att förslaget var bra eller dåligt uppmättes till 39 procent 2021 och 45 procent 2022. Den näst största andelen, det vill säga, de som tycker att förslaget är ganska bra har minskat från 34 procent 2021 till 25 procent 2022. Också andelen som tycker att förslaget är mycket bra har minskat, men bara med en procentenhet (från 10 procent 2021 till 9 procent 2022). Samtidigt har andelarna som tycker att förslaget om skatteväxling är ganska dåligt eller mycket dåligt ökat med tre respektive en procentenhet från 2021 till 2022. Skillnaden mellan 2021 och 2022 är statistiskt signifikant ($p = 0.00$) och indikerar att fler blivit mer negativt inställda till skatteväxling.

Förslaget om skatteväxling är ett exempel på en fråga som skiftat något i opinion mellan 2021 och 2022. När vi tittar närmare på regressionsresultaten för 2021 (se tabell A13 i appendix) noterar vi att följande grupper är mer benägna att tycka att förslaget om skatteväxling är bra, jämfört med sina respektive referensgrupper: de i åldersspannet 30–49 (13 procent), de som lever i företagarhus (16 procent) och de som sympatiserar med Centerpartiet (18 procent). De som däremot är signifikant mindre benägna att stödja förslaget är de som sympatiserar med Sverigedemokraterna (-16 procent), de som har medellåg och ganska låg tillit (-10 respektive -19 procent) samt de som är minst nöjda med hur demokratin fungerar (-17 procent).

2022 ser opinionsläget annorlunda ut (se tabell A14 i appendix). Ålder är inte längre en faktor som förklarar ens inställning till skatteväxling. Däremot uppvisar både subjektiv familjeklass och boendeområde signifikanta effekter där flera grupper är mer benägna att stödja förslaget jämfört med sina respektive referensgrupper. Detta gäller, likt 2021, de från företagarhus (14 procent) samt de från högre tjänstemannahem (15 procent) och, särskilt, de från jordbrukarhus (22 procent). Det gäller även de som bor i stad eller större tätort (7 procent) och de som bor i någon av de tre storstäderna (11 procent).

Den variabel som uppvisar störst effekter på sannolikheten att tycka att skatteväxling är ett bra förslag är partisynpat. Jämfört med referensgruppen som består av sympatisörer av det störta regeringspartiet Moderaterna, är Miljöpartiets sympatisörer hela 34 procent mer benägna att stödja förslaget. Det samma gäller för gruppen V-sympatisörer (32 procent), gruppen S-sympatisörer (20 procent), samt grupperna som sympatiserar med Centerpartiet och Liberalerna (båda 30 procent mer benägna att stödja förslaget). Att de som har Liberalerna som bästa parti skiljer sig hela 30 procent i denna fråga jämfört med de som har Moderaterna som bästa parti indikerar att det finns en oenighet om hur man ska se på denna typ av policyinstrument, vilket skulle kunna få konsekvenser för regeringssamarbetet inom svensk klimatpolitik.

Värt att notera är att gruppen SD-sympatisörer är mindre benägen (-9 procent) att stödja förslaget om skatteväxling jämfört med gruppen M-sympatisörer. När vi undersöker vilka övriga grupper som är signifikant mindre benägna att stödja förslaget kan vi notera att varken tillit eller nöjdhet med demokrati ger några signifikanta effekter 2022. Istället är gruppen med mycket litet förtroende för svenska myndigheter mindre benägen att stödja förslaget (-15 procent). Detsamma gäller för gruppen som regelbundet läser en morgontidning, även om effekten är liten (-6 procent).

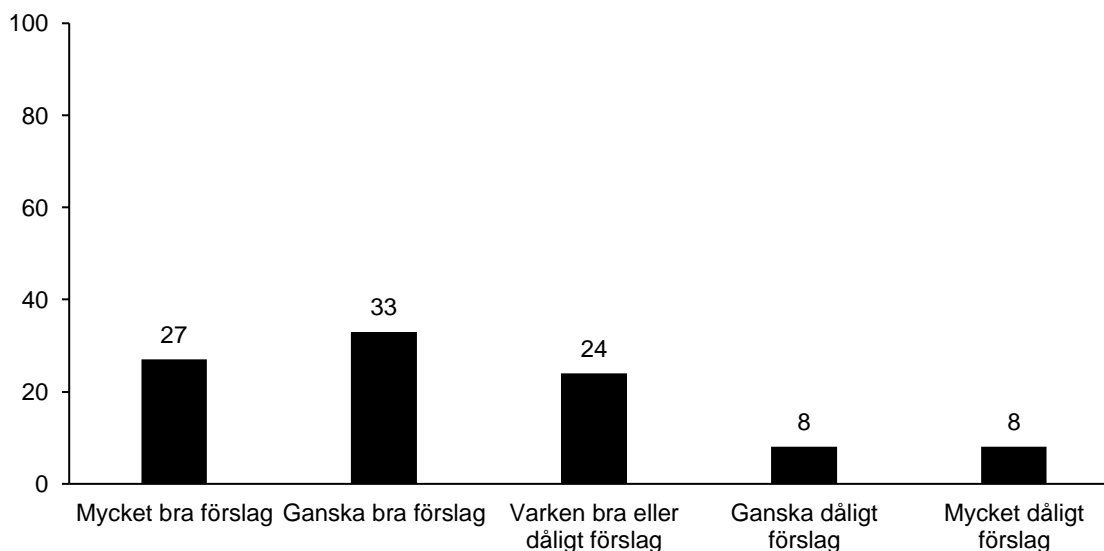
Även förslag som handlar om Sveriges energipolitik så som svensk elproduktion och -försörjning har kommit att bli bland de viktigaste bland såväl medborgare som beslutsfattare under de senaste åren, både i relation till klimatomställningen och i relation till en osäker omvärld som präglas av fluktuerande energipriser. Inför valet 2022 blev dessutom både kärnkraft och vindkraft föremål för mycket politisk

diskussion och differentiering (Holmberg 2023). Detta syns inte minst i opinionsmätningar kring kärnkraft, där andelen som är för en långsiktig användning av kärnkraft kraftigt har ökat mellan 2020 och 2023 (Holmberg 2023; Axelsson och Holmberg 2023).

I en fråga Klimatpolitiska rådet har ställt om kärnkraft kan man skönja svenskarnas inställning till kärnkraft. 2021 fick deltagarna i den nationella SOM-undersökningen ta ställning till förslaget om att öka den statliga finansieringen av kärnkraft. Nästan hälften av de svarande (48 procent) ansåg att detta var ett mycket bra (24 procent) eller ganska bra förslag (24 procent) (se figur A10 i appendix). 24 procent ansåg att det var ett ganska dåligt (12 procent) eller mycket dåligt (12 procent) förslag. Därmed är detta, opinionsförändringen kring kärnkraft till trots, ett av de mindre populära förslagen i undersökningen.

Fler är positiva till förslaget att underlätta för nyetablering av vindkraft genom snabbare tillståndsprövning (se figur 15 nedan). Frågan ställdes ej 2021, varför endast svar från 2022 redovisas. En majoritet av respondenterna anser att detta är ett mycket bra (27 procent) eller ganska bra förslag (33 procent). En minoritet anser att det är ett ganska dåligt (8 procent) eller mycket dåligt förslag (8 procent) och ungefär en fjärdedel förhåller sig neutrala till förslaget.

Figur 15. Underlätta för nyetablering av vindkraft genom snabbare tillståndsprövning, 2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen?'. Svartalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1 621.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

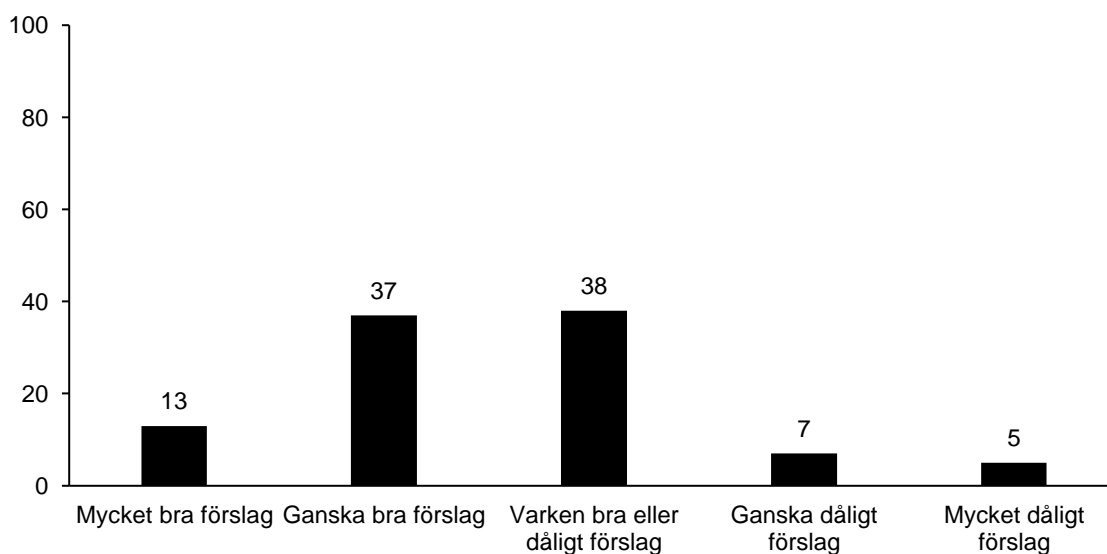
Svenska folket är generellt positiva till vindkraft som energikälla, detta gäller också över tid (Axelsson och Holmberg 2023). Däremot varierar stödet för satsningar på just vindkraft bland olika grupper i befolkningen. När vi granskar hur stödet för förslaget om snabbare tillståndsprövning ser ut bland olika grupper i den svenska befolkningen (se tabell A15 i appendix) kan vi notera att följande demografiska grupper är signifikant mer benägna att stödja förslaget jämfört med sina respektive referensgrupper: personer i ålderskategorin 65–90 år (11 procent), personer från högre tjänstemannahem (11 procent) samt de som bor i mindre tätort (14 procent), stad eller större tätort (10 procent) och, framförallt, de som

bor i storstad (22 procent). Mer positiva till förslaget är även grupperna C-sympatisörer (16 procent) och L-sympatisörer (14 procent) jämfört med referensgruppen M-sympatisörer.

Tittar vi på de som är mindre sannolika att stödja förslaget så spelar ideologi en väsentlig roll, där samtliga grupper är signifikant mindre benägna att stödja förslaget jämfört med de som placerar sig som klart till vänster på den politiska vänster-högerskalan. Gruppen som placerat sig som något till vänster är 11 procent mindre benägna, grupperna varken till vänster eller till höger och något till höger är 19 procent mindre benägna och gruppen klart till höger är 15 procent mindre benägen att stödja förslaget. Till de som är mindre benägna att stödja förslaget om snabbare tillståndsprövning än sina referensgrupper hör också Sverigedemokraternas sympatisörer (-19 procent) och de med mycket låg mellanmännisklig tillit (-19 procent).

Figur 16 nedan redovisar i sin tur hur svenskarna ställer sig till förslaget att lagstifta om att kommuner ska få ta del av vinsten från energiproduktion som sker inom kommunens gränser. Detta är ett förslag som bland annat aktualiserats i debatten om vindkraft och har diskuterats som en åtgärd för att lokalisering av vindkraftverk ska uppfattas som mer rättvis av de som bor i kommuner med hög vindkraftstäthet. Frågan ställdes ej 2021, varför endast svar från 2022 redovisas. Hälften av de som svarat på frågan anser att detta är ett mycket bra (13 procent) eller ganska bra (37 procent) förslag. 38 procent förhåller sig neutrala till förslaget, och drygt en tiondel anser att det är ett ganska dåligt (7 procent) eller mycket dåligt (5 procent) förslag.

Figur 16. Lagstifta om att kommuner ska få ta del av vinsten från energiproduktion inom kommunens gränser, 2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen?'. Svarsalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1 596.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

När vi granskar regressionsresultaten för denna fråga noterar vi att män är mer sannolika att stödja förslaget (10 procent), jämfört med kvinnor (se tabell A16). Vi noterar även effekter från andra demografiska variabler. Framförallt kan det nämnas att respondenter i åldersspannet 50–90 år är mer

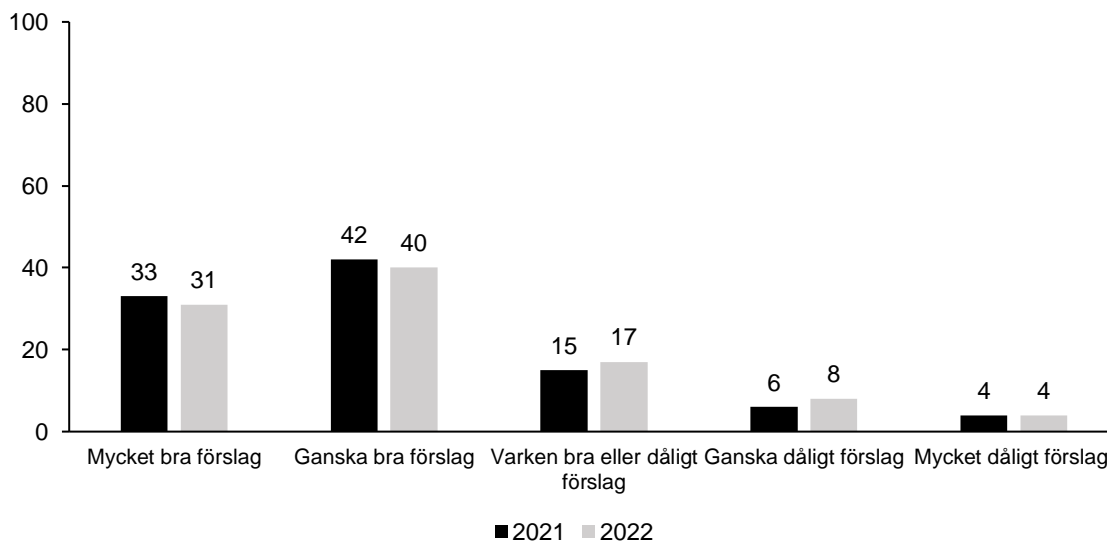
sannolika (12 procent) att hålla med förslaget än referensgruppen 16–29 år. Däremot är storstadsbor mindre sannolika (-14 procent) att hålla med förslaget. Även de som lever i högre tjänstemannahem är mindre benägna (-10 procent) att stödja förslaget, jämfört med de som lever i arbetarhem.

Tittar vi på de politiska variablerna är de som placerar sig klart till höger på den politiska vänster-högerskalan mer benägna (15 procent) att stödja förslaget jämfört med referensgruppen klart till vänster. Samtidigt är de som sympatiserar med Vänsterpartiet mer sannolika (20 procent) att stödja förslaget jämfört med referensgruppen M-sympatisörer. Även C-sympatisörer är mer benägna att stödja förslaget (20 procent). Tillit, förtroende och nöjdhet med demokratin visar generellt på motsatt effekt, där de med medellåg tillit (-10 procent), de med mycket litet förtroende för svenska myndigheter (-24 procent), och de som inte är särskilt nöjda med demokratin (-10 procent) har mindre sannolikhet att anse att det är ett bra förslag att lagstifta om att kommuner ska få ta del av vinsten från energiproduktion inom kommunens gränser.

Hur ställer sig svenska folket till olika förslag om hur statliga klimatinvesteringar ska bekostas?

Omställningen till ett fossilfritt samhälle kräver stora investeringar från den svenska staten och andra offentliga instanser. Men hur ska sådana investeringarna finansieras? I den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022 fick respondenterna ta ställning till fyra förslag för att finansiera klimatomställningen; att höja skatten för företag och industrier med stora utsläpp, att höja skatten på varor och tjänster med stora utsläpp, att staten lånar mer pengar samt att staten omfördelar resurser inom befintlig budget.

Figur 17. De statliga investeringarna ska bekostas genom att: Höja skatten för företag och industrier med stora utsläpp 2021 och 2022, (procent)

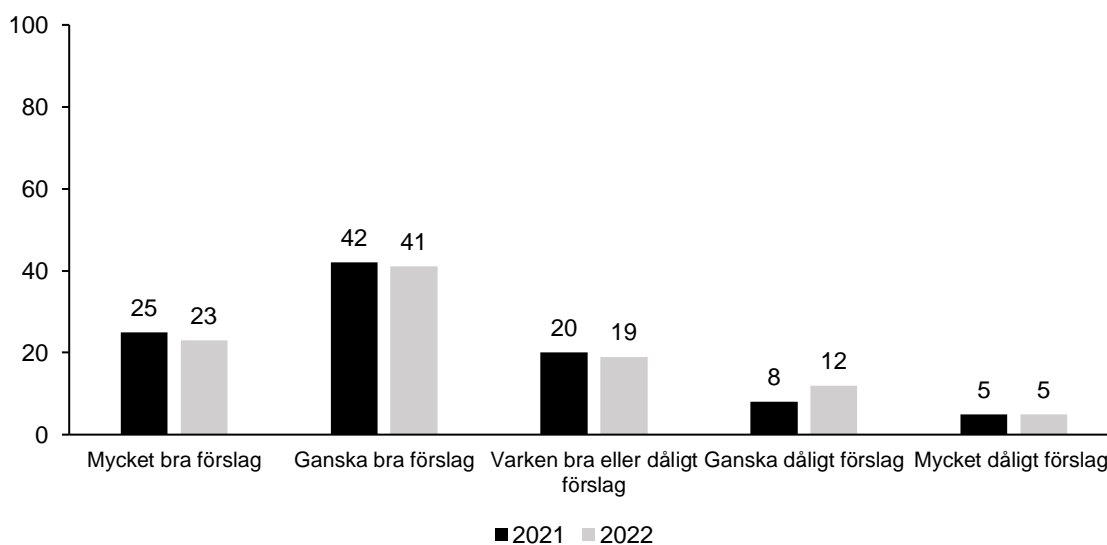
Kommentar: Frågan lyder: 'Omställningen till ett fossilfritt samhälle kräver stora investeringar. Vilken är din åsikt om följande förslag om hur de statliga investeringarna ska bekostas? Höja skatten för företag och industrier med höga utsläpp'. Svartalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svars personer var 1527 år 2021 och 1632 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 2.04 och standardavvikelsen 1.02. År 2022 var medelvärdet 2.14 och standardavvikelsen 1.05.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022.

En klar majoritet stöder förslaget att delvis bekosta klimatomställningen genom att höja skatten för företag och industrier med stora utsläpp (se figur 17 ovan). Detta gäller både för 2021 och 2022 där 33 respektive 31 procent anser att det är ett mycket bra förslag och 42 respektive 40 procent anser att det är ett ganska bra förslag. Färre än en tiondel anser att det är ett ganska dåligt (6 procent 2021 och 8 procent 2022) eller mycket dåligt (4 procent både 2021 och 2022) förslag. När vi jämför medelvärdena från båda åren noterar vi att skillnaden är statistiskt signifikant och att svenskarna blivit något mer negativa till detta förslag över tid, även om skillnaden fortfarande är mycket liten.

En majoritet stöder även förslaget att höja skatten på varor och tjänster med höga utsläpp både 2021 och 2022 (se figur 18 nedan) men här är andelen som anser att det är ett mycket bra förslag mindre jämfört med när det gäller att höja skatten för företag och industrier; kanske för att det skulle kunna omfatta varor och tjänster som svenskarna själva brukar. En minoritet anser att det är ett ganska dåligt (8 procent 2021 och 12 procent 2022) respektive mycket dåligt (5 procent båda åren) förslag. Andelen som tycker att det är ett mycket bra förslag uppgår till 25 procent 2021 och 23 procent 2021. Andelen som tycker att det är ett ganska bra förslag uppgår, i sin tur, till 42 respektive 41 procent för båda åren. Skillnaden mellan de båda åren är inte statistiskt signifikant ($p = 0.07$). Detta investeringsförslag uppvisar dessutom en stark samvarians med det klimatpolitiska förslaget att höja momsen på varor och tjänster som leder till stora utsläpp som redovisats tidigare i rapporten (Pearson's $r = 0.63$).

Figur 18. De statliga investeringarna ska bekostas genom att: Höja skatten på varor och tjänster med stora utsläpp 2021 och 2022, (procent)

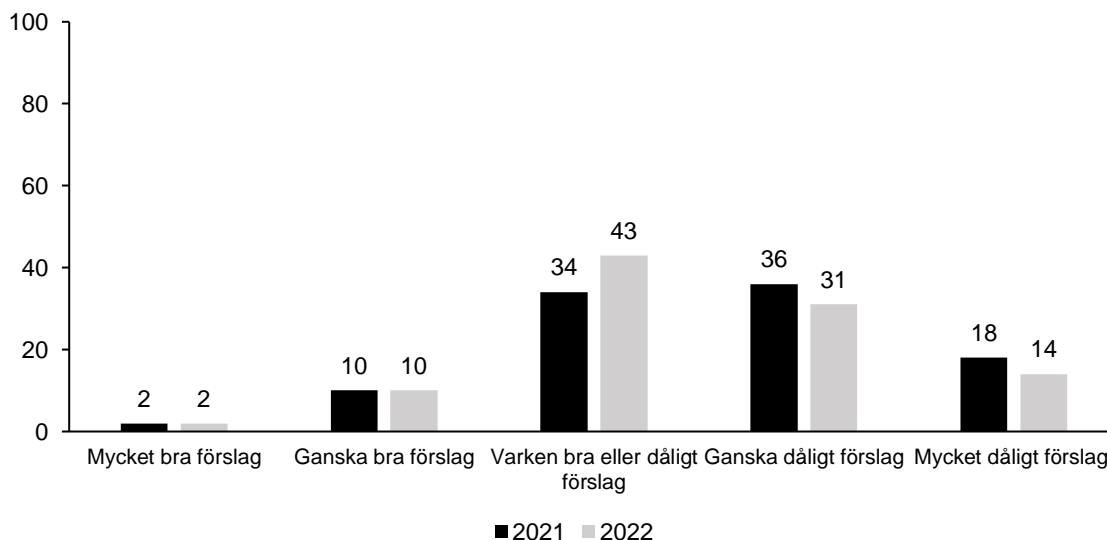
Kommentar: Frågan lyder: 'Omställningen till ett fossilfritt samhälle kräver stora investeringar. Vilken är din åsikt om följande förslag om hur de statliga investeringarna ska bekostas? Höja skatten på varor och tjänster med höga utsläpp'. Svartalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1492 år 2021 och 1612 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 2.27 och standardavvikelsen 1.07. År 2022 var medelvärdet 2.34 och standardavvikelsen 1.09.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022.

Bland förslagen om hur statliga investeringar ska bekostas är det där staten lånar mer pengar minst populärt (se figur 19 nedan). Endast 12 procent stödjer det här förslaget (2 procent tycker att det är ett mycket bra förslag och 10 procent tycker att det är ett ganska bra förslag), medan ungefär hälften anser att det är ett ganska dåligt (36 procent 2021 och 31 procent 2022) eller mycket dåligt (18 procent 2021

och 14 procent 2022) förslag. Däremot är skillnaden i medelvärde mellan 2021 och 2022 statistiskt signifikant ($p = 0.00$) och visar på att svenskarna blivit något mindre negativa till förslaget att staten, genom att låna mer pengar, ska bekosta investeringar i den gröna omställningen.

Figur 19. De statliga investeringarna ska bekostas genom att: Staten lånar mer pengar 2021 och 2022, (procent)

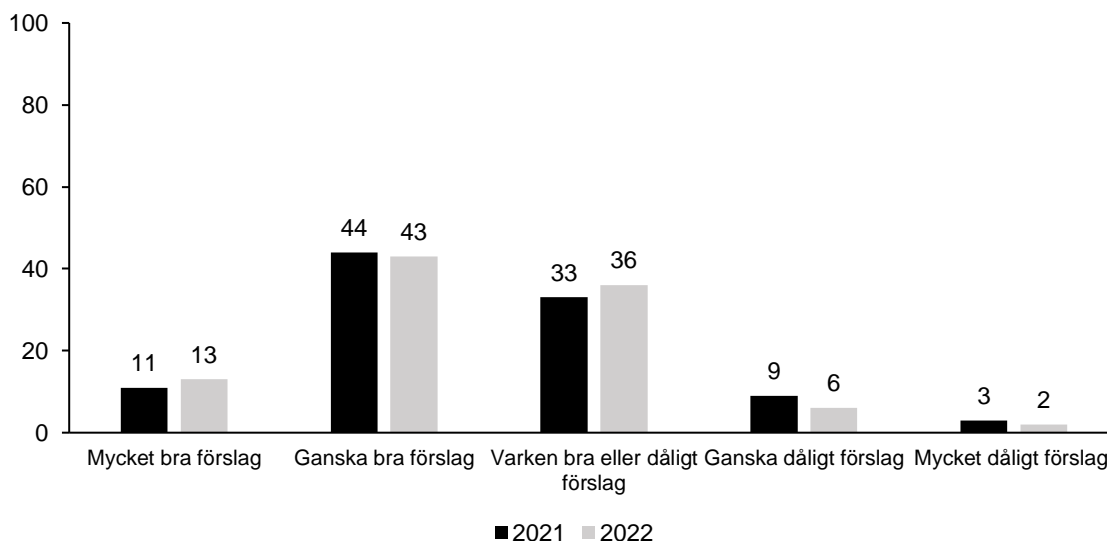

Kommentar: Frågan lyder: 'Omställningen till ett fossilfritt samhälle kräver stora investeringar. Vilken är din åsikt om följande förslag om hur de statliga investeringarna ska bekostas? Staten lånar mer pengar'. Svarsalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1482 år 2021 och 1590 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 3.59 och standardavvikelsen 0.97. År 2022 var medelvärdet 3.43 och standardavvikelsen 0.93.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022.

Slutligen kan vi redovisa det sista förslaget om hur statliga investeringar för klimatomställningen ska bekostas, nämligen det att staten omfördelar resurser inom offentlig budget (se figur 20 nedan). Detta förslag är mer omtyckt än förslaget att staten lånar mer pengar och stöds av ungefär hälften av de svarande. Däremot tycker den största andelen att det är ett ganska bra förslag (44 procent 2021 och 43 procent 2022) medan en mindre andel tycker att det är ett mycket bra förslag (11 procent 2021 och 13 procent 2022). Ungefär en tredjedel förhåller sig neutrala till förslaget (33 procent 2021 och 36 procent 2022) och endast en minoritet tycker att förslaget är ganska dåligt (9 procent 2021 och 6 procent 2022) eller mycket dåligt (3 procent 2021 och 2 procent 2022). Skillnaden i medelvärde mellan 2021 och 2022 är inte statistiskt signifikant ($p = 0.09$).

Figur 20. De statliga investeringarna ska bekostas genom att: Staten omfördelar resurser inom befintlig budget 2021 och 2022, (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Omställningen till ett fossilfritt samhälle kräver stora investeringar. Vilken är din åsikt om följande förslag om hur de statliga investeringarna ska bekostas? Staten omfördelar resurser inom befintlig budget'. Svartalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1478 år 2021 och 1595 år 2022. År 2021 var frågans medelvärde 2.48 och standardavvikelsen 0.92. År 2022 var medelvärdet 2.43 och standardavvikelsen 0.88.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021 och 2022.

Svenska folkets åsikter om hur EU kan påskynda den europeiska klimatomställningen

EU har fått en betydande roll i klimatomställningen genom att sätta upp mål och regler som medlemsländerna måste förhålla sig till. I den nationella SOM-undersökningen 2022 fick deltagarna ta ställning till tre förslag för hur EU kan påskynda klimatomställningen: att använda en större del av sin budget för klimatinsatser i medlemsländer, att straffa medlemsländer som inte minskar sina utsläpp enligt vad som bestämts samt att förbjuda subventioner av fossila energislag.

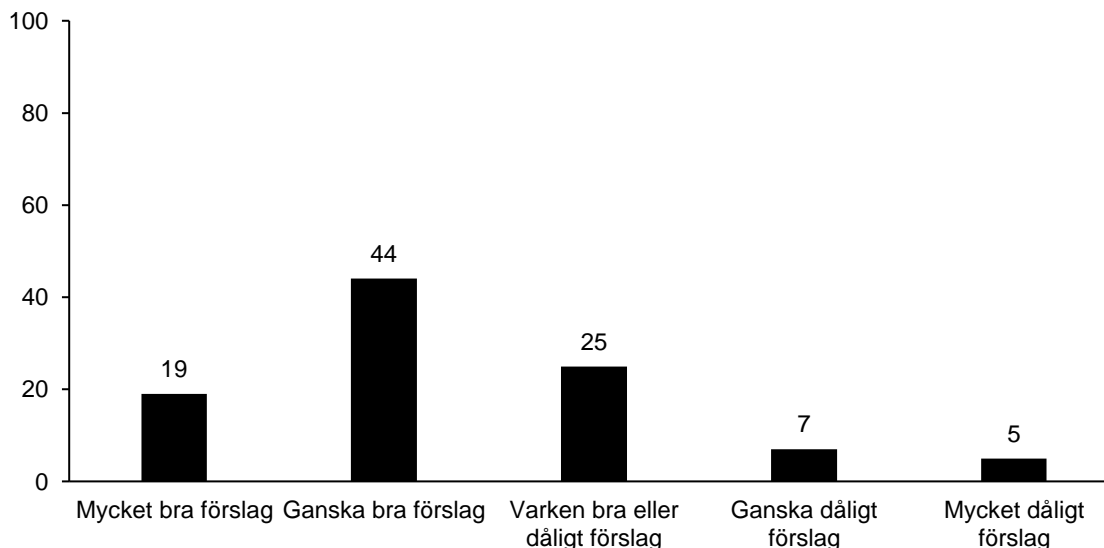
På grund av EU:s betydelse i klimatomställningen har vi genomfört regressionsanalyser på dessa förslag för att kunna identifiera vilka grupper som är mer benägna än andra att stödja förslagen. I regressionsanalyserna av dessa frågor har vi lagt till ytterligare en bakgrundvariabel som bör vara relevant i sammanhanget, nämligen respondenternas inställning till EU.²⁰

En majoritet stödjer förslaget att EU använder en större del av sin budget för klimatinsatser i medlemsländer; 19 procent tycker att förslaget är mycket bra och 44 procent tycker att det är ganska

²⁰ Frågan lyder: 'Allmänt sett, vilken är din inställning till EU?'. Svartalternativen lyder: 'Mycket positiv', 'Ganska positiv', 'Varken positiv eller negativ', 'Ganska negativ', 'Mycket negativ' och 'Ingen uppfattning'. I analysen har svartalternativen 'Mycket positiv' och 'Ganska positiv' kodats ihop till 'Positiv', 'Ganska negativ' och 'Mycket negativ' har kodats ihop till 'Negativ' och alternativet 'Ingen uppfattning' har exkluderats från analysen.

bra (se figur 21 nedan). En fjärdedel av de svarande anser att förslaget varken är bra eller dåligt och en minoritet anser att förslaget är antingen ganska dåligt (7 procent) eller mycket dåligt (5 procent).

Figur 21. EU kan påskynda klimatomställningen genom att EU: Använder en större del av sin budget för klimatinsatser i medlemsländer, 2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag om hur EU kan påskynda den europeiska klimatomställningen? Genom att EU: Använder en större del av sin budget för klimatinsatser i medlemsländer'. Svarsalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarspersoner var 1 602.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

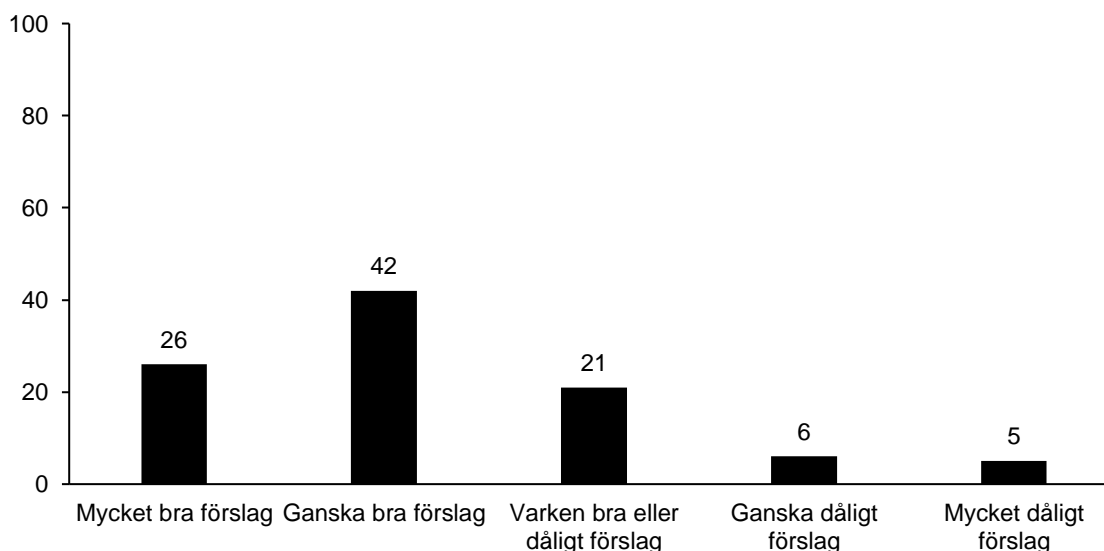
De demografiska grupper som är signifikant mer sannolika att stödja förslaget om att EU använder en större del av sin budget till klimatinsatser i medlemsländer 2022 är högutbildade (10 procent), boende i mindre tätort (11 procent) samt boende i storstad (13 procent) (se tabell A17 i appendix). Här ser vi dessutom en tydlig skiljelinje mellan å ena sidan sympatisörer av oppositionen (V, S och C) samt L och å andra sidan regeringspartierna M och KD samt stödpartiet SD. I jämförelse med referensgruppen M-sympatisörer är tidigare nämnda partisympatisörer betydligt mer sannolika att stödja detta förslag (20 procent mer för V, 16 procent mer för S, 25 procent för MP, 10 procent mer för C och 13 procent mer för L). Inga sådana signifikanta skillnader finns mellan gruppen M-sympatisörer och grupperna som sympatiserar för KD och SD.

Vi noterar även att variablerna ålder, inställning till EU, förtroende för myndigheter samt konsumtion av sociala medier har en negativ påverkan på sannolikheten att stödja förslaget. Åldersgruppen 65–90 år är mindre benägen (-10 procent) att stödja förslaget jämfört med åldersgruppen 16–29 år. Samma sak gäller de som har en neutral (-15 procent) eller negativ inställning till EU (-12 procent) samt de som har ett ganska litet (-9 procent) eller ett mycket litet (-26 procent) förtroende för svenska myndigheter. Dessutom är de som regelbundet använder sociala medier mindre benägna (-9 procent) att stödja förslaget om att EU använder en större del av sin budget till klimatinsatser i medlemsländer jämfört med de som sällan eller aldrig använder sociala medier.

När vi går vidare till nästa förslag om hur EU kan påskynda klimatomställningen ser vi att en majoritet även är för förslaget att EU straffar medlemsländer som inte minskar sina utsläpp enligt vad som har

bestämts (se figur 22 nedan). 26 procent tycker att det är ett mycket bra förslag och 42 procent tycker att det är ett ganska bra förslag. Ungefär var tionde svarande anser att det är ett ganska dåligt (6 procent) eller mycket dåligt (5 procent) förslag.

Figur 22. EU kan påskynda klimatomställningen genom att EU: Straffar medlemsländer som inte minskar sina utsläpp enligt vad som bestämts, 2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag om hur EU kan påskynda den europeiska klimatomställningen? Genom att EU: Straffar medlemsländer som inte minskar sina utsläpp enligt vad som bestämts.' Svartalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svars personer var 1 599.

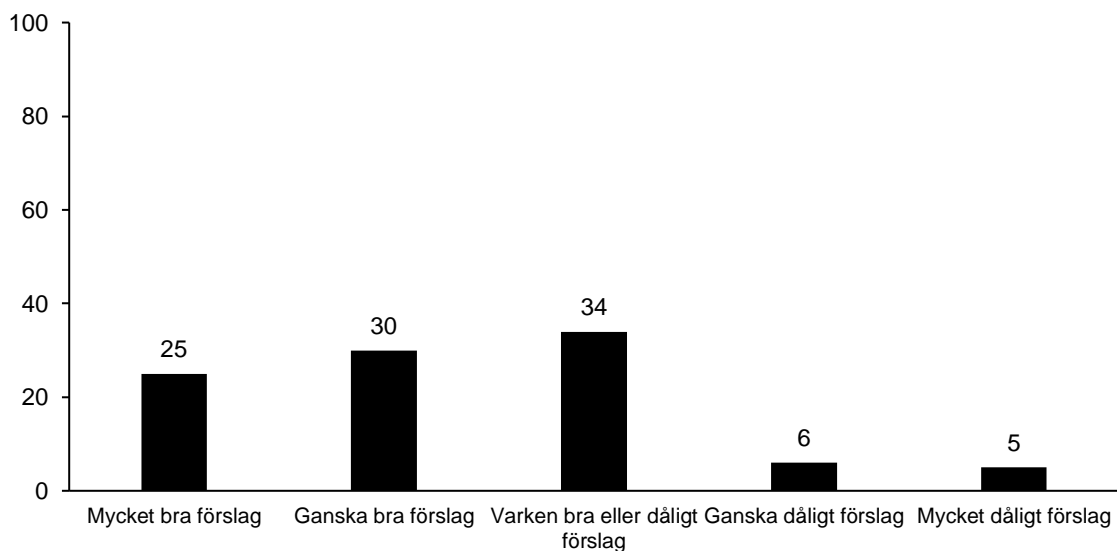
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

När vi granskar regressionsresultaten för denna fråga ser vi att endast ett fåtal grupper är av betydelse för sannolikheten att tycka att förslaget att EU straffar medlemsländer som inte minskar sina utsläpp enligt överenskommelse (se tabell A18 i appendix). De som lever i högre tjänstemannahem är mer benägna att stödja förslaget (10 procent). Detsamma gäller de som bor i storstad (11 procent) och de som uppgivit att de sympatiserar med Centerpartiet (13 procent). Intressant nog är även de med ganska låg tillit mer benägna att hålla med (13 procent) än de med hög tillit. Inställning till EU spelar också en roll där gruppen som är varken positiv eller negativt inställd till EU är signifikant mindre sannolik (-10 procent) att stödja förslaget om att EU straffar medlemsländer i syfte att påskynda klimatomställningen. Att så pass få grupper blir statistiskt signifikanta i analysen indikerar att det är andra faktorer, snarare än de som ingår i analysen, som påverkar sannolikheten att stödja just detta förslag.

När vi slutligen vänder oss till det sista förslaget om hur EU kan påskynda klimatomställningen kan vi konstatera att en majoritet, återigen, är för förslaget att EU förbjuder subventioner av fossila energislag även om andelen är något mindre än för föregående fråga (se figur 23 nedan). 25 procent tycker att förslaget är mycket bra och 30 procent tycker att förslaget är ganska bra. Vi kan notera att andelen som varken tycker att förslaget är bra eller dåligt (34 procent) är högre än för de två föregående frågorna om hur EU kan påskynda klimatomställningen. Återigen är de som tycker att förslaget är ganska dåligt (6 procent) eller mycket dåligt (5 procent) i minoritet.

I motsats till de två tidigare EU-frågorna, ser vi här en könsskillnad vad sannolikheten att stödja detta förslag beträffar (se tabell A19 i appendix). Män är mer sannolika (10 procent) att tycka att förslaget är bra jämfört med kvinnor. Andra demografiska grupper som är mer benägna att stödja förslaget jämfört med sina respektive referensgrupper är de i åldern 50–64 år (7 procent), högutbildade (13 procent), de från tjänstemannahem (10 procent), högre tjänstemannahem (10 procent) och de från företagarhus (11 procent), samt de som bor i storstad (15 procent).

Figur 23. EU kan påskynda klimatomställningen genom att EU: Förbjuder subventioner av fossila energislag, 2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag om hur EU kan påskynda den europeiska klimatomställningen? Genom att EU: Förbjuder subventioner av fossila energislag.' Svartaltemativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antal svarpersoner var 1 585.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

När vi lägger till politiska variabler och demokratirelaterade variabler i analysen ger partisympati stort utslag. Här ser vi en tydlig skiljelinje mellan de två politiska blocken Tidöpartierna och oppositionen. Jämfört med respondenter med sympati för M, är de som sympatiserar med V (34 procent), S (20 procent), MP (34 procent), och C (14 procent) mer benägna att hålla med om att det är ett bra förslag. Däremot är varken L, KD eller SD signifikant skilda från gruppen M-sympatisörer. Även intresse för politik påverkar sannolikheten att stödja förslaget att EU förbjuder subventioner av fossila energislag där både gruppen som är ganska intresserad (6 procent) och gruppen som inte alls är intresserad (17 procent) är mer benägna att stödja förslaget jämfört med gruppen som är mycket intresserad av politik.

Inställning till EU och tillit visar på generellt motsatt effekt, där de med neutral och negativ inställning till EU (-10 procent för båda grupper) har mindre sannolikhet att stödja förslaget jämfört med de som är positivt inställda till EU. Det samma gäller grupperna med medellåg (-9 procent) och låg (-17 procent) tillit som också är mindre benägna att stödja förslaget att EU förbjuder subventioner av fossila energislag.

Slutsatser

Den svenska allmänheten visar en hög grad av oro för klimatförändringarna och ett starkt stöd för en rad klimatåtgärder både i Sverige och på EU-nivå. Ändå minskar inte utsläppen tillräckligt. Denna motsättning gör det intressant att undersöka allmänhetens attityder, för att få en bättre förståelse för de hinder och möjligheter som finns i omställningen till att göra Sverige till ett fossilfritt samhälle. Rapporten pekar både på förslag där det finns bred uppslutning, men också på förslag där stödet är mindre eller där motstånd finns bland vissa grupper. Över lag kan följande slutsatser dras från resultaten:

- Data visar att det finns hög oro generellt för hur klimatförändringarna påverkar människor. Högst oro finns för hur klimatförändringar påverkar människor i andra länder. En majoritet är inte oroade för att klimatåtgärder i sig kommer att påverka dem negativt. Däremot svarar runt 50 procent av respondenterna att det är oroande att klimatåtgärder kommer att påverka Sveriges och den globala ekonomiska utvecklingen negativt, och den oron ökade mellan 2021 och 2022. Samtidigt är fler (77 procent) oroade över att klimatåtgärder som görs är otillräckliga för att bromsa klimatförändringarna.
- Det finns ett brett stöd för Sveriges klimatmål och fler klimatåtgärder i Sverige, men åsikterna skiljer sig mellan olika grupper i samhället. Generellt är stödet högst bland Miljöpartiets sympatisörer och lägst bland Sverigedemokraternas sympatisörer. I vissa frågor går partisympati emot dagens blockpolitiska logik. De faktorer som har störst betydelse för att förklara skillnader i stöd för olika klimatåtgärder är främst politiska variabler, och då särskilt partisympati, men även olika demokrativariabler. Skillnader i andra demografiska och politiska variabler går också att utläsa från analyserna, exempelvis skillnader mellan unga och äldre, mellan olika typer av hem, stad och land, skillnader i ideologisk orientering och politiskt intresse. Däremot är variablerna nyhetskonsumtion och användning av sociala medier sällan signifikanta.
- De flesta frågor som ställts två år i rad visar en generell tendens att vara relativt stabila. Däremot finns indikationer att vissa frågor som var särskilt debatterade under valåret 2022 blivit mer polariserade. Exempelvis verkar det finnas en effekt av politisering och polarisering i frågan om inblandning av biobränsle i bensin och diesel (reduktionsplikt), där stödet faller relativt stort och motståndet ökar mellan åren 2021 och 2022. Detta ligger i linje med forskning om att politiska eliter kan leda opinionen i viss riktning genom att politisera en fråga (Van Boven & Sherman 2021; Carmichael & Brulle 2017). År 2022 ser vi även att klyftan mellan storstad och ren landsbygd ökat, vilket indikerar att det finns olika behov att tillgodose i klimatomställningen som är beroende av var medborgarna bor.
- De förslagstyper som generellt är mest populära är investeringar, medan förbud som påverkar en stor grupp medborgare är minst populärt, vilket ligger i linje med tidigare forskning (Drews, Jeroen & van der Bergh 2016). De förslag som har minst stöd är de som rör bilar, särskilt begränsningar i köp av fossildrivna fordon eller bränslen. Det är dock viktigt att poängtera att många förslag som ställts i den här undersökningen samlar ett brett stöd, och det finns ett särskilt högt stöd för vissa klimatåtgärder som exempelvis satsningar på kollektivtrafik. En majoritet stöder också förslaget att delvis bekosta klimatomställningen genom att höja skatten för företag och industrier med stora utsläpp.
- En majoritet tycker att det är ett bra förslag att EU påskyndar klimatomställningen genom att använda en större del av sin budget för klimatinsatser i medlemsländer, att EU straffar medlemsländer som inte minskar sina utsläpp enligt vad som bestämts, samt att EU förbjuder subventioner av fossila energislag. Resultaten tyder på att en majoritet anser att EU har en viktig roll att spela i klimatomställningen.

Vad innebär resultaten för utformningen av den framtida klimatpolitiken? Den här studien har bidragit till en ökad förståelse av medborgarnas attityder till klimatomställningen. Även om den här studien inte kan påvisa orsakssamband, finns indikationer på att medborgares attityder och stöd påverkas av en rad faktorer, däribland samhällsutvecklingen i stort och hur olika politiska frågor diskuteras. En tolkning av det faktum att särskilt politiska men även demokratirelaterade variabler är signifikanta i många av regressionsmodellerna är att svaren speglar grupperns syn på samhällsutvecklingen i stort. Klimatfrågan är ingen isolerad fråga utan är sammanflätad med andra samhällsfrågor. Beslutsfattare kan därför sätta klimatfrågan i ett större sammanhang i sin kommunikation med medborgare och ta hänsyn till olika grupperns behov. Detta ligger i linje med forskning som betonar vikten av narrativ och visioner för klimatomställningen som tar hänsyn till andra strukturella faktorer (Veland et al. 2018). Beslutsfattare bör därför förklara hur de ser på klimatomställningens möjligheter och utmaningar och hur det är sammanflätat med andra samhällsutmaningar. Ett möjligt sätt att öka stödet för klimatåtgärder är att involvera medborgare mer i utformningen av vägar mot ett fossilfritt samhälle. Att signifikanta faktorer för att motsätta sig vissa klimatåtgärder är missnöje med demokratin och förtroende för myndigheter tyder på behovet av att experimentera med demokratiska innovationer såsom medborgarråd för att kunna engagera även den delen av befolkningen.

Stöd för klimatpolitik är viktigt för att få till en klimatomställning som har legitimitet och inte är ryckig. Samtidigt är det viktigt att poängtera att det finns flera exempel på klimatåtgärder som i början var impopulära men som infördes ändå och har ökat i popularitet över tid (Börjesson et al. 2012). Detta visar på vikten av politiskt ledarskap. Det finns studier från andra länder som visar att både allmänheten och beslutsfattare ofta underskattar stödet för klimatpolitik och oron för klimätförändringar bland medborgare (Andre et al. 2024; Mildemberger & Tingley 2019; Sparkman, Geiger & Weber 2022). Den här studien visar på brett stöd för flera klimatåtgärder och ligger i linje med studier från andra länder (Andre et al. 2024; Abou-Chadi et al. 2024). Samtidigt är en stor grupp oroad för konsekvenserna av klimatåtgärder. Det är därför viktigt att utforma klimatåtgärder så att de inte slår hårt mot vissa grupper. Studier föreslår ökad delaktighet och olika kompensationsåtgärder som sätt att adressera motstånd mot klimatåtgärder (Leinhoop 2018). Att implementering av klimatåtgärder sker på olika politiska nivåer kan också innebära en utmaning för ett decentraliserat politiskt system, vilket understryker vikten av både samstämmighet i synen på omställningen och samverkan mellan stat, region och kommun för att få till stånd en legitim och effektiv omställning. Forskning visar även på vikten av policypaket, att ta hänsyn till sociala och ekonomiska faktorer, samt att tänka på i vilken ordning olika typer av åtgärder bör införas för att öka acceptans för olika åtgärder (Fesenfeld 2022; Bergquist, Mildemberger & Stokes 2020; Montfort et al. 2023).

Sammantaget visar den här rapporten att förutsättningar för att föra en ambitiös och legitim klimatpolitik finns. Framtida studier bör undersöka uppfattningar av olika typer av policypaket samt olika förståelser av klimaträttvisa för att bygga vidare på resultaten i den här studien.

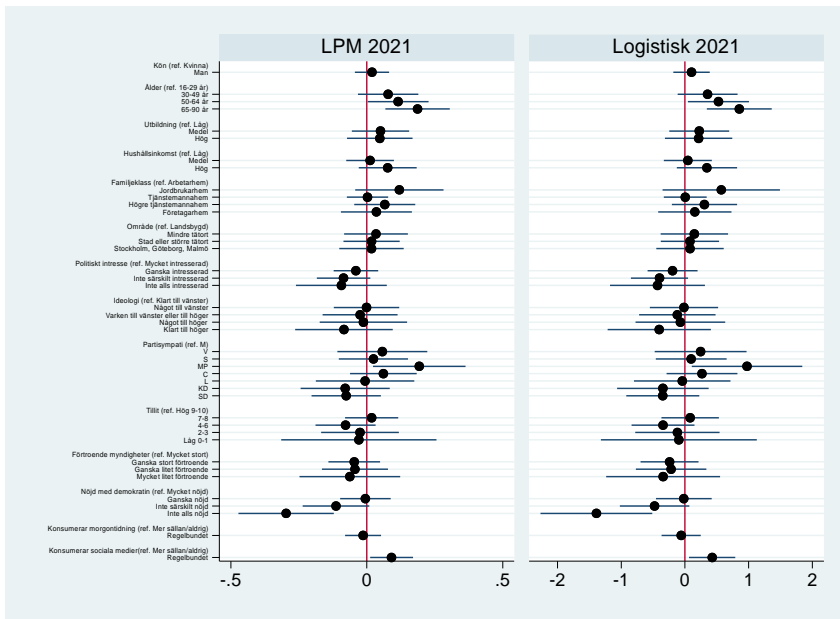
Referenser

- Abou-Chadi, Tarik, Jannik Janssen, Markus Kollberg & Nils Redeker. 2024. Debunking the Backlash - Uncovering European Voters' Climate Preferences. Jacques Delors Centre, Hertie School, Policy Brief. Tillgänglig på [2024-03-13]: <https://www.delorscentre.eu/en/publications/detail/publication/debunking-the-backlash-uncovering-european-voters-climate-preferences>
- Andre, Peter, Teodora Boneva, Felix Chopra & Armin Falk. 2024. Globally representative evidence on the actual and perceived support for climate action. *Nature Climate Change*, 14, 253–259.
- Axelsson, Sofia & Sören Holmberg. 2023. Svenska folkets åsikter om olika energikällor 1999–2022. *SOM-rapport nr 2023:44*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Axelsson, Sofia & Erik Jönsson. 2023. Miljö- och klimatopinion i Sverige 2022. *SOM-rapport nr 2023:40*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Bergquist, Magnus, Andreas Nilsson, Niklas Haring & Sverker C. Jagers. 2022. Meta-analyses of fifteen determinants of public opinion about climate change taxes and laws. *Nature Climate Change*, 12, 235–240.
- Bergquist, Parrish, Matteo Mildemberger & Leah Stokes. 2020. Combining Climate, Economic, and Social Policy Builds Political Support for Climate Action in the US. *Environmental Research Letters*, 15:5.
- Bäck, Hanna, Royce Carroll, Emma Renström & Alexander Ryan. 2023. Elite communication and affective polarization among voters. *Electoral Studies*, 84, 102639.
- Börjesson, Maria, Jonas Eliasson, Muriel B. Hugosson & Karin Brundell-Freij. 2012. The Stockholm congestion charges–5 years on. Effects, acceptability and lessons learnt. *Transport Policy*, 20, 1–12.
- Carmichael, Jason T. & Robert J. Brulle. 2017. Elite cues, media coverage, and public concern: an integrated path analysis of public opinion on climate change, 2001–2013. *Environmental Politics*, 26(2), 232–252.
- Devine, Christopher J. 2015. Ideological Social Identity: Psychological Attachment to Ideological In-Groups as a Political Phenomenon and a Behavioral Influence. *Political Behavior*, 37(3), 509–535.
- Drews, Stefan & Jeroen C. J. M. van den Bergh. 2016. What explains public support for climate policies? A review of empirical and experimental studies. *Climate Policy*, 16(7), 855–876.
- Duit, Andreas, Peter H. Feindt & James Meadowcroft. 2016. Greening Leviathan: the rise of the environmental state? *Environmental Politics*, 25:1, 1–23.
- European Union. 2023. *Special Eurobarometer 538 – Climate Change Report*. Tillgänglig på [2024-01-10]: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2954>.
- European Union. 2022. *Special Eurobarometer 527 Report. Fairness perceptions of the green transition*. Tillgänglig på [2024-01-10]: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2672>.
- Fairbrother Malcolm. 2017. Environmental attitudes and the politics of distrust. *Sociology Compass*, 11 (5).
- Fesenfeld, Lukas. 2022. The effects of policy design complexity on public support for climate policy. *Behavioural Public Policy*, 1–26.
- Haring, Niklas. 2018. Trust and state intervention. Results from a Swedish survey on environmental policy support. *Environmental Science and Policy*, 82, 1–8.

- Holmberg, Sören. 2023. Ännu ett kärnkraftsval. I Ulrika Andersson, Patrik Öhberg, Anders Carlander, Johan Martinsson & Nora Theorin (red) Ovisshetens tid. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Lienhoop, Nele. 2018. Acceptance of wind energy and the role of financial and procedural participation: An investigation with focus groups and choice experiments. *Energy Policy*, 118, 97–105.
- Montfort, Simon, Lukas Fesenfeld, Isabelle Stadelmann-Steffen & Karin Ingold. 2023. Policy sequencing can increase public support for ambitious climate policy. *Policy and Society*, 42(4), 454–477.
- Mildenberger, Matteo & Dustin Tingley. 2019. Beliefs about Climate Beliefs: The Importance of Second-Order Opinions for Climate Politics. *British Journal of Political Science*, 49(4), 1279–1307.
- O'Brien, Karen. 2018. Is the 1.5°C target possible? Exploring the three spheres of transformation. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 31, 153–160.
- Pew Research Center. 2023. *Climate Change Remains Top Global Threat Across 19-Country Survey*. Pew Research Center August 2023. Tillgänglig på [2024-01-10]: https://www.pewresearch.org/global/wp-content/uploads/sites/2/2022/08/PG_2022.08.31_Global-Threats_FINAL.pdf.
- Rhodes, Ekaterina, Jonn Axsen & Mark Jaccard. 2017. Exploring Citizen Support for Different Types of Climate Policy. *Ecological Economics*, 137, 56–69.
- SOM-institutet. 2023. Den nationella SOM-undersökningen 2022 – en metodöversikt. *SOM-rapport nr 2023:04*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet
- SOM-institutet. 2022. Den nationella SOM-undersökningen 2021 – en metodöversikt. *SOM-rapport nr 2022:03*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Sparkman, Gregg, Nathan Geiger. & Elke U. Weber. 2022. Americans experience a false social reality by underestimating popular climate policy support by nearly half. *Nature Communications*, 13, 4779.
- Tapia, Carlos, Nora Sánchez-Gassen & Anna Lundgren. 2023. *In all fairness: perceptions of climate policies and the green transition in the Nordic Region*. *Nordregio report 2023:5*. DOI: 10.6027/R2023:5.1403-2503.
- UNDP. 2021. *The Peoples' Climate Vote*. United Nations Development Programme (UNDP) och University of Oxford. Tillgänglig på [2023-01-10]: <https://www.undp.org/publications/peoples-climate-vote>.
- Vainio, Annukka, Jukka Käyhkö, Tikli Loivaranta, Piia Lundberg & Oona Honkanen. 2023. *Finnish Climate Panel Report 2/2023*. Tillgänglig på [2024-01-10]: <https://www.ilmastopaneeli.fi/wp-content/uploads/2023/03/Ilmastopaneelin-raportti-2-2023-kansalaisten-kokemukset-suomen-ilmastopolitiikan-oikeudenmukaisuudesta.pdf>.
- Van Boven, Leaf & David K. Sherman. 2021. Elite influence on public attitudes about climate policy. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 42, 83–88.
- Veland, Siri, Morgan Scoville-Simonds, Irmelin Gram-Hanssen, Ann Kristin Schorre, Ann El Khoury, Milda Jonusaite Nordbø, Amanda H. Lynch, Gail Hochachka & Maiken Bjørkan. 2018. Narrative matters for sustainability: the transformative role of storytelling in realizing 1.5°C futures. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 31, 41–47.

Appendix

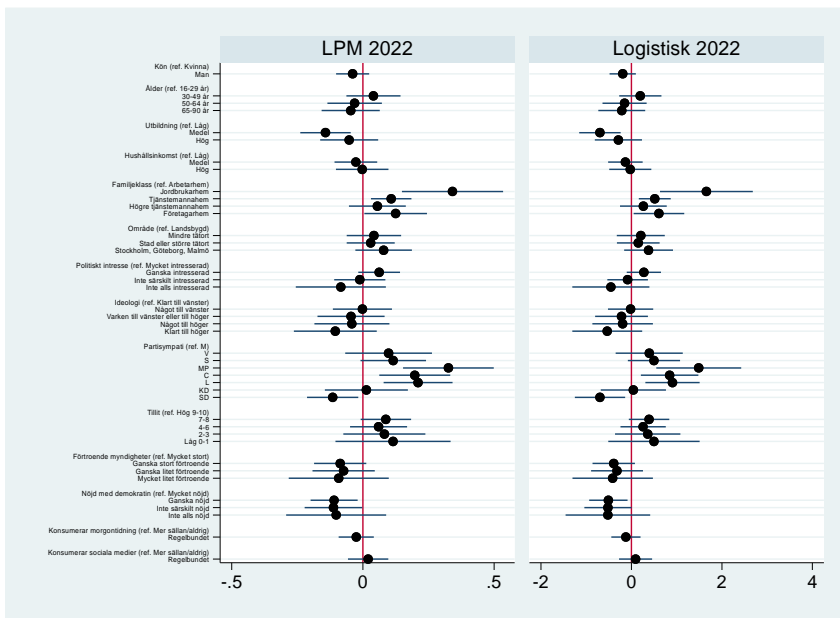
Figur A1. Modelljämförelse: Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021.

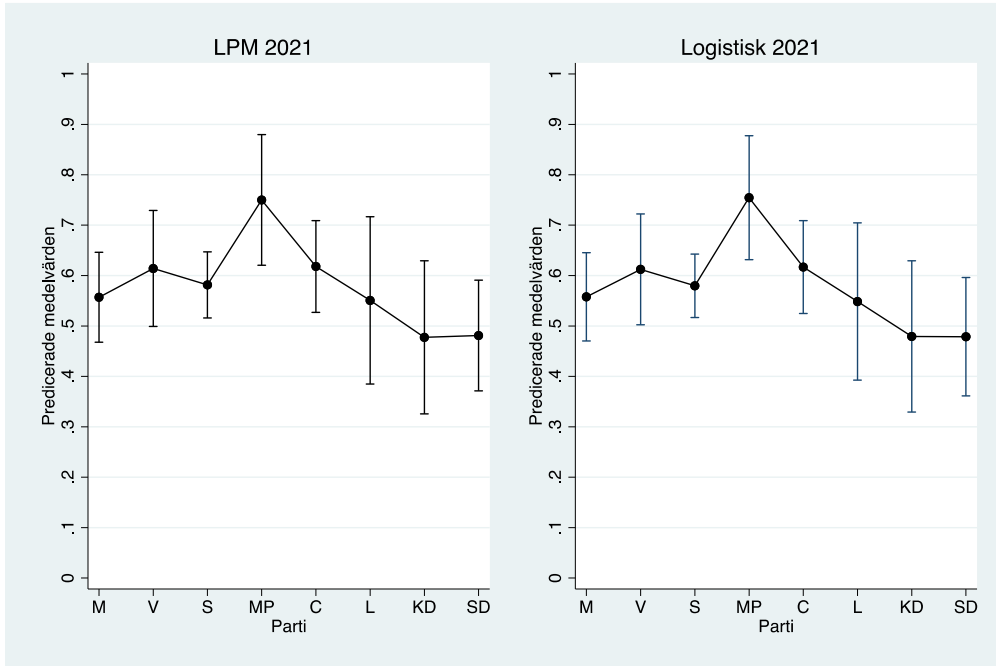
Figur A2. Modelljämförelse: Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

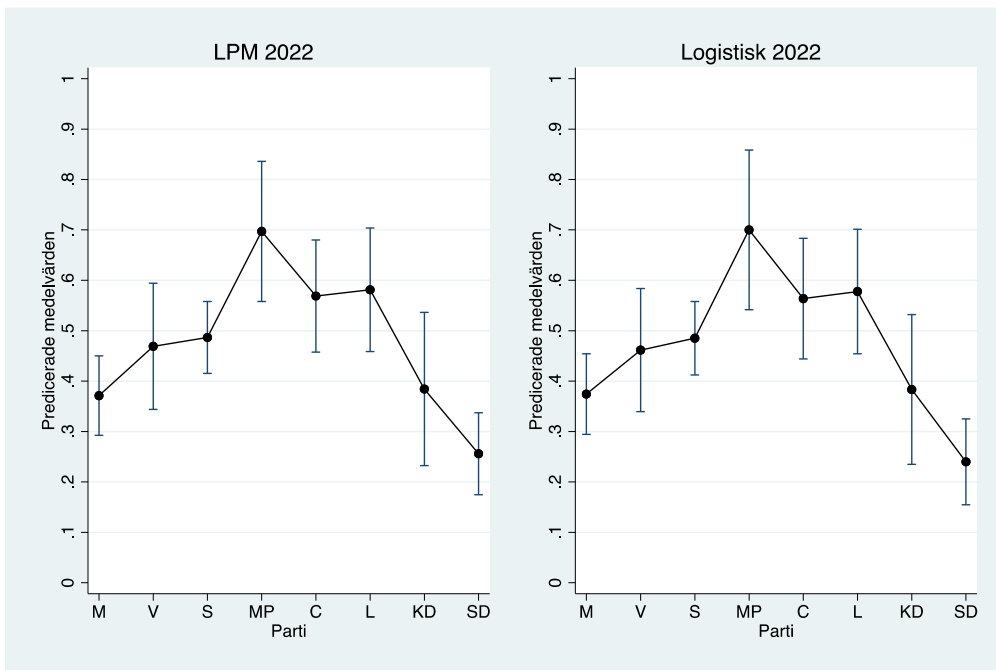
Figur A3. Modelljämförelse: Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel, 2021 (predicerade medelvärden)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021.

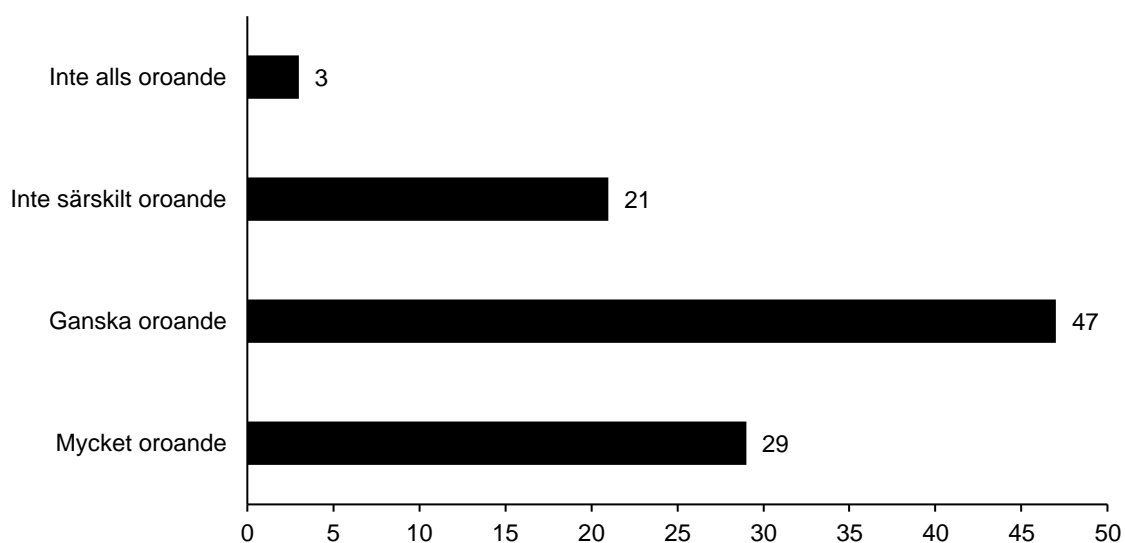
Figur A4. Modelljämförelse: Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel, 2022 (predicerade medelvärden)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen? Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

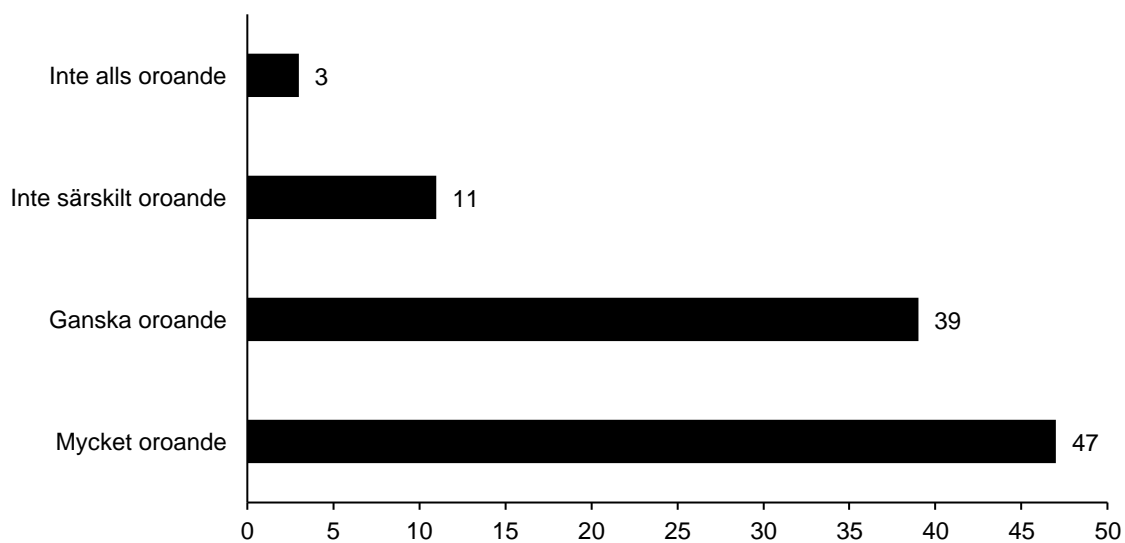
Figur A5. Oroande: Klimatförändringarnas påverkan på oss i Sverige, 2021 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Om du ser till läget idag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden? Klimatförändringarnas påverkan på oss i Sverige'. Antalet svarspersoner var 1 529.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021.

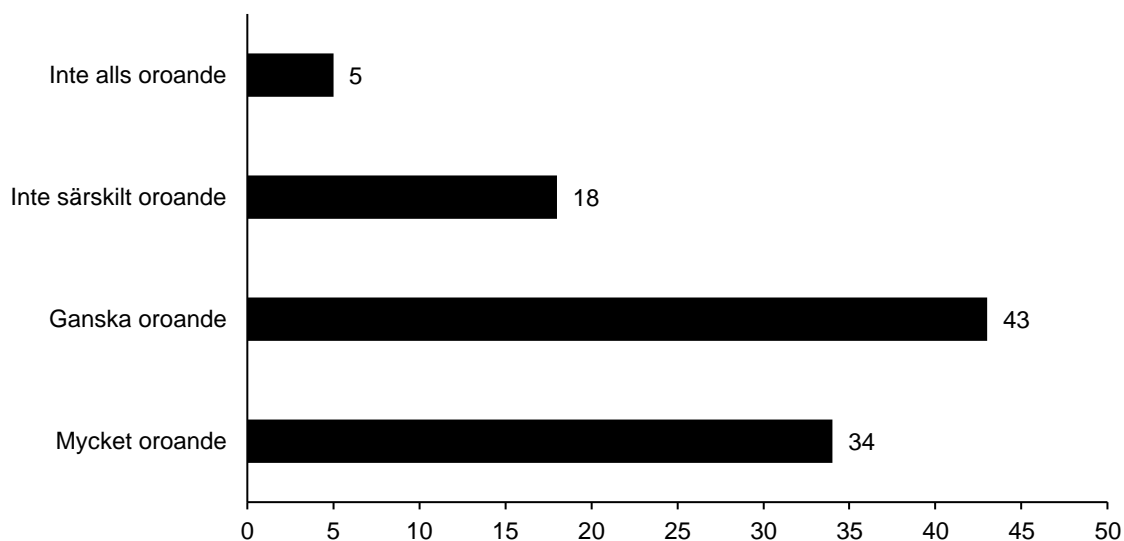
Figur A6. Oroande: Klimatförändringarnas påverkan på människor i andra länder, 2021 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Om du ser till läget idag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden? Klimatförändringarnas påverkan på människor i andra länder'. Antalet svarspersoner var 1 504.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021.

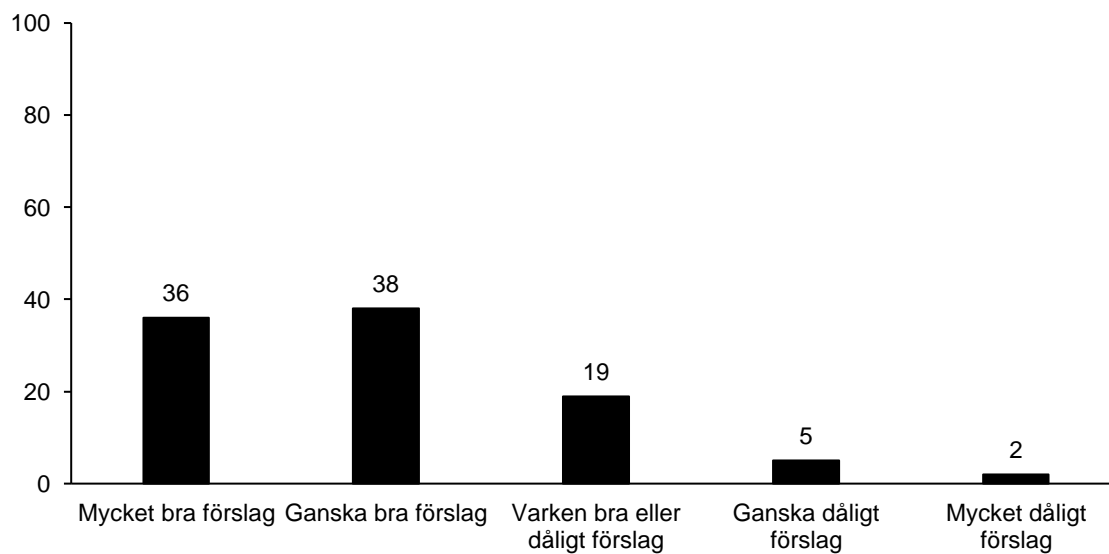
Figur A7. Oroande: Att åtgärderna ska vara otillräckliga för att bromsa klimatförändringarna, 2022 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Om du ser till läget idag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden? Att åtgärderna som görs för att minska växthusgasutsläpp kommer vara otillräckliga för att bromsa klimatförändringarna'. Antalet svarspersoner var 1 579.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

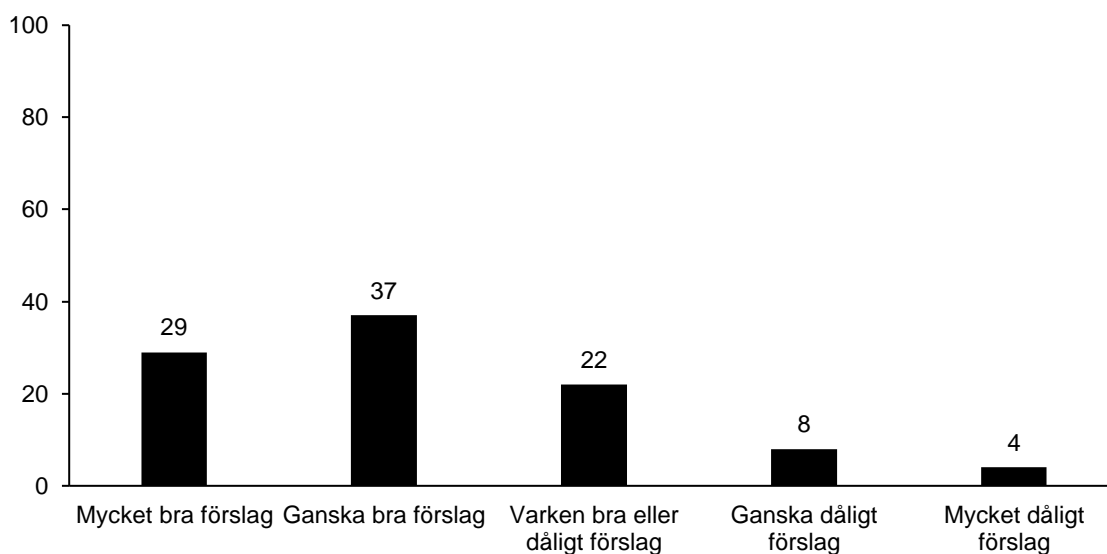
Figur A8. Använda mer skattepengar för att satsa på järnväg, 2021 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen?'. Svarsalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antalet svarspersoner var 1 485.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021.

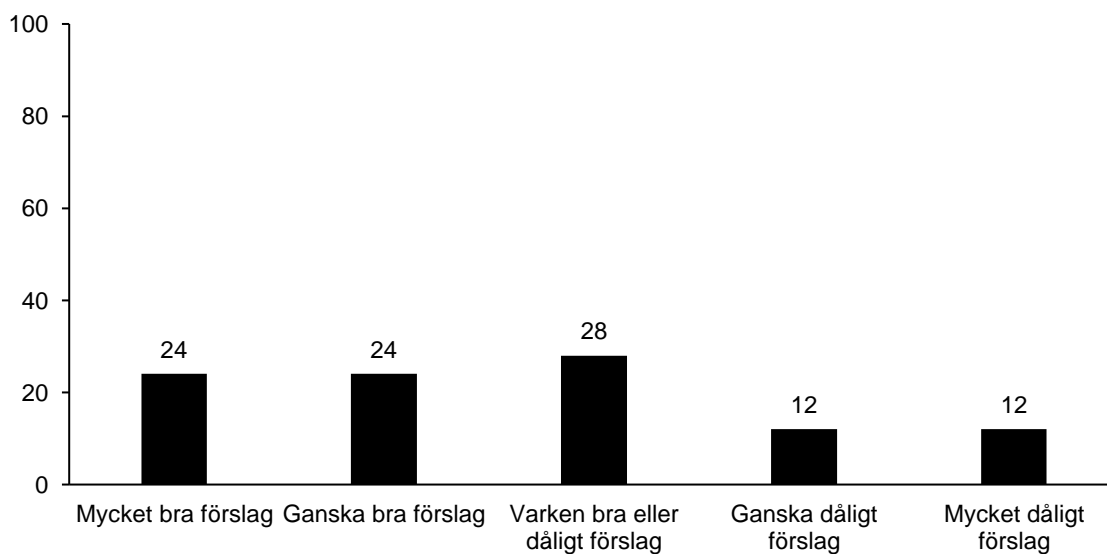
Figur A9. Använda mer skattepengar för att satsa på gång- och cykeltrafik, 2021 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen?'. Svarsalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antalet svarspersoner var 1 489.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021.

Figur A10. Öka den statliga finansieringen av kärnkraft, 2021 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: 'Vilken är din åsikt om följande förslag som förekommer i debatten om hur Sverige ska klara de klimatpolitiska målen?'. Svarsalternativen lyder: 'Mycket bra förslag', 'Ganska bra förslag', 'Varken bra eller dåligt förslag', 'Ganska dåligt förslag' och 'Mycket dåligt förslag'. Endast de som besvarat frågan ingår i procentsatsen. Antalet svarspersoner var 1 489.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021.

Tabell A1. Målsättningen har rätt ambitionsnivå, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	-0.058*	0.032	-0.035	0.033	-0.036	0.033
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	0.047	0.055	0.054	0.055	0.072	0.055
50–64 år	0.171***	0.053	0.159***	0.054	0.151***	0.056
65–90 år	0.170***	0.054	0.163***	0.055	0.155***	0.060
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	-0.024	0.054	-0.031	0.055	-0.025	0.054
Hög	-0.036	0.060	-0.039	0.061	-0.062	0.062
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	0.020	0.044	0.036	0.044	0.034	0.044
Hög	0.050	0.054	0.052	0.055	0.038	0.055
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.098	0.098	0.102	0.099	0.112	0.096
Tjänstemannahem	0.051	0.039	0.036	0.039	0.033	0.039
Högre tjänstemannahem	0.087	0.056	0.064	0.059	0.042	0.060
Företagarhem	0.047	0.065	0.021	0.066	0.019	0.065
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	-0.023	0.061	-0.014	0.061	-0.004	0.059
Stad eller större tätort	0.014	0.053	-0.001	0.053	0.010	0.051
Storstad	0.021	0.061	0.026	0.060	0.032	0.059
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	0.053	0.043	0.056	0.043
Inte särskilt intresserad	–	–	0.092*	0.050	0.096*	0.051
Inte alls intresserad	–	–	0.042	0.086	0.091	0.086
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	0.060	0.061	0.070	0.062
Varken till vänster eller till höger	–	–	0.044	0.068	0.069	0.069
Något till höger	–	–	-0.007	0.081	0.010	0.081
Klart till höger	–	–	0.003	0.092	0.053	0.091
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	-0.119	0.086	-0.127	0.085
S	–	–	-0.051	0.065	-0.083	0.065
MP	–	–	-0.269***	0.093	-0.298***	0.092
C	–	–	-0.015	0.065	-0.051	0.065
L	–	–	0.089	0.087	0.075	0.089
KD	–	–	0.008	0.086	0.003	0.082
SD	–	–	-0.219***	0.060	-0.080	0.064
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	-0.025	0.053
Medel 4–6	–	–	–	–	-0.061	0.059
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	-0.075	0.076
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	-0.138	0.124
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.033	0.051
Ganska litet	–	–	–	–	-0.030	0.065
Mycket litet	–	–	–	–	-0.068	0.098
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	0.027	0.050
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	-0.113*	0.064
Inte alls nöjd	–	–	–	–	-0.288***	0.090
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.008	0.035
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.003	0.042
Konstant	0.411***	0.085	0.395***	0.127	0.480***	0.140
R2	0.029		0.064		0.093	
Antal personer	1 017		1 017		1 017	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A2. Målsättningen har rätt ambitionsnivå, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	-0.014	0.032	0.007	0.032	0.026	0.033
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	0.008	0.052	-0.017	0.052	-0.021	0.052
50–64 år	0.021	0.053	0.008	0.053	-0.013	0.054
65–90 år	0.066	0.053	0.038	0.054	0.007	0.057
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	0.040	0.051	0.033	0.051	0.025	0.051
Hög	0.012	0.059	0.028	0.058	0.010	0.058
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	-0.045	0.043	-0.065	0.042	-0.073*	0.043
Hög	0.004	0.052	-0.029	0.051	-0.038	0.052
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.098	0.109	0.101	0.105	0.122	0.107
Tjänstemannahem	0.085**	0.039	0.078**	0.039	0.071*	0.040
Högre tjänstemannahem	0.042	0.058	0.031	0.058	0.025	0.058
Företagarhem	0.143**	0.062	0.144**	0.061	0.140**	0.061
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	0.099*	0.058	0.063	0.057	0.043	0.057
Stad eller större tätort	0.122**	0.052	0.090*	0.050	0.081	0.050
Storstad	0.035	0.060	0.031	0.058	0.019	0.059
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	-0.015	0.040	-0.015	0.041
Inte särskilt intresserad	–	–	0.032	0.048	0.038	0.049
Inte alls intresserad	–	–	0.011	0.095	0.045	0.098
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	0.133**	0.057	0.137**	0.058
Varken till vänster eller till höger	–	–	0.157**	0.068	0.162**	0.069
Något till höger	–	–	0.055	0.076	0.060	0.077
Klart till höger	–	–	0.055	0.084	0.060	0.084
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	-0.163*	0.086	-0.162*	0.087
S	–	–	0.022	0.065	0.011	0.066
MP	–	–	-0.366***	0.093	-0.385***	0.096
C	–	–	-0.024	0.072	-0.032	0.073
L	–	–	-0.037	0.070	-0.044	0.071
KD	–	–	-0.072	0.083	-0.063	0.083
SD	–	–	-0.234***	0.053	-0.208***	0.055
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	-0.032	0.050
Medel 4–6	–	–	–	–	-0.055	0.056
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	-0.127*	0.077
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	-0.140	0.109
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.023	0.052
Ganska litet	–	–	–	–	-0.067	0.064
Mycket litet	–	–	–	–	-0.181**	0.091
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	-0.006	0.047
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	-0.009	0.059
Inte alls nöjd	–	–	–	–	0.073	0.092
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.016	0.036
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.060	0.041
Konstant	0.371***	0.082	0.401***	0.117	0.511***	0.133
R2	0.023		0.091		0.10	
Antal personer	1 021		1 021		1 021	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A3. Målsättningen är inte tillräckligt ambitiös, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	0.000	0.027	0.020	0.027	0.017	0.028
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	-0.055	0.050	-0.072	0.047	-0.079	0.048
50–64 år	-0.137***	0.047	-0.122***	0.046	-0.132***	0.048
65–90 år	-0.153***	0.047	-0.154***	0.046	-0.173***	0.049
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	-0.039	0.040	0.046	0.041	0.045	0.041
Hög	0.185***	0.048	0.136***	0.048	0.131***	0.048
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	-0.060	0.037	-0.064*	0.036	-0.068*	0.036
Hög	-0.071	0.046	-0.065	0.045	-0.072	0.046
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.024	0.085	-0.000	0.086	-0.010	0.086
Tjänstemannahem	0.037	0.033	0.038	0.031	0.032	0.032
Högre tjänstemannahem	0.016	0.049	0.058	0.049	0.057	0.049
Företagarhem	0.014	0.055	0.063	0.054	0.067	0.054
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	-0.008	0.047	0.010	0.047	0.019	0.048
Stad eller större tätort	0.054	0.042	0.046	0.042	0.051	0.043
Storstad	0.062	0.050	0.021	0.048	0.029	0.049
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	-0.003	0.036	-0.002	0.037
Inte särskilt intresserad	–	–	-0.080*	0.042	-0.075*	0.043
Inte alls intresserad	–	–	-0.201***	0.053	-0.196***	0.054
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	-0.148***	0.054	-0.145***	0.055
Varken till vänster eller till höger	–	–	-0.173***	0.060	-0.165***	0.061
Något till höger	–	–	-0.125*	0.069	0.121*	0.069
Klart till höger	–	–	-0.184**	0.073	-0.180**	0.074
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	0.214***	0.069	0.212***	0.069
S	–	–	0.151***	0.050	0.146***	0.052
MP	–	–	0.487***	0.082	0.476***	0.082
C	–	–	0.174***	0.052	0.168***	0.053
L	–	–	0.102	0.076	0.093	0.076
KD	–	–	0.066	0.065	0.065	0.066
SD	–	–	0.022	0.039	0.026	0.043
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	0.017	0.046
Medel 4–6	–	–	–	–	-0.032	0.050
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	-0.004	0.063
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	0.093	0.129
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	0.020	0.045
Ganska litet	–	–	–	–	-0.026	0.054
Mycket litet	–	–	–	–	-0.022	0.078
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	-0.025	0.044
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	-0.004	0.053
Inte alls nöjd	–	–	–	–	0.011	0.069
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.016	0.029
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.024	0.035
Konstant	0.026***	0.068	0.303***	0.103	0.329***	0.115
R2	0.067		0.168		0.173	
Antal personer	1 017		1 017		1 017	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A4. Målsättningen är inte tillräckligt ambitiös, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	-0.040	0.026	-0.003	0.025	-0.008	0.026
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	-0.044	0.045	-0.023	0.041	-0.025	0.042
50–64 år	-0.038	0.046	-0.100	0.044	-0.023	0.045
65–90 år	-0.096**	0.046	-0.062	0.044	-0.088	0.047
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	0.018	0.036	0.000	0.036	-0.001	0.036
Hög	0.132***	0.044	0.054	0.042	0.040	0.042
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	-0.056	0.036	-0.016	0.033	-0.023	0.033
Hög	-0.108**	0.043	-0.035	0.040	-0.047	0.040
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	-0.011	0.083	0.017	0.085	0.036	0.090
Tjänstemannahem	-0.001	0.032	-0.032	0.030	-0.041	0.030
Högre tjänstemannahem	0.006	0.048	-0.001	0.045	-0.006	0.045
Företagarhem	-0.033	0.047	-0.042	0.047	-0.041	0.047
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	-0.006	0.044	0.036	0.040	0.030	0.041
Stad eller större tätort	0.001	0.040	0.030	0.037	0.026	0.038
Storstad	0.152***	0.052	0.124**	0.048	0.118**	0.049
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	0.032	0.032	0.037	0.033
Inte särskilt intresserad	–	–	-0.041	0.037	-0.033	0.038
Inte alls intresserad	–	–	-0.045	0.060	-0.012	0.061
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	-0.123**	0.050	-0.130**	0.050
Varken till vänster eller till höger	–	–	-0.111*	0.062	-0.118*	0.062
Något till höger	–	–	-0.160**	0.068	-0.162**	0.068
Klart till höger	–	–	-0.204***	0.070	-0.209***	0.070
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	0.283***	0.077	0.272***	0.077
S	–	–	0.028	0.052	0.015	0.053
MP	–	–	0.523***	0.089	0.510***	0.087
C	–	–	0.156***	0.060	0.141**	0.061
L	–	–	0.152***	0.057	0.151***	0.058
KD	–	–	-0.009	0.046	-0.008	0.048
SD	–	–	-0.013	0.028	0.006	0.031
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	-0.058	0.043
Medel 4–6	–	–	–	–	-0.111**	0.046
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	-0.076	0.062
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	-0.151**	0.073
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.077	0.048
Ganska litet	–	–	–	–	-0.087	0.054
Mycket litet	–	–	–	–	-0.133**	0.061
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	0.036	0.039
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	0.023	0.045
Inte alls nöjd	–	–	–	–	0.028	0.064
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.003	0.028
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.041	0.032
Konstant	0.263***	0.068	0.259**	0.100	0.403***	0.112
R2	0.061		0.208		0.224	
Antal personer	1 021		1 021		1 021	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A5. Målsättningen är för ambitiös, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	0.058**	0.026	0.015	0.025	0.019	0.025
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	0.007	0.044	0.017	0.041	0.006	0.041
50–64 år	-0.034	0.045	-0.038	0.042	-0.019	0.042
65–90 år	-0.017	0.044	-0.009	0.042	0.018	0.045
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	-0.014	0.049	-0.015	0.048	-0.020	0.048
Hög	-0.149***	0.051	-0.096*	0.051	-0.070	0.051
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	0.040	0.036	0.028	0.035	0.034	0.034
Hög	0.021	0.042	0.013	0.041	0.034	0.041
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	-0.123	0.081	-0.101	0.081	-0.102	0.081
Tjänstemannahem	-0.088***	0.032	-0.074**	0.030	-0.065**	0.030
Högre tjänstemannahem	-0.103**	0.040	-0.122***	0.042	-0.99**	0.042
Företagarhem	-0.061	0.056	-0.084	0.053	-0.086	0.052
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	0.031	0.054	0.004	0.051	-0.014	0.048
Stad eller större tätort	-0.055	0.046	-0.045	0.044	-0.061	0.041
Storstad	-0.083*	0.049	-0.047	0.048	-0.061	0.046
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	-0.050	0.033	-0.054*	0.031
Inte särskilt intresserad	–	–	-0.012	0.039	-0.021	0.038
Inte alls intresserad	–	–	0.159**	0.076	0.105	0.077
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	0.088**	0.038	0.076**	0.037
Varken till vänster eller till höger	–	–	0.128***	0.044	0.097**	0.044
Något till höger	–	–	0.132**	0.056	0.110**	0.056
Klart till höger	–	–	0.181**	0.073	0.128*	0.070
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	-0.095	0.065	-0.084	0.063
S	–	–	-0.100*	0.054	-0.063	0.053
MP	–	–	-0.217***	0.057	-0.178***	0.056
C	–	–	0.159***	0.050	-0.117**	0.050
L	–	–	-0.192***	0.052	-0.166***	0.056
KD	–	–	-0.074	0.074	-0.068	0.068
SD	–	–	0.197***	0.059	0.054	0.062
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	0.008	0.033
Medel 4–6	–	–	–	–	0.093**	0.041
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	0.079	0.062
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	0.045	0.120
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	0.013	0.030
Ganska litet	–	–	–	–	0.056	0.046
Mycket litet	–	–	–	–	0.090	0.086
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	-0.002	0.029
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	0.117**	0.047
Inte alls nöjd	–	–	–	–	0.277***	0.084
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.025	0.026
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.021	0.033
Konstant	0.333	0.073	0.302	0.096	0.191*	0.103
R2	0.072		0.177		0.227	
Antal personer	1 017		1 017		1 017	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A6. Målsättningen är för ambitiös, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	0.054	0.027	-0.003	0.026	0.006	0.026
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	0.036	0.043	0.040	0.043	0.046	0.041
50–64 år	0.016	0.044	0.002	0.043	0.036	0.042
65–90 år	0.030	0.045	0.024	0.045	0.081*	0.046
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	-0.058	0.050	-0.033	0.046	-0.024	0.046
Hög	-0.144***	0.054	-0.082	0.053	-0.050	0.051
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	0.100***	0.035	0.082**	0.034	0.091***	0.034
Hög	0.104**	0.042	0.064	0.041	0.086**	0.041
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	-0.087	0.094	-0.119	0.086	-0.158*	0.092
Tjänstemannahem	-0.084**	0.034	0.046	0.033	-0.030	0.032
Högre tjänstemannahem	-0.048	0.050	-0.030	0.047	-0.019	0.046
Företagarhem	-0.110**	0.053	-0.102**	0.047	-0.099**	0.048
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	-0.093*	0.055	-0.100**	0.050	-0.073	0.050
Stad eller större tätort	-0.124**	0.048	-0.118***	0.044	-0.107**	0.043
Storstad	-0.187***	0.052	-0.156***	0.048	-0.137***	0.047
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	-0.017	0.033	-0.023	0.032
Inte särskilt intresserad	–	–	0.001	0.041	-0.006	0.040
Inte alls intresserad	–	–	0.034	0.086	-0.033	0.082
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	-0.010	0.046	-0.075	0.044
Varken till vänster eller till höger	–	–	-0.046	0.054	-0.044	0.054
Något till höger	–	–	0.105*	0.063	0.102*	0.061
Klart till höger	–	–	0.149**	0.074	0.148**	0.072
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	-0.121*	0.066	-0.111*	0.064
S	–	–	-0.051	0.052	-0.026	0.052
MP	–	–	-0.157***	0.057	-0.125**	0.058
C	–	–	-0.134**	0.052	-0.109**	0.051
L	–	–	-0.115**	0.056	-0.107*	0.056
KD	–	–	0.081	0.078	0.071	0.077
SD	–	–	0.248***	0.052	0.202***	0.053
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	0.090***	0.031
Medel 4–6	–	–	–	–	0.166***	0.039
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	0.204***	0.061
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	0.290***	0.102
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	0.101***	0.283
Ganska litet	–	–	–	–	0.154***	0.045
Mycket litet	–	–	–	–	0.314***	0.082
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	-0.030	0.034
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	-0.013	0.044
Inte alls nöjd	–	–	–	–	-0.101	0.837
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.013	0.029
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.101***	0.316
Konstant	0.367***	0.075	0.337***	0.100	0.085***	0.104
R2	0.056		0.182		0.235	
Antal personer	1 021		1 021		1 021	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A7. Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	-0.018	0.031	0.008	0.032	0.019	0.032
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	0.066	0.056	0.059	0.056	0.078	0.056
50–64 år	0.099*	0.054	0.102*	0.056	0.115**	0.057
65–90 år	0.153***	0.054	0.146**	0.056	0.187***	0.060
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	0.061	0.055	0.057	0.056	0.050	0.054
Hög	0.127**	0.061	0.079	0.063	0.048	0.061
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	0.013	0.045	0.017	0.045	0.012	0.045
Hög	0.097*	0.054	0.093*	0.054	0.077	0.054
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.135	0.097	0.108	0.088	0.120	0.083
Tjänstemannahem	0.038	0.039	0.021	0.039	0.003	0.003
Högre tjänstemannahem	0.086	0.055	0.095*	0.056	0.066	0.066
Företagarhem	0.028	0.064	0.046	0.067	0.035	0.067
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	0.007	0.061	0.020	0.060	0.034	0.060
Stad eller större tätort	0.023	0.053	0.007	0.052	0.018	0.053
Storstad	0.040	0.060	0.008	0.060	0.017	0.060
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	-0.046	0.042	-0.040	0.042
Inte särskilt intresserad	–	–	-0.089*	0.050	-0.085*	0.050
Inte alls intresserad	–	–	-0.130	0.083	-0.093	0.085
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	-0.017	0.061	-0.001	0.061
Varken till vänster eller till höger	–	–	-0.058	0.069	-0.025	0.070
Något till höger	–	–	-0.038	0.081	-0.013	0.082
Klart till höger	–	–	-0.127	0.091	-0.084	0.092
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	0.068	0.085	0.057	0.084
S	–	–	0.055	0.064	0.025	0.065
MP	–	–	0.222***	0.085	0.193**	0.087
C	–	–	0.104*	0.062	0.061	0.062
L	–	–	0.0194	0.092	-0.006	0.092
KD	–	–	-0.070	0.086	-0.080	0.084
SD	–	–	-0.194***	0.059	-0.076	0.065
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	0.018	0.050
Medel 4–6	–	–	–	–	-0.078	0.056
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	-0.025	0.073
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	-0.029	0.146
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.046	0.049
Ganska litet	–	–	–	–	-0.044	0.062
Mycket litet	–	–	–	–	-0.062	0.094
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	-0.005	0.047
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	-0.113*	0.062
Inte alls nöjd	–	–	–	–	-0.297***	0.090
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.014	0.034
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.091**	0.040
Konstant	0.324***	0.087	0.423***	0.125	0.051***	0.139
R2	0.033		0.084		0.116	
Antal personer	1 014		1 014		1 014	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A8. Blanda in mer biobränsle i bensin och diesel, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
<i>Demografiska variabler</i>						
Kön (ref. Kvinna)						
Man	-0.075**	0.031	-0.030	0.032	-0.039	0.032
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	0.039	0.052	0.030	0.052	0.040	0.052
50–64 år	-0.043	0.052	-0.049	0.052	-0.032	0.053
65–90 år	-0.072	0.053	-0.091*	0.053	-0.046	0.056
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	-0.116**	0.051	-0.133***	0.048	-0.143***	0.049
Hög	0.016	0.058	-0.046	0.056	-0.053	0.056
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	-0.040	0.042	-0.029	0.041	-0.027	0.042
Hög	-0.033	0.051	-0.008	0.051	-0.003	0.051
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.346***	0.107	0.350***	0.099	0.341***	0.098
Tjänstemannahem	0.159***	0.038	0.120***	0.039	0.108***	0.039
Högre tjänstemannahem	0.090	0.056	0.062	0.056	0.055	0.055
Företagarhem	0.120**	0.061	0.114**	0.060	0.125**	0.061
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	0.019	0.053	0.036	0.052	0.042	0.053
Stad eller större tätort	0.025	0.047	0.027	0.046	0.030	0.046
Storstad	0.109*	0.056	0.087	0.054	0.079	0.055
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	0.048	0.040	0.062	0.041
Inte särskilt intresserad	–	–	-0.030	0.049	-0.012	0.050
Inte alls intresserad	–	–	-0.100	0.085	-0.084	0.088
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	-0.017	0.057	-0.002	0.057
Varken till vänster eller till höger	–	–	-0.070	0.065	-0.045	0.065
Något till höger	–	–	-0.066	0.072	-0.042	0.073
Klart till höger	–	–	-0.127	0.080	-0.105	0.081
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	0.081	0.083	0.098	0.084
S	–	–	0.119*	0.062	0.115*	0.064
MP	–	–	0.306***	0.088	0.326***	0.088
C	–	–	0.206***	0.068	0.198***	0.069
L	–	–	0.217***	0.068	0.210***	0.067
KD	–	–	-0.001	0.079	0.013	0.081
SD	–	–	-0.120***	0.046	-0.115**	0.050
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	0.087*	0.050
Medel 4–6	–	–	–	–	0.060	0.055
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	0.082	0.080
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	0.115	0.112
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.087*	0.051
Ganska litet	–	–	–	–	-0.074	0.061
Mycket litet	–	–	–	–	-0.092	0.097
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	-0.110**	0.046
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	-0.112**	0.056
Inte alls nöjd	–	–	–	–	-0.102	0.097
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.025	0.034
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.020	0.039
Konstant	0.459***	0.079	0.456***	0.113	0.499	0.129
R2	0.075		0.149		0.162	
Antal personer	1 020		1020		1 020	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A9. Använda mer skattepengar för att bygga ut kollektivtrafiken, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	-0.046	0.028	-0.041	0.028	-0.035	0.029
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	-0.042	0.048	-0.036	0.046	-0.029	0.048
50–64 år	-0.053	0.047	-0.045	0.047	-0.038	0.048
65–90 år	-0.074	0.046	-0.010	0.045	-0.007	0.051
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	0.066	0.051	0.071	0.051	0.064	0.048
Hög	0.164***	0.055	0.129**	0.055	0.115**	0.053
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	-0.059	0.039	-0.065*	0.038	-0.062	0.038
Hög	-0.064	0.048	-0.077*	0.047	-0.073	0.048
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	-0.014	0.100	-0.007	0.096	0.013	0.089
Tjänstemannahem	0.061*	0.035	0.048	0.035	0.045	0.034
Högre tjänstemannahem	-0.002	0.049	0.019	0.050	0.012	0.050
Företagarhem	0.026	0.060	0.057	0.060	0.051	0.062
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	-0.046	0.059	-0.020	0.058	-0.021	0.058
Stad eller större tätort	0.065	0.051	0.059	0.049	0.066	0.050
Storstad	0.198***	0.054	0.169***	0.054	0.169***	0.054
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	-0.044	0.034	-0.031	0.034
Inte särskilt intresserad	–	–	-0.158***	0.042	-0.146***	0.043
Inte alls intresserad	–	–	-0.256***	0.076	-0.242***	0.076
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	-0.023	0.050	0.025	0.049
Varken till vänster eller till höger	–	–	-0.076	0.059	-0.062	0.059
Något till höger	–	–	-0.027	0.070	-0.017	0.070
Klart till höger	–	–	-0.109	0.083	-0.096	0.082
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	0.134*	0.073	0.125*	0.073
S	–	–	0.055	0.058	0.035	0.058
MP	–	–	0.171**	0.070	0.158**	0.070
C	–	–	0.061	0.057	0.042	0.058
L	–	–	0.036	0.079	0.014	0.079
KD	–	–	-0.107	0.084	-0.107	0.085
SD	–	–	-0.35	0.058	0.007	0.063
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	-0.026	0.042
Medel 4–6	–	–	–	–	-0.000	0.048
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	0.093	0.060
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	-0.186	0.138
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.052	0.038
Ganska litet	–	–	–	–	-0.119**	0.053
Mycket litet	–	–	–	–	0.014	0.086
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	0.028	0.041
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	0.026	0.055
Inte alls nöjd	–	–	–	–	-0.155*	0.089
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.046	0.030
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.044	0.039
Konstant	0.629***	0.079	0.713***	0.107	0.790***	0.119
R2	0.069		0.123		0.149	
Antal personer	1 025		1 025		1 025	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A10. Använda mer skattepengar för att bygga ut kollektivtrafiken, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)	-0.046*	0.027	-0.029	0.027	-0.030	0.028
Man						
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	-0.004	0.044	0.015	0.043	0.016	0.043
50–64 år	-0.056	0.046	-0.042	0.045	-0.048	0.045
65–90 år	0.001	0.045	0.014	0.044	0.013	0.048
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	0.068	0.047	0.056	0.048	0.045	0.049
Hög	0.167***	0.051	0.120**	0.052	0.106**	0.053
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	-0.060*	0.036	-0.041	0.036	-0.049	0.036
Hög	-0.082*	0.042	-0.049	0.042	-0.058	0.042
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.123	0.089	0.144	0.091	0.160*	0.094
Tjänstemannahem	0.059*	0.033	0.034	0.032	0.022	0.032
Högre tjänstemannahem	0.074	0.046	0.068	0.047	0.062	0.047
Företagarhem	-0.026	0.057	-0.026	0.055	-0.024	0.057
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	0.074	0.049	0.096*	0.049	0.082	0.049
Stad eller större tätort	0.023	0.044	0.039	0.044	0.027	0.044
Storstad	0.112**	0.048	0.097**	0.048	0.081*	0.048
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	0.004	0.034	0.012	0.035
Inte särskilt intresserad	–	–	-0.037	0.041	-0.021	0.042
Inte alls intresserad	–	–	-0.237***	0.085	-0.203**	0.089
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	-0.005	0.046	-0.003	0.046
Varken till vänster eller till höger	–	–	-0.090*	0.056	-0.083	0.055
Något till höger	–	–	-0.102	0.064	-0.095	0.064
Klart till höger	–	–	-0.078	0.074	-0.074	0.074
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	0.175***	0.067	0.177***	0.067
S	–	–	0.051	0.058	0.030	0.059
MP	–	–	0.221***	0.056	0.209***	0.057
C	–	–	0.164***	0.058	0.141**	0.059
L	–	–	0.072	0.061	0.063	0.061
KD	–	–	-0.022	0.079	-0.015	0.080
SD	–	–	0.024	0.051	0.051	0.053
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	0.015	0.040
Medel 4–6	–	–	–	–	-0.019	0.047
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	-0.036	0.072
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	-0.037	0.106
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.054*	0.032
Ganska litet	–	–	–	–	-0.097**	0.047
Mycket litet	–	–	–	–	-0.180**	0.087
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	-0.010	0.036
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	-0.054	0.048
Inte alls nöjd	–	–	–	–	0.038	0.081
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.006	0.035
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.005	0.035
Konstant	0.676***	0.072	0.672***	0.100	0.777***	0.112
R2	0.049		0.108		0.122	
Antal personer	1 031		1 031		1 031	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A11. Höja momsen på varor och tjänster som leder till stora utsläpp, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	-0.135***	0.030	-0.087***	0.030	-0.089***	0.031
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	-0.011	0.052	-0.012	0.050	-0.008	0.049
50–64 år	0.020	0.051	0.039	0.050	0.021	0.052
65–90 år	0.048	0.051	0.061	0.050	0.039	0.054
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	0.118**	0.054	0.124**	0.054	0.128**	0.054
Hög	0.282***	0.059	0.234***	0.060	0.209***	0.060
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	-0.017	0.043	-0.009	0.041	-0.016	0.041
Hög	0.038	0.051	0.054	0.049	0.036	0.050
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.113	0.103	0.107	0.104	0.112	0.105
Tjänstemannahem	0.017	0.037	0.006	0.035	-0.010	0.035
Högre tjänstemannahem	-0.048	0.052	-0.004	0.052	-0.026	0.053
Företagarhem	-0.019	0.063	0.025	0.060	0.023	0.061
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	-0.017	0.061	-0.011	0.059	0.020	0.060
Stad eller större tätort	0.064	0.053	0.056	0.052	0.066	0.053
Storstad	0.117**	0.059	0.074	0.058	0.082	0.059
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	0.033	0.039	0.045	0.039
Inte särskilt intresserad	–	–	0.006	0.047	0.032	0.048
Inte alls intresserad	–	–	-0.083	0.081	-0.044	0.078
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	-0.042	0.054	-0.016	0.054
Varken till vänster eller till höger	–	–	-0.165***	0.062	-0.115*	0.063
Något till höger	–	–	-0.150**	0.075	-0.114	0.075
Klart till höger	–	–	-0.166*	0.086	-0.115	0.088
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	0.161**	0.080	0.153*	0.081
S	–	–	0.163***	0.062	0.124**	0.063
MP	–	–	0.347***	0.070	0.306***	0.070
C	–	–	0.224***	0.059	0.180***	0.060
L	–	–	0.243***	0.083	0.208**	0.086
KD	–	–	0.051	0.088	-0.011	0.089
SD	–	–	-0.100*	0.058	-0.035	0.062
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	-0.044	0.043
Medel 4–6	–	–	–	–	-0.101**	0.050
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	-0.068	0.067
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	-0.167	0.129
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.084**	0.041
Ganska litet	–	–	–	–	-0.134**	0.057
Mycket litet	–	–	–	–	-0.141	0.093
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	-0.052	0.041
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	-0.116**	0.057
Inte alls nöjd	–	–	–	–	-0.140	0.085
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.030	0.032
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.012	0.039
Konstant	0.440***	0.083	0.400***	0.122	0.620***	0.135
R2	0.080		0.175		0.198	
Antal personer	1 016		1 016		1 016	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A12. Höja momsen på varor och tjänster som leder till stora utsläpp, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	-0.163***	0.031	-0.100***	0.030	-0.099***	0.030
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	0.278	0.049	0.027	0.046	0.023	0.046
50–64 år	0.005	0.050	0.022	0.047	0.012	0.047
65–90 år	-0.082	0.051	-0.066	0.049	-0.089*	0.051
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	0.024	0.052	0.017	0.049	0.005	0.049
Hög	0.103*	0.057	0.045	0.054	0.023	0.055
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	-0.046	0.042	-0.023	0.039	-0.035	0.039
Hög	-0.066	0.050	-0.019	0.048	-0.038	0.048
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.075	0.105	0.094	0.110	0.109	0.114
Tjänstemannahem	0.100***	0.037	0.059	0.036	0.047	0.037
Högre tjänstemannahem	0.045	0.055	0.050	0.052	0.040	0.053
Företagarhem	0.034	0.062	0.046	0.059	0.047	0.059
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	0.075	0.056	0.032	0.052	0.019	0.052
Stad eller större tätort	0.015	0.049	0.028	0.046	0.024	0.045
Storstad	0.111**	0.055	0.089*	0.051	0.075	0.050
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	0.069*	0.037	0.076**	0.038
Inte särskilt intresserad	–	–	0.010	0.045	0.025	0.047
Inte alls intresserad	–	–	-0.093	0.083	-0.049	0.082
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	-0.034	0.052	-0.036	0.053
Varken till vänster eller till höger	–	–	0.106*	0.063	-0.106*	0.064
Något till höger	–	–	-0.136*	0.072	-0.134*	0.072
Klart till höger	–	–	-0.117	0.082	-0.114	0.082
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	0.290***	0.080	0.295***	0.081
S	–	–	0.189***	0.062	0.183***	0.061
MP	–	–	0.350***	0.077	0.338***	0.076
C	–	–	0.335***	0.062	0.324***	0.063
L	–	–	0.154**	0.070	0.158**	0.069
KD	–	–	0.054	0.083	0.064	0.082
SD	–	–	-0.102**	0.051	-0.072	0.054
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	-0.028	0.046
Medel 4–6	–	–	–	–	-0.053	0.051
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	-0.164**	0.072
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	-0.244**	0.103
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.106**	0.042
Ganska litet	–	–	–	–	-0.102*	0.053
Mycket litet	–	–	–	–	-0.124	0.089
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	-0.007	0.042
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	-0.022	0.052
Inte alls nöjd	–	–	–	–	-0.046	0.090
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.009	0.033
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.038	0.038
Konstant	0.611***	0.081	0.502***	0.110	0.675***	0.122
R2	0.071		0.120		0.217	
Antal personer	1 030		1 030		1 030	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A13. Skatteväxla, genom att sänka arbetsgivaravgiften men höja miljöskatter, 2021 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	0.001	0.032	0.021	0.032	0.027	0.032
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	0.114**	0.054	0.114**	0.054	0.125**	0.054
50–64 år	0.078	0.053	0.078	0.053	0.065	0.055
65–90 år	0.071	0.053	0.064	0.053	0.051	0.058
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	0.068	0.053	0.044	0.053	0.048	0.052
Hög	0.141**	0.060	0.077	0.060	0.058	0.060
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	-0.039	0.045	-0.028	0.044	-0.041	0.043
Hög	-0.001	0.055	0.003	0.055	-0.019	0.055
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.170*	0.096	0.088	0.094	0.090	0.093
Tjänstemannahem	0.082**	0.039	0.052	0.039	0.043	0.039
Högre tjänstemannahem	0.112**	0.056	0.076	0.056	0.054	0.056
Företagarhem	0.212***	0.065	0.163**	0.063	0.163***	0.062
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	-0.048	0.060	-0.041	0.059	-0.033	0.059
Stad eller större tätort	0.055	0.052	0.047	0.051	0.049	0.051
Storstad	0.044	0.061	0.023	0.060	0.016	0.060
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	-0.054	0.043	-0.052	0.043
Inte särskilt intresserad	–	–	-0.075	0.050	-0.064	0.049
Inte alls intresserad	–	–	-0.100	0.087	-0.063	0.087
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	-0.039	0.063	-0.031	0.064
Varken till vänster eller till höger	–	–	-0.039	0.069	-0.012	0.071
Något till höger	–	–	-0.086	0.081	-0.074	0.081
Klart till höger	–	–	-0.023	0.091	-0.002	0.092
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	-0.075	0.083	-0.090	0.084
S	–	–	-0.003	0.064	-0.036	0.064
MP	–	–	0.177**	0.088	0.140	0.089
C	–	–	0.214***	0.063	0.177***	0.062
L	–	–	0.117	0.092	0.105	0.091
KD	–	–	0.056	0.085	0.044	0.083
SD	–	–	-0.228***	0.055	-0.156**	0.062
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	-0.043	0.053
Medel 4–6	–	–	–	–	-0.104*	0.058
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	-0.192**	0.075
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	0.071	0.142
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.039	0.052
Ganska litet	–	–	–	–	-0.078	0.064
Mycket litet	–	–	–	–	0.056	0.094
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	0.038	0.052
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	-0.084	0.065
Inte alls nöjd	–	–	–	–	-0.170*	0.091
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.002	0.035
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.016	0.041
Konstant	0.233***	0.082	0.376***	0.125	0.494***	0.141
R2	0.048		0.101		0.129	
Antal personer	1 003		1 003		1 003	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A14. Skatteväxla, genom att sänka arbetsgivaravgiften men höja miljöskatter, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	-0.051*	0.030	0.006	0.030	-0.008	0.031
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	-0.028	0.051	-0.032	0.050	-0.018	0.050
50–64 år	-0.012	0.051	-0.009	0.050	0.013	0.052
65–90 år	-0.105**	0.052	-0.100**	0.051	-0.061	0.056
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	-0.044	0.048	0.051	0.047	-0.060	0.047
Hög	0.023	0.055	0.027	0.054	-0.032	0.055
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	0.042	0.040	0.045	0.039	0.045	0.040
Hög	0.022	0.049	0.042	0.049	0.043	0.049
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.193*	0.104	0.196*	0.102	0.220**	0.100
Tjänstemannahem	0.088**	0.037	0.058	0.037	0.055	0.037
Högre tjänstemannahem	0.171***	0.055	0.152***	0.056	0.149***	0.057
Företagarhem	0.144**	0.061	0.135**	0.059	0.138**	0.059
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	0.077	0.053	0.089*	0.051	0.082	0.052
Stad eller större tätort	0.065	0.047	0.073*	0.043	0.074*	0.044
Storstad	0.144**	0.057	0.121**	0.054	0.109**	0.056
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	0.050	0.040	0.058	0.040
Inte särskilt intresserad	–	–	0.041	0.047	0.056	0.049
Inte alls intresserad	–	–	0.033	0.079	0.059	0.081
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	-0.024	0.058	-0.016	0.060
Varken till vänster eller till höger	–	–	0.051	0.068	0.067	0.069
Något till höger	–	–	0.021	0.075	0.031	0.075
Klart till höger	–	–	0.103	0.081	0.117	0.083
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	0.306***	0.085	0.317***	0.086
S	–	–	0.212***	0.061	0.203***	0.061
MP	–	–	0.381***	0.100	0.378***	0.102
C	–	–	0.304***	0.069	0.301***	0.069
L	–	–	0.309***	0.070	0.304***	0.071
KD	–	–	-0.011	0.066	-0.079	0.066
SD	–	–	-0.092**	0.041	-0.085*	0.045
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	-0.024	0.050
Medel 4–6	–	–	–	–	-0.014	0.056
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	-0.005	0.076
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	-0.093	0.091
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.055	0.055
Ganska litet	–	–	–	–	-0.064	0.064
Mycket litet	–	–	–	–	-0.153*	0.087
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	-0.065	0.048
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	-0.059	0.057
Inte alls nöjd	–	–	–	–	-0.012	0.090
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.059*	0.034
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.011	0.038
Konstant	0.259***	0.078	0.062	0.111	0.122	0.130
R2	0.046		0.121		0.132	
Antal personer	1 018		1 018		1 018	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A15. Underlätta för nyetablering av vindkraft genom snabbare tillståndsprövning, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	-0.018	0.031	0.032	0.031	0.036	0.032
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	0.034	0.052	0.038	0.051	0.047	0.052
50–64 år	0.049	0.052	0.076	0.051	0.081	0.053
65–90 år	0.089*	0.052	0.106**	0.051	0.112**	0.055
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	-0.008	0.051	-0.020	0.048	-0.026	0.048
Hög	0.012	0.058	-0.033	0.055	-0.039	0.056
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	-0.013	0.042	-0.005	0.040	-0.011	0.040
Hög	0.035	0.050	0.053	0.049	0.044	0.049
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.117	0.108	0.133	0.119	0.167	0.121
Tjänstemannahem	0.062	0.038	0.028	0.038	0.028	0.038
Högre tjänstemannahem	0.122**	0.054	0.107**	0.053	0.107**	0.054
Företagarhem	-0.051	0.063	-0.054	0.062	-0.050	0.063
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	0.131**	0.057	0.151***	0.056	0.142**	0.057
Stad eller större tätort	0.103**	0.050	0.108**	0.049	0.104**	0.500
Storstad	0.249***	0.057	0.225***	0.056	0.215***	0.056
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	0.042	0.039	0.046	0.039
Inte särskilt intresserad	–	–	-0.010	0.048	0.004	0.049
Inte alls intresserad	–	–	0.020	0.090	0.059	0.092
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	-0.115**	0.053	-0.113**	0.054
Varken till vänster eller till höger	–	–	-0.195***	0.066	-0.190***	0.068
Något till höger	–	–	0.194**	0.075	-0.194**	0.077
Klart till höger	–	–	-0.157*	0.084	-0.153*	0.086
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	0.107	0.084	0.113	0.086
S	–	–	0.068	0.066	0.057	0.068
MP	–	–	0.133	0.099	0.127	0.101
C	–	–	0.174**	0.070	0.165**	0.071
L	–	–	0.145**	0.066	0.141**	0.080
KD	–	–	0.041	0.079	0.040	0.080
SD	–	–	-0.213***	0.052	-0.191***	0.055
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	-0.061	0.046
Medel 4–6	–	–	–	–	-0.059	0.053
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	-0.009	0.079
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	-0.185*	0.107
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.008	0.051
Ganska litet	–	–	–	–	-0.021	0.063
Mycket litet	–	–	–	–	-0.110	0.094
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	-0.023	0.046
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	-0.063	0.057
Inte alls nöjd	–	–	–	–	0.002	0.093
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.000	0.035
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	-0.015	0.039
Konstant	0.400***	0.080	0.478***	0.113	0.577***	0.131
R2	0.041		0.123		0.131	
Antal personer	1 025		1 025		1 025	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A16. Lagstifta om att kommuner ska få ta del av vinsten från energiproduktion inom kommunens gränser, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	0.103***	0.032	0.105***	0.327	0.097	0.034***
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	0.044	0.051	0.051	0.052	0.058	0.052
50–64 år	0.112**	0.052	0.126**	0.053	0.122**	0.055
65–90 år	0.112**	0.053	0.110**	0.054	0.116**	0.058
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	0.008	0.051	0.007	0.052	0.017	0.051
Hög	0.091	0.058	0.073	0.060	0.059	0.059
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	0.042	0.043	0.040	0.043	0.033	0.043
Hög	0.043	0.052	0.035	0.052	0.027	0.053
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.043	0.102	0.007	0.103	0.042	0.094
Tjänstemannahem	-0.012	0.039	-0.033	0.040	-0.042	0.040
Högre tjänstemannahem	-0.088	0.056	-0.097*	0.058	-0.104*	0.058
Företagarhem	-0.062	0.062	-0.084	0.064	-0.079	0.064
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	-0.071	0.059	-0.051	0.059	-0.056	0.058
Stad eller större tätort	-0.090	0.052	-0.081	0.052	-0.080	0.052
Storstad	-0.130**	0.060	-0.131**	0.059	-0.140**	0.059
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	-0.031	0.043	-0.021	0.044
Inte särskilt intresserad	–	–	-0.083	0.051	-0.068	0.052
Inte alls intresserad	–	–	-0.171**	0.085	-0.135	0.085
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	0.021	0.058	0.026	0.059
Varken till vänster eller till höger	–	–	0.026	0.067	0.036	0.067
Något till höger	–	–	0.092	0.074	0.102	0.075
Klart till höger	–	–	0.147*	0.084	0.155*	0.084
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	0.193**	0.085	0.201**	0.085
S	–	–	0.121*	0.063	0.102	0.063
MP	–	–	0.107	0.098	0.112	0.098
C	–	–	0.218***	0.071	0.195***	0.072
L	–	–	-0.070	0.072	-0.081	0.073
KD	–	–	0.066	0.079	0.071	0.079
SD	–	–	-0.042	0.055	-0.003	0.057
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	0.018	0.050
Medel 4–6	–	–	–	–	-0.102*	0.056
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	-0.037	0.081
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	-0.008	0.114
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.046	0.054
Ganska litet	–	–	–	–	-0.042	0.065
Mycket litet	–	–	–	–	-0.235**	0.099
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	-0.051	0.050
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	-0.100*	0.060
Inte alls nöjd	–	–	–	–	-0.061	0.100
Konsumerar morgontidning (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.033	0.037
Konsumerar sociala medier (ref. Regelbundet)						
Mer sällan/aldrig	–	–	–	–	0.009	0.041
Konstant	0.396***	0.083	0.321***	0.120	0.443***	0.125
R2	0.032		0.058		0.078	
Antal personer	1 027		1 027		1 027	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A17. EU kan påskynda klimatomställningen genom att EU: Använder en större del av sin budget för klimatinsatser i medlemsländer, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	-0.055*	0.030	-0.010	0.029	-0.024	0.030
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	-0.035	0.050	-0.015	0.047	-0.026	0.047
50–64 år	0.025	0.051	0.063	0.048	0.032	0.049
65–90 år	-0.070	0.052	-0.048	0.050	-0.099*	0.053
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	0.032	0.053	0.031	0.051	0.030	0.051
Hög	0.150**	0.058	0.116**	0.056	0.103*	0.056
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	-0.042	0.042	-0.032	0.040	-0.028	0.040
Hög	-0.040	0.050	-0.021	0.048	0.013	0.048
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.017	0.107	0.022	0.102	0.020	0.105
Tjänstemannahem	0.082**	0.037	0.041	0.037	0.032	0.037
Högre tjänstemannahem	0.082	0.052	0.058	0.051	0.057	0.051
Företagarhem	0.023	0.062	0.023	0.060	0.020	0.058
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	0.112**	0.056	0.126**	0.055	0.114**	0.056
Stad eller större tätort	0.082*	0.049	0.061	0.048	0.054	0.049
Storstad	0.186**	0.054	0.125**	0.054	0.126**	0.054
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	0.020	0.037	0.017	0.037
Inte särskilt intresserad	–	–	-0.022	0.046	-0.029	0.046
Inte alls intresserad	–	–	-0.030	0.092	-0.010	0.097
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	-0.074	0.045	-0.065	0.046
Varken till vänster eller till höger	–	–	-0.093	0.057	-0.092	0.058
Något till höger	–	–	-0.081	0.068	-0.070	0.069
Klart till höger	–	–	-0.104	0.079	-0.095	0.079
Partisynpat (ref. M)						
V	–	–	0.207***	0.078	0.204**	0.079
S	–	–	0.164***	0.063	0.157**	0.063
MP	–	–	0.256***	0.083	0.246***	0.083
C	–	–	0.200***	0.064	0.190***	0.065
L	–	–	0.146**	0.062	0.135***	0.063
KD	–	–	-0.004	0.083	0.008	0.082
SD	–	–	-0.042	0.057	-0.013	0.058
Inställning till EU (ref. Positiv)						
Varken positiv eller negativ	–	–	-0.154***	0.038	-0.151***	0.038
Negativ	–	–	-0.155***	0.047	-0.117**	0.049
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	0.039	0.043
Medel 4–6	–	–	–	–	0.026	0.049
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	-0.033	0.081
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	0.091	0.106
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.014	0.042
Ganska litet	–	–	–	–	-0.093*	0.055
Mycket litet	–	–	–	–	-0.255***	0.094
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	0.026	0.041
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	0.058	0.052
Inte alls nöjd	–	–	–	–	0.060	0.097
Konsumenter morgontidning (ref. Mer sällan/aldrig)						
Regelbundet	–	–	–	–	0.018	0.033
Konsumenter sociala medier (ref. Mer sällan/aldrig)						
Regelbundet	–	–	–	–	-0.092**	0.037
Konstant	0.556***	0.082	0.579***	0.110	0.666***	0.124
R2	0.060		0.155		0.174	
Antal personer	977		977		977	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A18. EU kan påskynda klimatomställningen genom att EU: Straffar medlemsländer som inte minskar sina utsläpp enligt vad som bestämts, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	-0.002	0.030	0.031	0.030	0.022	0.031
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	-0.018	0.050	-0.005	0.050	0.002	0.051
50–64 år	0.008	0.050	0.038	0.051	0.040	0.053
65–90 år	-0.014	0.051	0.004	0.053	-0.005	0.058
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	0.025	0.051	0.015	0.050	0.030	0.050
Hög	0.007	0.058	-0.025	0.057	-0.015	0.057
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	-0.023	0.042	-0.017	0.042	-0.007	0.042
Hög	-0.010	0.051	0.002	0.052	0.008	0.051
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.121	0.096	0.112	0.091	0.103	0.093
Tjänstemannahem	0.060	0.037	0.032	0.037	0.030	0.038
Högre tjänstemannahem	0.110**	0.053	0.092*	0.054	0.097*	0.054
Företagarhem	0.054	0.060	0.060	0.060	0.057	0.061
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	0.041	0.056	0.049	0.056	0.069	0.056
Stad eller större tätort	0.047	0.049	0.040	0.051	0.048	0.051
Storstad	0.127**	0.054	0.103*	0.056	0.111**	0.056
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	0.045	0.037	0.046	0.037
Inte särskilt intresserad	–	–	0.015	0.047	0.005	0.047
Inte alls intresserad	–	–	-0.073	0.101	-0.061	0.103
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	0.021	0.051	0.020	0.052
Varken till vänster eller till höger	–	–	-0.029	0.064	-0.033	0.065
Något till höger	–	–	-0.035	0.071	-0.032	0.072
Klart till höger	–	–	-0.037	0.082	-0.036	0.082
Partisynpat (ref. M)						
V	–	–	0.133*	0.080	0.129	0.081
S	–	–	0.071	0.063	0.080	0.063
MP	–	–	0.121	0.091	0.138	0.092
C	–	–	0.130**	0.065	0.126*	0.065
L	–	–	0.086	0.063	0.081	0.064
KD	–	–	0.117	0.077	0.126	0.076
SD	–	–	-0.106*	0.057	-0.013	0.060
Inställning till EU (ref. Positiv)						
Varken positiv eller negativ	–	–	-0.086**	0.038	-0.097**	0.038
Negativ	–	–	-0.050	0.047	-0.052	0.048
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	0.075	0.047
Medel 4–6	–	–	–	–	0.051	0.053
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	0.148*	0.076
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	0.140	0.101
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.043	0.046
Ganska litet	–	–	–	–	-0.004	0.057
Mycket litet	–	–	–	–	-0.099	0.098
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	0.007	0.043
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	0.029	0.056
Inte alls nöjd	–	–	–	–	-0.080	0.100
Konsumenter morgontidning (ref. Mer sällan/aldrig)						
Regelbundet	–	–	–	–	0.052	0.033
Konsumenter sociala medier (ref. Mer sällan/aldrig)						
Regelbundet	–	–	–	–	-0.016	0.037
Konstant	0.618***	0.081	0.587***	0.116	0.518***	0.135
R2	0.015		0.065		0.078	
Antal personer	978		978		978	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A19. EU kan påskynda klimatomställningen genom att EU: Förbjuder subventioner av fossila energislåg, 2022 (ostandardiserade regressionskoefficienter)

<i>Demografiska variabler</i>	1		2		3	
	Koefficient	SE	Koefficient	SE	Koefficient	SE
Kön (ref. Kvinna)						
Man	0.058*	0.031	0.107***	0.030	0.104***	0.031
Ålder (ref. 16–29 år)						
30–49 år	0.030	0.054	0.047	0.052	0.038	0.052
50–64 år	0.095*	0.054	0.138***	0.051	0.114**	0.052
65–90 år	0.071	0.056	0.105*	0.054	0.074	0.074
Utbildning (ref. Låg)						
Medel	0.052	0.054	0.059	0.053	0.052	0.054
Hög	0.183***	0.061	0.158***	0.059	0.134**	0.060
Inkomst (ref. Låg)						
Medel	-0.042	0.044	-0.036	0.044	-0.042	0.043
Hög	0.006	0.052	0.025	0.052	0.016	0.052
Subjektiv familjeklass (ref. Arbetarhem)						
Jordbrukarhem	0.152	0.110	0.151	0.114	0.164	0.113
Tjänstemannahem	0.151***	0.039	0.112***	0.039	0.096**	0.040
Högre tjänstemannahem	0.116**	0.055	0.116**	0.053	0.104*	0.054
Företagarhem	0.106*	0.061	0.117*	0.060	0.115*	0.061
Område (ref. Ren landsbygd)						
Mindre tätort	0.063	0.057	0.068	0.055	0.063	0.055
Stad eller större tätort	0.089*	0.049	0.067	0.047	0.067	0.047
Storstad	0.197***	0.056	0.146***	0.054	0.147***	0.054
<i>Politiska variabler</i>						
Politiskt intresse (ref. Mycket intresserad)						
Ganska intresserad	–	–	0.060	0.036	0.065*	0.038
Inte särskilt intresserad	–	–	-0.000	0.048	0.010	0.049
Inte alls intresserad	–	–	0.141	0.088	0.166*	0.094
Ideologi (ref. Klart till vänster)						
Något till vänster	–	–	-0.012	0.055	0.000	0.056
Varken till vänster eller till höger	–	–	-0.015	0.064	-0.005	0.065
Något till höger	–	–	-0.002	0.071	0.072	0.072
Klart till höger	–	–	0.023	0.082	0.035	0.082
Partisympati (ref. M)						
V	–	–	0.338***	0.082	0.341***	0.082
S	–	–	0.213***	0.062	0.202***	0.062
MP	–	–	0.348***	0.075	0.340***	0.077
C	–	–	0.151**	0.071	0.136**	0.071
L	–	–	0.085	0.067	0.084	0.067
KD	–	–	0.070	0.080	0.080	0.079
SD	–	–	-0.101*	0.054	-0.083	0.058
Inställning till EU (ref. Positiv)						
Varken positiv eller negativ	–	–	-0.113***	0.038	-0.098***	0.039
Negativ	–	–	-0.132***	0.047	-0.105**	0.049
<i>Demokratirelaterade variabler</i>						
Tillit (ref. Mycket hög 9–10)						
Ganska hög 7–8	–	–	–	–	-0.023	0.046
Medel 4–6	–	–	–	–	-0.093*	0.053
Ganska låg 2–3	–	–	–	–	-0.166**	0.078
Mycket låg 0–1	–	–	–	–	-0.117	0.118
Förtroende för myndigheter (ref. Mycket stort)						
Ganska stort	–	–	–	–	-0.044	0.045
Ganska litet	–	–	–	–	-0.085	0.059
Mycket litet	–	–	–	–	-0.096	0.093
Nöjd med demokratin (ref. Mycket nöjd)						
Ganska nöjd	–	–	–	–	-0.032	0.042
Inte särskilt nöjd	–	–	–	–	-0.004	0.054
Inte alls nöjd	–	–	–	–	-0.015	0.091
Konsumenter morgontidning (ref. Mer sällan/aldrig)						
Regelbundet	–	–	–	–	0.013	0.034
Konsumenter sociala medier (ref. Mer sällan/aldrig)						
Regelbundet	–	–	–	–	-0.026	0.039
Konstant	0.255***	0.085	0.128	0.115	0.289**	0.132
R2	0.086		0.180		0.194	
Antal personer	976		976		976	

Kommentar: ***p <0.01 ** p <0.05 *p <0.1

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.